

Årsredovisning

2022

Kommunfullmäktige

1	Förvaltningsberättelsen.....	2
1.1	Översikt över verksamhetens utveckling	2
1.2	Den kommunala koncernen	3
1.3	Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	4
1.4	Händelser av väsentlig betydelse	11
1.5	Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	13
1.6	Ett hållbart Östersund	17
1.7	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	18
1.8	Balanskravsresultat	27
1.9	Väsentliga personalförhållanden	28
1.10	Förväntad utveckling.....	41
2	Drifts- och investeringsredovisning.....	42
2.1	Driftsredovisning	42
2.1	Investeringsredovisning	43
3	Miljöredovisning.....	44
3.1	Kommunens mål om minskad miljö- och klimatpåverkan	44
4	Finansiella rapporter	48
4.1	Resultaträkning.....	48
4.2	Kassaflödesrapport.....	48
4.3	Balansräkning	49
4.4	Noter.....	50

1 Förvaltningsberättelsen

I denna förvaltningsberättelse lämnar Östersunds kommun information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med Lag (2018:5997) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitel och RKR R15 Förvaltningsberättelse.

1.1 Översikt över verksamhetens utveckling

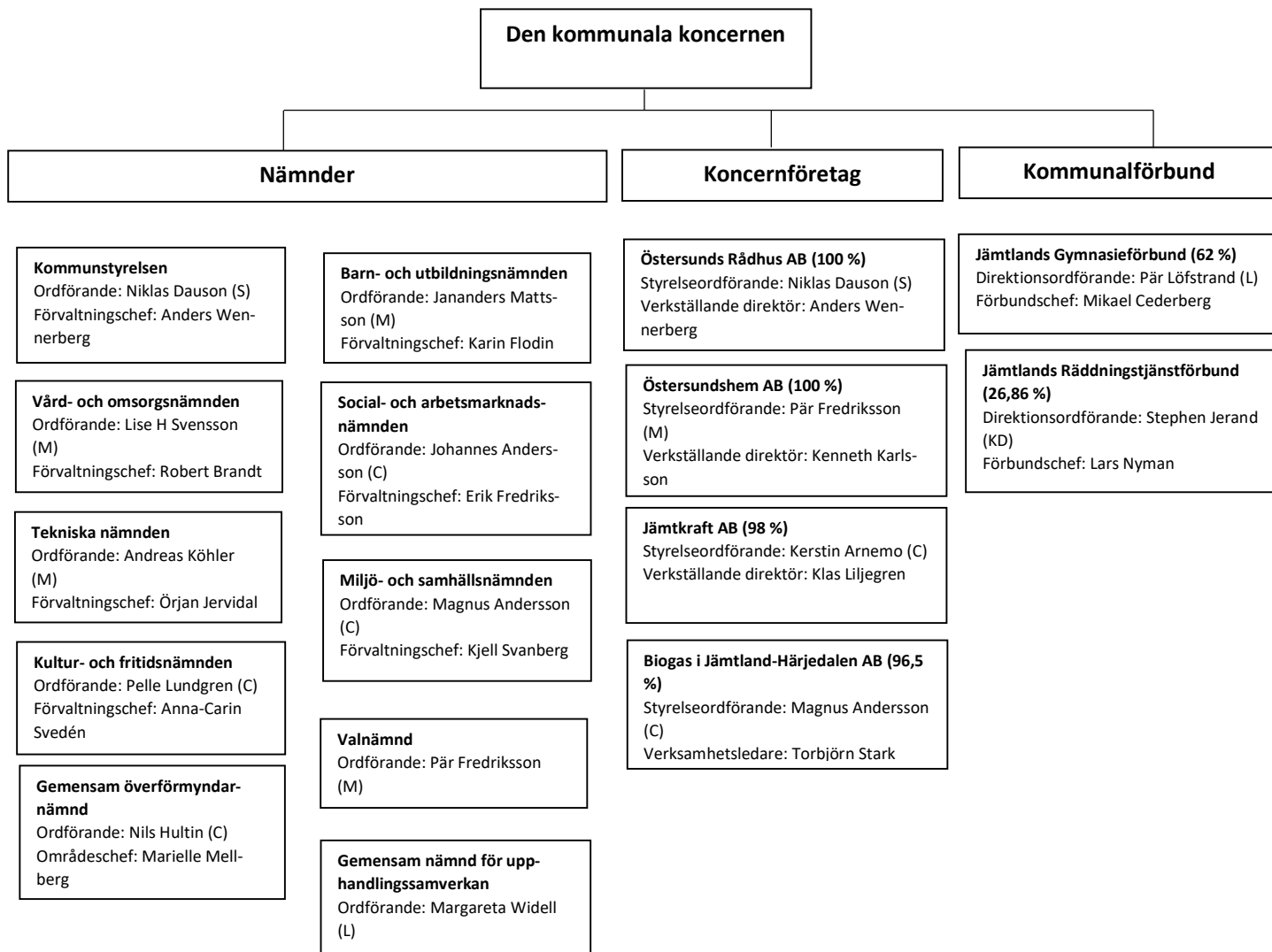
Den kommunala koncernen redovisade ett resultat på 1 294,0 mnkr för verksamhetsåret 2022. I tabellen nedan lämnas en översikt över verksamhetens utveckling.

Det redovisade resultatet för 2022 är 176,1 mnkr för den kommunala verksamheten, vilket är 146,1 bättre än budget. Årets resultat är lägre än 2021 års resultat. Årets resultat förklaras främst av högre skatteintäkter, 83,8 mnkr, högre generella statsbidrag 24,6 mnkr och positiva resultat i verksamheten inklusive centrala buffertar, 64,2 mnkr. Värdeförändringen av pensionsmedelsportföljen har påverkat resultatet med -52,8 mnkr.

Den kommunala koncernen	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetens intäkter (mnkr)	11 348,6	7 263,1	5 509,4	7 159,6	7 463,3
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-14 062,6	-10 573,4	-8 765,0	-10 242,4	-10 449,7
Skatter och statsbidrag (mnkr)	4 624,4	4 401,2	4 205,4	4 026,6	3 838,9
Årets resultat (mnkr)	1 294,0	852,6	391,2	398,3	139,6
Soliditet (%)	45,0	47,1	48,7	47,8	43,7
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	39,1	39,7	40,3	38,8	37,1
Investeringar (netto) (mnkr)	2 679,9	1 877,5	922,7	1 030,7	1 063,0
Självfinansieringsgrad (%)	68,1	63,9	109,9	88,2	84,6
Långfristig skuld (mnkr)	6 834,5	5 578,9	5 276,0	5 101,2	5 006,6
Antal anställda	7 342	7 143	6 981	6 974	6 824
Investeringar/medborgare (kr)	41 411	29 188	14 421	16 161	16 812

Kommunen	2022	2021	2020	2019	2018
Antal invånare (folkmängd)	64 714	64 324	63 985	63 779	63 227
Kommunal skattesats (%)	22,02	22,02	22,02	22,02	22,02
Verksamhetens intäkter (mnkr)	1 133,4	1 041,0	1 034,1	972,0	954,3
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-5 280,2	-5 114,5	-4 897,5	-4 795,6	-4 593,9
Skatter och statsbidrag (mnkr)	4 624,4	4 401,2	4 205,4	4 026,6	3 838,9
Årets resultat (mnkr)	176,1	239,5	172,2	125,8	50,5
Soliditet (%)	31,7	34,8	37,6	36,5	31,4
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	21,8	23,0	23,8	22,2	21,1
Investeringar (netto) (mnkr)	1 154,8	685,9	498,8	368,1	398,1
Självfinansieringsgrad (%)	44,8	65,7	85,9	86,9	61,2
Långfristig låneskuld (mnkr)	945	470	370	370	265
Antal anställda	5 712	5 548	5 405	5 515	5 397
Investeringar/medborgare (kr)	17 844	10 663	7 796	5 772	6 296

1.2 Den kommunala koncernen

Gemensam nämnd för upphandling av sjukvårdsmaterial

Gemensam nämnd för samverkan inom drift och service, utveckling samt specialistfunktioner

Privata utförare inom

Hemtjänst och servicetjänster: Förenade Care AB, Allegio Omsorg AB, Landterna vård och omsorg AB, Jämtlands Senior-uthyrning, Nattens änglar, Midcare Ståd, Omsorgs-kooperativet Brännagården, Pressateljén städ och tvätt

Särskilt boende äldreomsorg: Förenade Care AB, Vardaga, Omsorgs-kooperativet Brännagården

LSS: Stiftelsen Margaretagården, Östersunds korttidsboende AB, Utvecklingspedagogik Sverige AB, Mellansels Folkhögskola, Hälsinglands Utbildningsförbund, Humana LSS Sverige AB, Enigma Education, L&S assistans AB

Kommunkoncernen

Kommunens verksamhet är organiserad i kommunstyrelsen, sex nämnder, en valnämnd, gemensam nämnd för överförmyndare samt gemensam nämnd för upphandling. För att stödja nämndernas arbete finns sex förvaltningar och en kommunledningsförvaltning. Kommunfullmäktige har för respektive nämnd fastställt ett reglemente som anger nämndens uppgifter, ansvar och arbetsformer. Uppgifterna presenteras i förvaltningarnas årsredovisningar.

En kommunal koncern består av kommunen samt bolag och kommunalförbund där kommunen äger minst 20 procent. I en kommunkoncern ingår också bolag som har särskild betydelse för verksamhet och ekonomi där omsättningen utgör minst fem procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Om företaget bedriver en verksamhet som är en kommunal angelägenhet är gränsen för omsättning två procent. Östersunds kommunkoncern utgörs av kommunen, det helägda dotterbolaget Östersunds Rådhus AB inklusive dotterdotterbolagen Östersundshem AB (100 %), Jämtkraft AB, (98 %), Biogas i Jämtland-Härjedalen AB (96,5 %) samt Jämtlands gymnasieförbund och Jämtlands räddningstjänstförbund. Östersunds Sport- och Eventarena AB har under året fusionerats in i Östersunds Rådhus AB och Innanförskapsakademien Jämtland AB avvecklades under året.

Förbundens verksamhetsområden finns inom gymnasieskola och räddningstjänst. Företagens verksamhetsområden finns inom bostadsförsörjning, energiproduktion samt biogasproduktion.

Med privat utförare avses en juridisk person eller enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet och som inte är ett hel- eller delägt kommunalt bolag.

1.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

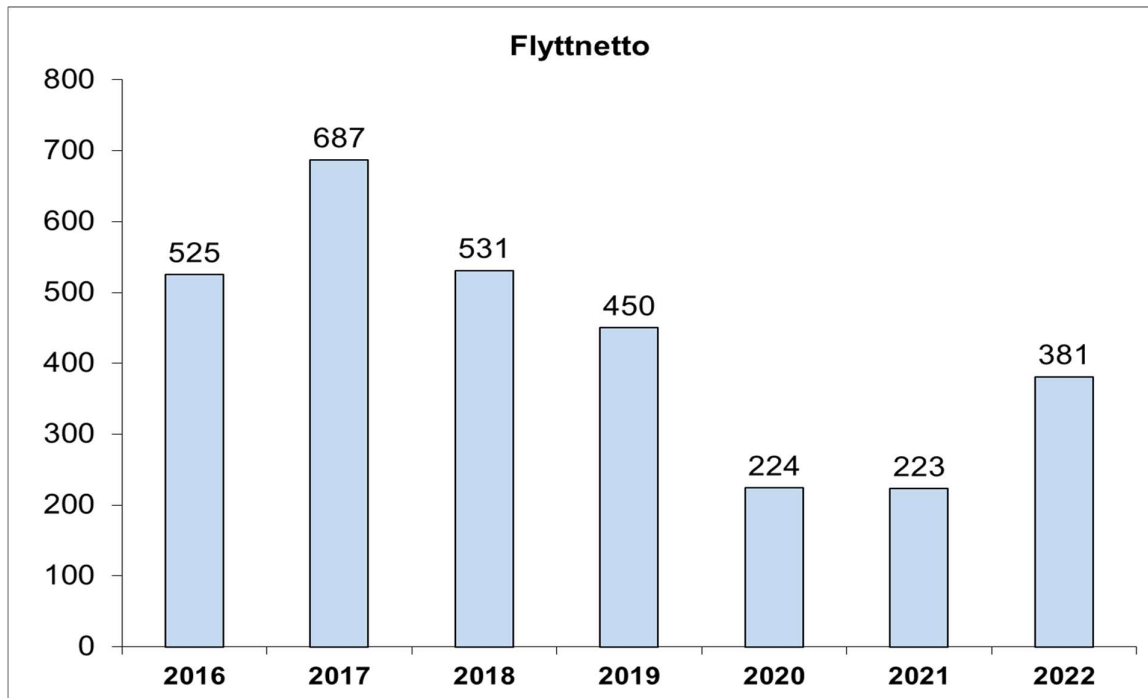
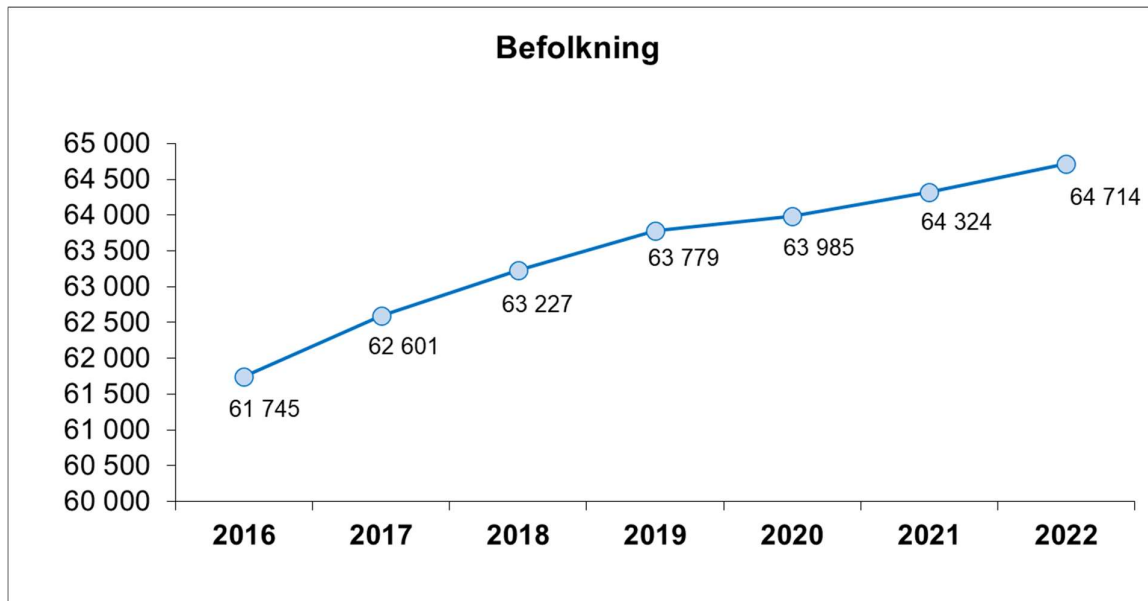
Omvärldsrisker

Enligt SKR:s senaste prognos minskar skatteunderlaget i reala termer med 3 procent mellan 2022 och 2023. År 2023 faller alltså köpkraften, skatteunderlaget beräknas reallt sett bli lägre än 2022. Detta kan jämföras med de senaste tio årens genomsnitt på en ökning med 1,8 procent. Trots den nominella tillväxten urholkas alltså kommunsektorns köpkraft drastiskt. Den allmänna prisuppgången drabbar på olika sätt de kommunala utgifterna och specifikt genom avtalspensionerna (högre premier för nytt avtal samt omvärdering av pensionsskulden). Att prisuppgången får större effekter via avtalspensionerna än genom insatsförbrukningen beror på de snabbt stigande prisbasbeloppen vilket påverkar värderingen av sektorns pensionskuld. Denna skuld beräknas med hjälp av prisbasbeloppet plus diskonteringsränta (RIPS). Kostnaderna ökar därför avsevärt 2023 och 2024 men minskar 2025.

Sammantaget för perioden beräknas skatteunderlaget inte räcka till att finansiera en växande kommunal verksamhetsvolym i linje med den senaste tioårsperioden. Samtidigt är den demografiska utmaningen framöver större än tidigare, de i arbetsför ålder behöver försörja allt fler äldre. Särskilt de ökade behoven av omsorg och vård av äldre kräver allt större resurser.

Befolkningsutveckling

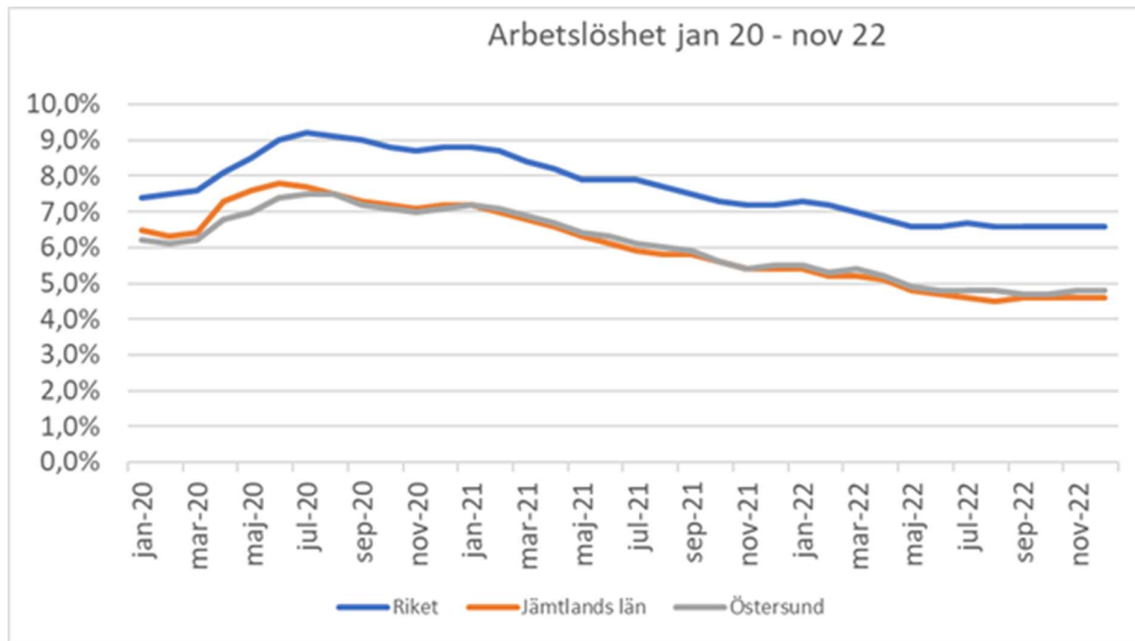
Befolkningen i Östersunds kommun har ökat med 390 personer under 2022. Från 64 324 stycken invånare 2021 till 64 714 stycken 2022. Det är det elfte året i rad som befolkningen i kommunen ökar. Födelsenettot var negativt under 2022. Det innebär att antalet födda var färre än antalet döda. Flyttnettot däremot var positivt under 2022. Det innebär att antalet inflyttare var fler än antalet utflyttare. Antalet invånare är en faktor som i hög grad påverkar kommunens skatteintäkter och därmed de totala intäkterna. Källa: SCB

Arbetsmarknaden i Östersunds kommun

Arbetslösheten i Östersunds kommun har under de senaste åren legat under riksnittet. I december 2022 var arbetslösheten i kommunen 4,8 % jämfört med riket som låg på 6,6 %. Källa: Arbetsförmedlingen

En arbetslöshet på 4,8 % är lågt vilket i grunden är bra för Östersunds kommun. Med en låg arbetslöshet kommer dock andra utmaningar där det är svårt för näringslivet och kommunen som arbetsgivare att få tag i kompetens. Medborgare som idag står utanför arbetsförmedlingen står längre ifrån arbetsmarknaden och är i behov av mer stöd för att få en varaktig ställning på arbetsmarknaden.

Bostadsmarknad

Många nya bostäder blev klara för inflyttning under året, både småhus och flerbostadshus. Exempelvis villor i Ängsmon och lägenheter i Valla och på Norr.

Ett stort antal bygglovsansökningar behandlades under året och det beviljades bygglov för totalt 160 nya bostäder, vilket var strax under fjolårets siffra (173). Av dessa var 70 bygglov för småhus (villor och radhus). Många nya bostäder skapas också genom ombyggnation. Under året ökade bostadsbeståndet med drygt 40 lägenheter genom ombyggnad av lokaler och vindsvåningar.

Under årets senare del märktes en avmattning i antalet inkommande ärenden. Detta har en tydlig koppling till de ökade priserna på byggmaterial som världsläget medfört. Flera flerbostadshusprojekt som varit nära byggstart har pausats då exploatörerna inte har kunnat få ekonomin i projekten att gå ihop. Exempelvis etapp två på Storsjö strand samt två kvarter vid Tegelplan.

Under året har detaljplaner som möjliggör drygt 120 nya bostäder antagits. Det är bland annat villatomter vid Vallsundsbrons fäste på fastlandet, radhus i Brunflo och förtätning i Hornsberg. Detaljplanen för kvarteret Skjutbanan längs Köpmangatan upphävdes och ska antas på nytt under 2023. Arbete pågår med många andra bostadsplaner, som exempelvis de två större projekten Blomstergården och Frösö zoo-området. Andra bostadsplaner som pågår är förtätning på Körfältet, i Brunflo, på Frösön vid Mosebacke och golfbanan.

Det finns ett stort behov av specialbostäder (gruppboende och äldreboende). Byggnad och planering för detta behov pågår också. Det stora boendet på Bangårdsgatan som blir färdigt i början av 2023 är ett exempel.

Betydande avtal och regelförändringar

1 januari 2023 träder ett nytt pensionsavtal i kraft, AKAP-KR. Det kommer innebära en högre förutsägbarhet för kommunernas pensionskostnader med även höjda pensionskostnader för både den individuella delen samt för den förmånsbestämda. Skillnaden mellan avtalen är att pensionsavgiften höjs från 4,5 till 6 % för den pensionsgrundande lönen upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp samt från 30 till 31,5 % på den pensionsgrundande lönen från 7,5 till 30 inkomstbasbelopp. Även den

förmånsbestämda delen som i dag bokas som en skuld blir avgiftsbestämd och kommer betalas ut för att placeras av den anställda. All personal som vid årsskiftet 2022/2023 inte tjänar in förmånsbestämd ålderspension i avtalet KAP-KL samt alla som omfattas av AKAP-KL kommer automatiskt gå över till det nya avtalet AKAP-KR. Personer som i dag intjänar förmånsbestämd ålderspension i AKAP-KL kommer fram till april 2023 kunna välja att flytta över till AKAP-KR och kommer få ett tillägg av pensionsavgiften enligt fastställda värden beroende på födelseår. År 2023 kommer avtalet att få en likvidmässig effekt då den avgiftsbestämda delen ökar och leder till högre utbetalningar.

Enligt Statens offentliga utredning, Ett fönster av möjligheter SOU 2017:112, föreslås att samtliga skyddande boenden för personer som utsatts för våld i nära relation kommer få ökande kvalitetskrav, vara tillståndspliktiga samt vara en särskild placeringsform. I Sveriges kommuner och regioner, SKR, yttrande "Stärkt barnrättsperspektiv i skyddat boende" framgår att de nya kraven på skyddade boenden kommer att medföra en total kostnad för landets kommuner om 4 miljarder kronor som är att jämföra med SOU 2017:112 bedömning om total kostnad om 470 miljoner för landets kommuner. För Östersunds kommuns del skulle det innebära en total årskostnad om 23 miljoner kronor mot 12 miljoner kronor för år 2021. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Riksdagen har beslutat att avveckla investeringsstödet för hyresbostäder. Regeringen fullföljer nu avvecklingen och föreslog i budgetpropositionen för 2023 att medel tillförs för att kunna betala ut stöd till alla som beviljats stöd före den 31 december 2022. Detta innebär att framtida byggandet av nya hyresbostäder får förändrade ekonomiska förutsättningar.

För närvarande pågår ett byggande av ett nytt särskilt boende på Bangårdsgatan. Det är inte kommunen som bygger utan kommunen kommer att hyra boendet. Detta blir en finansiell leasing och på grund av gällande redovisningsregler ska detta tas upp i balansräkningen som en tillgång och skuld och kan komma att påverka kostnaden utifrån den ursprungliga kalkylen.

Från den 1 oktober 2023 är det skärpta regler för dygnsvilan. Kollektivavtalet Allmänna bestämmelser (AB) har ändrats så att det är förenligt med EU:s arbetstidsdirektiv i vissa delar. Parterna har kommit överens om att skärpa kollektivavtalets regler avseende dygnsvila, ändringen syftar till att säkerställa vila och återhämtning och därigenom värna om medarbetarnas arbetsmiljö. Enligt nya regeln har medarbetaren rätt till minst 11 timmars sammanhängande ledighet under varje 24-timmarsperiod. Denna förändring kommer innebära mycket arbete kring schemaförändringar samt ökade kostnader.

Det är beslutat om ändring i skollagen, lagändringen börjar gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025. Ändringen i skollagen kommer att ställa krav på att kommuner samverkar och väger in arbetsmarknadens behov när utbildningar inom gymnasieskolan och Komvux på gymnasial nivå planeras, dimensioneras och erbjuds. Skolverket har i uppdrag att ta fram regionala planeringsunderlag som stöd för huvudmäns planering, dimensionering och erbjudande av utbildning

Ämnesbetygsreformen ska börja tillämpas från den 1 juli 2025, förändringen gäller i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen, det är en stor förändring som innebär en ombyggnad av hela strukturen i den gymnasiala utbildningen. Reformen börjar gälla den 1 juli 2025, med för de elever som börjar sin utbildning tidigare läser enligt nuvarande systemet med kursbetyg. Denna reform innebär att under de närmaste åren krävs omfattande kompetensutvecklingsinsatser och systemanpassningar för implementeringen, vilket medför kostnader. Det är inte beslutat i vilken utsträckning staten kommer att bidra till detta.

Under sommaren 2022 kom besked från regeringen om framtidens förpackningsinsamling. Förslaget innebär att kommunerna ska ta över ansvaret för insamlingen och att det ska ske fastighetsnära. Nu när det finns ett beslut så påbörjas arbetet med att planera för hur kommunen ska ta över och bygga ut insamlingen på ett bra sätt. De nya bestämmelserna innebär att kommunerna tar över det operationella ansvaret för insamlingen av förpackningsavfall, och för information till hushållen om förebyggande och sortering av förpackningsavfall. Idag sköts insamlingen av producenterna. Ansvarsövergången sker den 1 januari 2024.

Nya dricksvattenföreskrifter ska implementeras som innebär en del förändringar vad gäller kravställning samt verksamhetsutövarnas undersökningsprogram och faroanalyser som då behöver omarbetas och beslutas på nytt. Detta för att dricksvattenkontrollen ytterligare och tydligare ska bidra med målet att trygga dricksvattenförsörjningen och bibehålla ett rent och hälsosamt vatten.

En god kommunal hushållning SOU 2021:75, utredningen föreslår att det nuvarande begreppet "god ekonomisk hushållning" i kommunallagen ersätts med "god kommunal hushållning". Beslut om lagförändringen kommer att ske under våren 2023. God kommunal hushållning innebär att ekonomin ska förvaltas på ett säkert och långsiktigt hållbart sätt. Inom de gränser som ekonomin sätter ska verksamheten vara ändamålsenligt utformad och ha en hög effektivitet.

Vidare föreslås mer detaljerade krav på ett tioårigt rullande program för god kommunal hushållning där mål och riktlinjer för ekonomin sätts upp. De ekonomiska målens konsekvenser för verksamheten ska beskrivas. Programmet ska uppdateras minst vart fjärde år och de formella reglerna för programmet är mer detaljerade än dagens krav.

I övrigt har inga lagstiftningsförändringar, förändringar i huvudmannaskap eller liknande som i hög grad påverkar kommunens ekonomiska förutsättningar genomförts. Förändringar av lagstiftning och regelverk som beslutas av riksdag och regering innebär alltid en risk. I nuläget förväntas inte några ytterligare förändringar, utifrån de politiska förslag som är kända, som kan leda till betydande kostnadsökningar.

Verksamhetsrisker

Utifrån rådande läge i världen och den globala ekonomin som leder till hög inflation, höjda räntor, dyra bränsle- och energikostnader kommer de ekonomiska förutsättningarna för 2023 att bli en utmaning. Förutom ekonomin är kompetensförsörjning den absolut största verksamhetsrisken för kommunen och kommunkoncernen. Inom 10 år har 27,5 % av kommunens tillsvidareanställda fyllt 65 år.

Kommunen har utmaningar när det gäller kompetensförsörjning redan nu, men framåt kommer behoven vara ännu större. Rekrytering av nya medarbetare till alla våra verksamheter är redan idag svår, men även att behålla medarbetare är ett viktigt fokusområde och kommer vara det åren framöver. Kompetensförsörjningen är svårast inom Vård- och omsorgsförvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen och Social- och arbetsmarknad förvaltningen. Kommunen behöver utveckla sina verksamheter för att fortsatt kunna leverera välfärdstjänster till sina medborgare. Det handlar bland annat om inkludering och mångfald, jobbspår och att kommunen som arbetsgivare behöver omvärldsbevaka vad som kan göras för att de medarbetare som finns ska vilja och ha möjlighet att arbeta längre.

Den demografiska ökningen av äldre innebär ett ökat behov av medarbetare inom äldreomsorgen. Att kunna rekrytera för att bibehålla och höja kvaliteten inom äldreomsorgen kommer bli en jätteutmaning framöver då demografin minskar inom gruppen arbetsför ålder, 19-65 år.

Det riktade statsbidraget "Äldreomsorgslyftet" som startade 2020 har medfört att fler medarbetare studerar på deltid för att utbilda sig till undersköterska, det riktade statsbidraget finns att söka även under 2023. Om det riktade bidraget tas bort kommer det försvåra för kommunen att utbilda

medarbetare till undersköterskor, vilket det finns ett stort behov av.

Östersund har en fortsatt hög andel av befolkningen med insatser enligt LSS och det är brist på LSS bostäder vilket leder till svårigheter att verkställa vissa typer av insatser och ökade kostnader i form av viten. Det påverkar också livskvaliteten för personer inom LSS-området.

Vård- och omsorgsförvaltningen har haft i uppdrag från nämnden att göra en översyn av kommunens alla särskilda boende utifrån boendemiljön, såväl inomhus som utomhus. Arbetsmiljön för de anställda har även genomlysts. Översynen har resulterat i en lista med åtgärder, både akuta och långsiktiga.

Under året har det varit höga sjukskrivningstal för kommunens verksamheter, främst i de verksamheter där medarbetarna jobbar nära medborgarna som till exempel inom LSS verksamheten, särskilda boenden, hemtjänsten, förskola och grundskola. En av anledningarna är att det varit hög arbetsbelastning för medarbetarna under pandemin och hela 2022 då en hel del av verksamheterna har haft restriktionerna kvar hela året. Det finns en risk att en del medarbetare blir långtidssjukskrivna och eftersom det är svårt att rekrytera vikarier finns risk att medborgarna inte får sina behov tillgodosedda inom dessa verksamheter.

Behovet av försörjningsstöd har minskat jämfört med 2021 och kan kopplas mot en sjunkande arbetslöshet och de tillfälliga lättnader i arbetslöshetsförsäkringen som varit under året. Risken är att hushållens ekonomi kommer försämrats genom den höga inflationen med påföljande höga räntor, vilket kan leda till ökat behov av försörjningsstöd. Ett långvarigt ekonomiskt bistånd ökar risken för psykisk ohälsa och övriga sociala problem som påverkas av individens möjlighet till egenförsörjning

Kommunens fastighetsunderhåll är eftersatt. Detta kan utläsas genom att andelen akut underhåll har ökat de senaste åren. Kommunfullmäktige har under några år budgeterat extra medel till underhåll för att förbättra underhållet på kommunens fastigheter men de avsatta pengarna har inte lett till att det akuta underhållet har minskat. Risken blir att det planerade underhållet försenas eller uteblir i övrigt fastighetsbestånd och leder till slut till akuta åtgärder.

Rapporter från grundskolan indikerar att gymnasieskolan kommer att ha en successivt större andel elever med behov av anpassningar och särskilt stöd under den kommande femårsperioden, vilket kommer att påverka både verksamheten och ekonomin. Frånvaro på grund av upplevd ohälsa bedöms samtidigt vara en bidragande orsak till gymnasieskolans måluppfyllelse har sjunkit under senare år.

Den förmodat största utmaningen under de kommande fem åren är att behålla och rekrytera lärare och skolledare för att klara både pensionsavgångar och ett ökat elevantal. Förbundet har en högre nivå av pensionsavgångar än snittet i övriga riket. Kompetensförsörjningen blir dessutom med stor sannolikhet kostnadsdrivande. Under hösten 2023 inleds en försöksverksamhet med mentorer på heltid, vilket successivt ska bidra till att minska rekryteringsbehovet av lärare.

Räddningstjänstförbundets största utmaning i närtid och under överskådlig framtid kommer att vara rekrytering av RiB-personal (räddningstjänstpersonal i beredskap). Kombinationen av pensionsavgångar och vikande arbetsmarknad i glesbygd är faktorer som ökar risken för sämre rekryteringsmöjligheter.

Finansiella risker

Den av fullmäktige beslutade finanspolicyn och finansiella riktlinjer innehåller regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten i den kommunala koncernen och kommunen.

Den kommunala koncernen och kommunen är exponerad för framför allt följande finansiella risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk samt marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar.

Ränterisk

Per den 31 december 2022 (2021) uppgick den kommunala koncernens räntebärande skulder till 6 445 (5 225) mnkr, medan de räntebärande finansiella placeringarna uppgick till 351 (51) mnkr. Den kommunala koncernens räntebärande nettoskuld (låneskuld minus räntebärande finansiella placeringar) uppgick per balansdagen till 6 094 (5 174) mnkr. Nettoskulden har ökat till följd av under året genomförda investeringar.

Kommunens räntebärande skulder uppgick till 945 (470) mnkr per den 31 december 2022, medan kommunens räntebärande finansiella tillgångar per samma tidpunkt uppgick till 50 (51) mnkr. För kommunen uppgick nettoskulden per balansdagen till 895 (419) mnkr.

Upplåningen inom den kommunala koncernen löper både med fast och rörlig ränta. Målet för räntebindningen är 1 till 6 år och är per den balansdagen 3,8 (4,2) år.

Finansieringsrisk

Enligt finanspolicyen får inte mer än 50 procent av låneskulden förfalla inom en och samma 12-månadersperiod. Givet skuldens sammansättning per balansdagen förföll maximalt 19 (40) procent av den kommunala koncernens låneskuld inom en 12-månadersperiod.

Enligt finanspolicyen ska den genomsnittliga kapitalbindingstiden överstiga 2,0 år i kommunkoncernen. Per den 31 december 2022 uppgick den genomsnittliga kapitalbindingstiden till 3,1 (2,2) år.

Kredit- och likviditetsrisk

Enligt finanspolicy ska placeringar endast ske i instrument med god likviditet samt kunna omsättas till likvid inom 3 bankdagar. Internbanken ska tillgodose att kommunen har en likviditet som täcker minst 100 procent av den låneskuld som förfaller inom en rullande tolv månadersperiod. Per den 31 december 2022 uppgick likviditet / kapitalförfall < 12 mån till 360 (178) procent.

Marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar

Enligt finanspolicyen får kortfristig överskottslikviditet placeras så att en god avkastning erhålls samtidigt som placeringarna snabbt ska kunna omvandlas till likviditet utan betydande förluster vid avyttring.

Pensionsförpliktelser

Kommunkoncernen har ett pensionsåtagande uppgående till 1 663,9 (1 718,1) mnkr, varav kommunens åtagande uppgår till 1 638,0 (1 675,9) mnkr.

För att möta kommande pensionsutbetalningar har Östersunds kommun avsatt medel i en placeringsportfölj. Placeringarna hade per 2022-12-31 ett bokfört värde på 928,7 (981,5) mnkr. Orealiserade förluster uppgår till 38,7 mnkr. Återlånade medel (skillnad mellan det totala pensionsåtagandet och de förvaltade pensionsmedlen) uppgår till 709,3 (694,4) mnkr. Pensionsmedelsportföljen motsvarar 56,7 % av pensionsåtagande.

Pensionsförpliktelserna redovisas enligt den så kallade blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelserna som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 1 293,3 (1 349,5) mnkr.

Kommunen följer rekommendation R10 från Rådet för kommunal redovisning gällande värdering och upplysning om kommunens pensionsförpliktelser. Upplysningar om förpliktelserna finns i not 26.

Risker i skatter och statsbidrag

Det finns risker förknippade med reducerade skatteintäkter till följd av ökad arbetslöshet vid en konjunkturedgång. Än mer påtaglig är risken för reducerade statsbidrag, då dessa är beroende av politiska beslut på nationell nivå vilka är svåra att förutse. Den senaste skatteprognosen visar på en jämn ökning av skatteintäkter och generella statsbidrag under de kommande åren. Inför 2023 bedöms det reala skatteunderlaget bli 3 procent lägre jämfört med 2022, på grund av pris- och löneökningar samt inflationskostnader. Det finns många riktade statsbidrag som kommunerna bör söka, men problemet är att de riktade statsbidragen vuxit till att bli så många att det blir svårt att överblicka. Risken finns att kommunen missar att söka något riktat statsbidrag.

För 2022 och 2023 har Statistiska centralbyrån (SCB) har upptäckt fel i beräkningarna av kostnadsutjämnningen för kommuner, det finns en risk att det kan hända igen. För 2023 innebär felräkningen en minskning av de generella statsbidragen med -2,6 mnkr.

En parlamentarisk utredning håller på att se över samtliga delar av utjämnningssystemet för kommuner och regioner, inklusive LSS-utjämnningen för kommuner. Utredningen, som ska vara klar i maj 2024, ska även överväga om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget. Finns en risk att Östersunds kommun kan påverkas negativt om beräkningsmodellen görs om.

1.4 Händelser av väsentlig betydelse

2022 var ett valår och i kommunen blev det en ny majoritet, Mittstyret, som består av Socialdemokraterna och Centerpartiet, Niklas Daoson (S) blev ny ordförande i kommunstyrelse från den 1 november.

Innan valet gjordes det en översyn av nämndsorganisationen, i samband med den beslutades det att Kommunstyrelsens två utskott Finans- och fastighetsutskottet samt Utvecklingsutskottet ska delegeras mer ansvar och fler ansvarsområden, för att balansera ansvarsposterna och därmed underlätta för Kommunstyrelsens sammanträden.

Även 2022 blev ett år som präglats av pandemin, Covid-19. Detta har självklart främst påverkat den verksamhet som riktar sig direkt till medborgarna i form av vård, skola och omsorg, där det fysiska mötet innebär en risk för smittspridning. För den personal som har haft möjlighet har distansarbete uppmanats för att minimera smittspridning. Hög sjukfrånvaro och brist på vikarier har lett till höga kostnader för övertid och sjukersättning, men framför allt har det varit en tuff och ansträngd period för medarbetare. Var 4:e medarbetare på Vård och omsorgsförvaltningen var i början av året frånvarande på grund av sjukdom och under sommaren ökade sjuktalen på nytt och en redan pressad verksamhet fick sträcka sig till det yttersta för att fortsatt kunna bedriva verksamhet. 2022 har krävt stora insatser från kommunens medarbetare och chefer.

Den 9 februari hävdades merparten av restriktioner för Covid 19, då kunde idrottshallar, badhus med mera börja användas av föreningar och allmänhet igen.

År 2022 har varit ett år som i mångt präglats av oroligheter, instabilitet och inte minst krig i Europa genom Rysslands invasion av Ukraina. Omvärlden lämnar inte Östersunds kommun oberörd utan situationen innebär att kommunen behöver ha fokus på prioriteringar och upprätthålla arbetet med att rusta alla verksamheter. Kommunen behöver möta utmaningarna med fortsatt utveckling, konkurrenskraft, tillväxt och välfärd av hög kvalitet.

Kriget i Ukraina har påverkat verksamheten på flera olika sätt så som brist på kemikalier och komponenter, extremt långa leveranstider samt ökade kostnader på driv- och livsmedel. Den ekonomiska situationen är påverkad med hög inflation och stigande räntor.

Med anledning av den osäkerheter som finns i omvärlden och det försämrade säkerhetspolitiska läget har kommunen arbetat inom hela organisationen med att förbereda och skydda sig från olika typer av hot.

Medan det ordinarie flyktingmottagandet, med nyanlända och ensamkommande, har minskat under 2022 så har händelserna i Ukraina medfört att miljontals ukrainare befinner sig på flykt i Europa. En del har kunnat välkomnas till Östersunds kommun. Genom skyndsamt arbete kunde de ukrainska flyktingarna snabbt komma i ordning i sina nya boenden. Bland dem finns barn i olika åldrar och med anledning av detta bedrevs under en del av året en verksamhet för förskolebarn från Ukraina på Zätagränds öppna förskola. Kommunen har även under en tid haft ukrainska elever i en förberedelseklass på Parkskolan. Glädjande var att Kungaparet besökte denna klass i början av april och de kunde vara med på en lektion för att se hur undervisningen bedrevs.

Under året har behoven av kommunens insatser i form av familjehemsvård, Hem för vård och boende i åldern 1-20 år ökat. Även inom Öppenvård för alla åldrar är behoven höga av de insatser som erbjuds. Positivt är att för första gången sedan 2012 har antalet orosanmälningar om barn som far illa minskat.

Vuxna med beroendeproblematik har erbjudits heldygnslösningar genom en bra samverkan inom olika team som arbetar med denna målgrupp, därmed kan placeringskostnader hållas nere. Man har också arbetat disciplinerat med en standardiserad bedömningsmetod och registrerat resultaten i särskilt system för uppföljning. På det sättet fått fram värdefull kunskap för att se vad som fungerar i arbetet. Detta har även uppmärksammats såväl inom kommunen som nationellt.

Investeringarna i skollokaler syftar till att ge eleverna moderna lärandemiljöer och medarbetare ska få sundare och ändamålsenliga lokaler fortgår enligt plan. Etapp 1 av den nya Odensalaskolan blev klar till höstterminens start i slutet av augusti och högstadiet och grundsärskolan kunde ta de nya lokalerna i bruk, medan den äldre byggnaden renoveras. Att grundsärskolan har blivit en gemensam enhet ökar möjligheterna att utveckla dess verksamhet.

Även under 2022 har kommunen tagit nya steg i utvecklingen med digitalisering inom flera områden, utvecklingen innebär att arbetet underlättas internt samt att medborgarna får en bättre och mer tillgänglig service.

Under året har bolaget Innanförskapsakademien Jämtland AB avvecklats genom försäljning efter det beslut som togs i kommunfullmäktige 2021. Verksamheten övergick den 1 april 2022 till Social- och arbetsmarknadsnämnden. Bolaget Östersunds Sport- och Eventarena AB fusionerades till Östersunds Rådhus AB, och kommunen förvärvade anläggningen Jämtkraft Arena.

En ny investeringsprocess har blivit antagen av kommunfullmäktige, där det grundläggande syftet men den nya investeringsprocessen är att uppnå god ekonomisk hushållning, öka genomförandegraden av budgeterade investeringar samt underlätta omdisponeringar av investeringsmedel för innevarande år mellan inom de olika beslutade investeringsgrupperna.

Standard and Poor´s Global har under året bekräftat kommunkoncernens höga kreditrating AA+ med stabila utsikter. Kommunen har fortsatt arbetet med hållbar finansiering och har under året ställt ut gröna obligationer för totalt 1,5 miljarder kronor vilket ger en lägre räntekostnad ("greenium") på 2,3 miljoner kronor över lånens löptid.

Rådhus AB har under året aktivt arbetat med att utveckla kommunens ägarstyrning och uppföljning samt vidtagit skatteoptimerande åtgärder. En koncerngemensam utbildnings- och nätverksdag har anordnats med syfte att skapa en gemensam syn på kommunens styrmodell och hitta former för samverkan.

Hocksjön Vindkraftspark och Jämtkrafts första hybridanläggning (kombination av vattenkraftstation och batteri) har färdigställts och driftsatts. Arbetet har fortsatt med att tillgängliggöra det uttag på 500 MW som det tidigare tecknats avtal med Svenska Kraftnät. Syftet är att tillgodose effektbehov för tilltänkta kommande industrietablering samt säkerställa regionens elektrifiering.

Inom ägarkommunerna har el- och fjärrvärmenäten byggts ut. Byggnation av nytt huvudkontor på stadsdel Norr i Östersund har påbörjats tillsammans med fastighetsbolaget NP3 och inflyttning beräknas ske under våren 2024.

Under året har andelen elever med gymnasieexamen förbättrats, fler elever känner sig trygga i skolan samt avvikelsen mellan kursbetyg och resultat på nationella prov har minskat. För första gången sedan 2019 fick studenterna uppleva en studentavslutning utan pandemirestriktioner och förbundets internationella samarbeten med utbyten och praktik för elever kom i gång igen under hösten.

I mars 2022 drabbades Östersundshem av ett dataintrång vilket innebar att IT-miljön låg nere under ungefär en veckas tid. Inga väsentliga data gick förlorade. Under året har en mer robust IT-miljö byggts upp.

Östersundshem har under året i hög grad påverkats av kriget i Ukraina. Konsekvenserna är framför allt ökade el- och energipriser och kostnader för byggmaterial. De ROT-renoveringsprojekt (renovering, ombyggnad och tillbyggnad) som Östersundshem påbörjade under året har och kommer att fortsätta påverkas av utvecklingen prisutvecklingen. Mot bakgrund av kostnadsutvecklingen har bolaget valt att inte aktivt arbeta med nyproduktion under året.

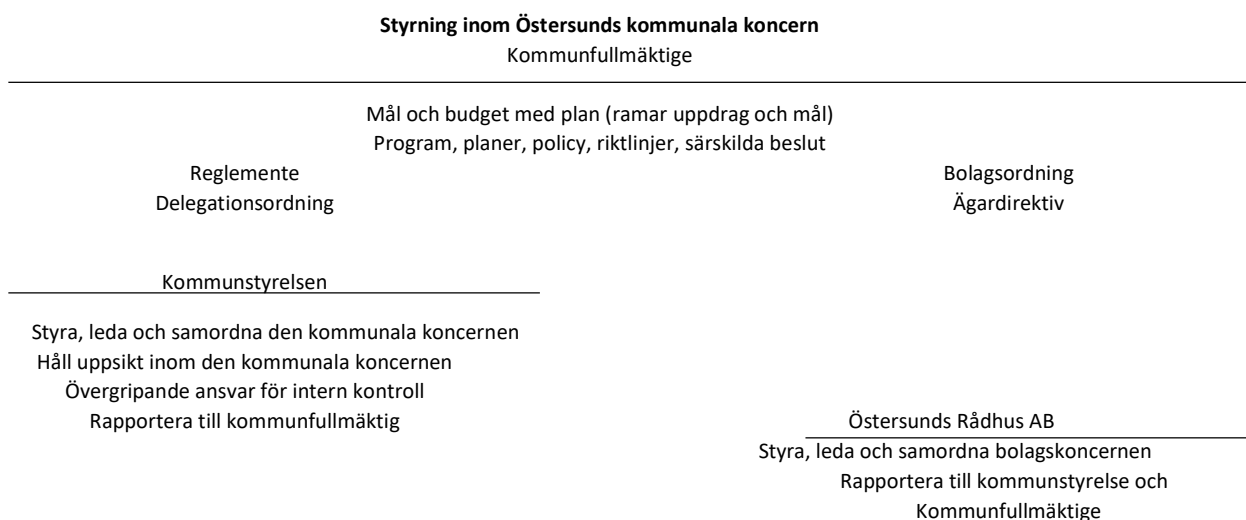
Som ett led i strategiarbetet och för att finansiera ROT-renoveringar har Östersundshem sålt fastigheter i Fåker, Tandsbyn, Lit, Häggenås och på Frösön.

Biogas i Jämtland- Härjedalen AB har beviljats Klimatklivsstöd med 142,8 mnkr för att bygga en biogasanläggning på Gräfsåsen utanför Östersund. Projektet har under årets utvecklats för att kunna ta emot mer substrat som i en rötningsprocess omvandlas till flytande fordonsgas.

1.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Ansvarsstruktur

Inom Östersunds kommunkoncern finns flera nivåer av politiskt styrda instanser – kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder samt direktioner för kommunalförbunden och styrelser för de kommunala bolagen. Därtill finns en tjänstemannaorganisation. I bilden nedan illustreras struktur och roller för styrning och uppföljning inom den kommunala koncernen.

Styra, leda och samordna verksamhet
Mål för verksamhet och ekonomi
Upprätta nämndsplan
Intern kontroll avseende
verksamhet och ekonomi

Styra, leda och samordna verksamhet
Mål för verksamhet och ekonomi
Upprätta affärsplan
Intern kontroll avseende
verksamhet och ekonomi

Struktur för styrning av den kommunala koncernen

I Östersunds kommun utgår, så långt det är möjligt, styrning och uppföljning utifrån mål med verksamheterna i den kommunala koncernen. För medborgaren är det verksamheten som är väsentlig.

Ekonomiska ramar och mål för kommunens verksamhet fastställs av kommunfullmäktige, sedan är det nämnden/styrelsen som har ansvar för att verksamheten uppnår målen inom de ekonomiska ramarna.

För de kommunägda bolagen och förbunden är det i ägardirektiven kommunfullmäktige sätter målen och de ekonomiska förutsättningarna.

Centrala styrdokument

Mål- och budget

Övriga kommunkoncerngemensamma policydokument

- Riktlinjer för intern kontroll
- Arkivreglemente
- Arvodesreglemente
- Policy för styrning av kommunägda bolag
- Finanspolicy för Östersunds kommunkoncern

Mål, budget och uppföljning inom den kommunala koncernen

Kommunens långsiktiga styrning utgår från kommunfullmäktiges vision om ett hållbart samhälle.

Den långsiktiga styrningen tar sikte på 10-30 år och ger en bild av vilket Östersund som politiken vill se i framtiden. Ett viktigt styrdokument här er kommunens översiktsplan – Östersund 2040 som beskriver kommunens vilka när det gäller mark, vatten och bebyggelse. Kommunen har också beslutat om ett antal program som ska beskriva ett önskat framtida läge inom olika områden.

Grundläggande i den långsiktiga styrningen är att kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning. Det betyder att ingen generation ska behöva betala det som tidigare generationer förbrukat.

Den långsiktiga styrningen ligger till grund för den kortsiktiga styrningen och inför varje mandatperiod beslutas vilka kommunövergripande mål som ska vara styrande för kommande period. Kopplat till de kommunövergripande målen finns en politisk text som förtydligar den politiska viljeinriktningen.

I den kortsiktiga styrningen finns ett antal styrdokument, till exempel delegationsordning och reglemente för nämnderna samt olika strategier som pekar ut prioriterade utvecklingsområden.

Utifrån den kortsiktiga styrningen samt en analys av nuläget och olika omvärldsfaktorer påverkan, tas sedan kommunens mål och budget fram.

Mål och budget är kommunens viktigaste styrdokument för det kommande året. I dokumentet beskrivs kommunens ekonomiska förutsättningar och vad politiken vill att verksamheten ska fokusera på.

Ekonomiska ramar

I Östersunds kommunkoncern bedrivs verksamheter med varierande förutsättningar, vilket innebär att ekonomiska ramar och mål inte kan utformas på samma sätt för alla verksamheter. För kommunens skattefinansierade verksamheter (till exempel skola, omsorg, gata och park) utgår resursfördelningen utifrån tidigare års budgetramar men även utifrån en analys av utfallet i senaste bokslut och aktuell prognos för innevarande år. Detta för att få en bild av de aktuella resursbehoven. För att arbeta fram en ekonomisk ram vägs även kommunens befolkningsprognos, viktiga indexförändringar för löner och inflation, ambitionsförändringar samt eventuella effektiviseringsbehov in i det slutliga förslaget till resursfördelning. Kommunens avgiftsfinansierade verksamheter som är reglerade enligt självkostnadsprincipen (vatten, avlopp och renhållning) utarbetar budgetar utifrån fullmäktiges beslut om taxa. Som huvudprincip, om inte särskilda omständigheter råder, ska dessa verksamheter anpassa kostnaderna i förhållande till taxeintäkterna. För affärsdrivande verksamheter, som verkar på en konkurrensutsatt marknad såsom Storsjöbadet, Östersunds Camping samt Gräfsåsens Avfallsanläggning, fastställer fullmäktige resultatkrav, som ligger till grund för budgetarbetet.

Planering året innan budgetåret

Syftet med den årliga planeringsprocessen är att skapa prioriterade och tydliga uppdrag för att nå kommunens långsiktiga mål och utifrån uppdragen besluta om budget och ägardirektiv. För mer information om kommunens budgetprocess:

<https://www.ostersund.se/kommun-och-politik/sa-styrs-kommunen/b.-sa-tar-kommunen-fram-mal-och-budget.html>

Uppföljning under budgetåret

Kommunen följer upp mål och budget tre gånger per år. Det sker i en delårsrapport per april, delårsbokslut per augusti och i årsredovisningen. Även de bolag och förbund som ingår i den sammanställda redovisningen i årsbokslutet lämnar underlag till uppföljningarna i april och augusti som lämnas till kommunfullmäktige.

Utöver ovanstående uppföljning görs månadsrapporter per februari, mars, maj, september, oktober och november inom kommunen som delges kommunstyrelsen.

Bokslut och årsredovisning

Arbetet med den kommunala koncernens bokslut och kommunens årsredovisning följer följande process:

Januari: Den löpande uppföljningen för kommunens nämnder avslutas, efter budgetåret, med nämndernas årsbokslut.

Februari-mars: Bolagens årsbokslut och kommunens årsredovisning avslutas. Årsredovisningen innehåller koncernövergripande analyser samt uppföljning av koncernens resultat samt kommunens mål och bolagens ägardirektiv. Revisionen gör en granskning av nämndernas årsbokslut och kommunkoncernens årsredovisning.

Innan 15 april: Kommunstyrelsen överlämnar kommunens årsredovisning till kommunfullmäktige.

April alternativt i maj: Kommunfullmäktige fastställer årsredovisningen samt beslutar om ansvarsfrihet för kommunstyrelsens och nämndernas ledamöter.

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela den kommunala koncernen, samt verksamhet enligt avtalssamverkan och verksamhet i kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Uppsiktsplikten tar sin utgångspunkt i budget, flerårsplan, ägardirektiv samt nämndernas verksamhetsplaner. Utöver delårsrapporterna per april och augusti rapporterar nämnderna månadsrapporter för februari, mars, maj, september, oktober och november som delges kommunstyrelsen. Väsentliga avvikelser mellan utfall och plan analyseras och bedöms för att eventuella åtgärder ska kunna beslutas i tid.

Uppsiktspflichtens genomförande tar sin utgångspunkt i budget, flerårsplan, ägardirektiv samt nämnds- och affärsplaner och följer den ordinarie uppföljningsprocessen.

Arbetet med intern kontroll, vilket beskrivs under nästa rubrik, är också en del av uppsiktsplikten.

Intern kontroll

Målet med internkontrollarbetet är att med rimlig grad av säkerhet uppnå; ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten samt efterlevnad av lagar och regler. Arbetet styrs av kommunallagen och regleras i kommunens styrdokument Riktlinje för intern kontroll och styrning.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att det finns en god internkontroll inom hela kommunen. Ansvaret innefattar bland annat upprättande av organisation för internkontroll, utformning av reglemente samt årlig sammanställning och utvärdering av kontrollsystemet.

Nämnderna ansvarar för internkontrollen av den egna verksamheten. Detta görs framför allt med hjälp av upprättandet av internkontrollplaner. De ansvarar för att risk- och konsekvensanalys genomförs, att årliga planer för internkontroll upprättas, genomförs, följs upp och rapporteras. Brister sammanställs i en årlig åtgärdsrapport och korrigerande åtgärder vidtas.

Läs om kommunens och nämndernas internkontrollarbete i ärendet; "Internkontrollplaner Östersunds kommun 2022".

Revisionens uppdrag är att granska den kommunala verksamheten och att pröva om de förtroendevalda har utfört sitt uppdrag på ett bra sätt. I detta ingår att granska om verksamheten följer fullmäktiges beslut och uppdrag, att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramarna samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Revisorerna ska varje år lämna en revisionsberättelse till fullmäktige som ska innehålla ett uttalande om de anser att ansvarsfrihet ska beviljas eller inte för styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar.

Revisorerna genomför årligen, utifrån upprättad riskanalys, grundläggande granskning av styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar som kompletteras med fördjupade granskningar inom olika områden. Efter genomförd granskning överlämnar revisionen rapporten till den granskade nämnden för åtgärd samt begäran som svar. Revisionsrapporterna är diarieförda i kommunens ärendehanteringssystem och finns även på kommunens externa websida.

Bland de förtroendevalda revisorerna utser fullmäktige lekmannarevisorerna som granskar kommunens företag.

Revisionens granskning, utfall och nämnders kommentarer går att läsa om i årets revisionsrapporter. Under 2022 har revisionen varit engagerad i bland annat Arbetsmarknadsåtgärder, Försörjningsstöd-säkerhet i rutiner, Förtroendevaldas arvoden och ersättningar, Psykisk ohälsa bland äldre, Hot och våld bland anställda, Arbetsmiljön inom skolan och Investeringsprocessen.

Uppföljningar har genomförts av tidigare granskningar avseende fallskador, brandskydd samt utbetalningsrutiner och fakturahantering.

Kommunstyrelse samordnar nämndernas ansvar för den interna kontrollen. Som utgångspunkt finns en riktlinje för intern kontroll, vilken beslutats av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska

- 1) ha uppsikt över det koncernövergripande internkontrollarbetet och
- 2) följa upp den interna kontrollen inom den kommunala koncernen. Rapportering inom kommunen sker i samband med övrig uppföljning, tre gånger per år samt inom ramen för Kommunstyrelsens kontrollplan för uppsikt.

1.6 Ett hållbart Östersund

Kommunfullmäktiges vision är ett demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Östersund. För att uppnå visionen finns åtta kommunövergripande mål.

1. I Östersunds kommun har vi en tillväxt som är jämställd och ekonomiskt hållbar, där alla känner sig delaktiga

2. I Östersunds kommun har vi en trygg och tillgänglig infrastruktur där både stad och landsbygd växer på ett smart och hållbart sätt

3. I Östersunds kommun har vi ett positivt företagsklimat och medborgarna har arbete och bostad

4. I Östersunds kommun ska alla barn och elever klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt livslånga lärande

5. I Östersunds kommun finns goda förutsättningar för en meningsfull fritid och ett aktivt liv

6. I Östersunds kommun får medborgarna stöd, vård och omsorg och lever ett självständigt liv

7. I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan

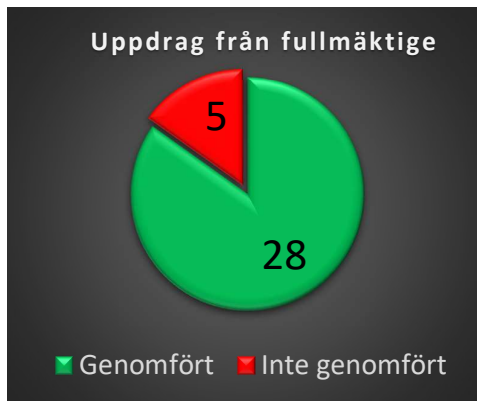
8. I Östersund är kommunen en modern och attraktiv arbetsgivare

Till de åtta kommunövergripande målen finns en politisk text per mål som anger den politiska inriktningen för mandatperioden. I de årliga budgetarna bryts dessa politiska texter och de ställningstaganden som görs där ner i politiska uppdrag. Uppföljning av målen görs dels utifrån nyckeltalen, kommunfullmäktigeuppdragen och investeringar. Vid helhetsbedömning av respektive mål tas också hänsyn till om ett närmande mot den politiska texten har gjorts.

I arbetet med bokslutet och måluppfyllelsen för 2022 har ett nytt arbetssätt implementerats. Detta arbetssätt har inneburit att så kallade målgruppsmöten har hållits med förvaltningsledning och presidiet i den eller de nämnder som arbetar med respektive mål. Under dessa möten har måluppfyllelsen diskuterats och värderats och framför allt har det gjorts helhetsbedömningar för varje mål.

I mål och budget för år 2022 fanns det totalt 33 fullmäktigeuppdrag av dessa har 28 genomförts och 5 har inte genomförts under året. Genomförandegraden är högre än 2020 och 2021. Under dessa år fanns det fler fullmäktigeuppdrag och genomförandegraden påverkades då till stor del av Coronapandemin.

Som helhet bedömes genomförandegraden av årets uppdrag som god men med fortsatt utrymme för förbättring.

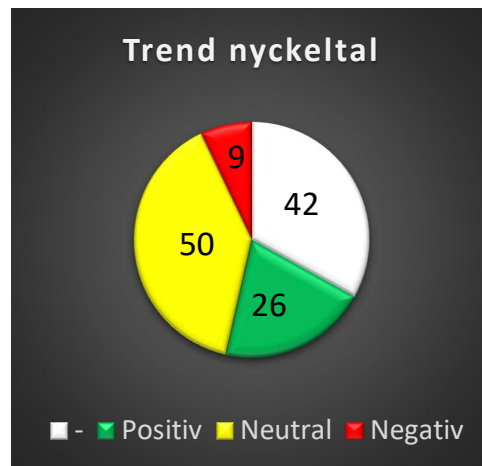
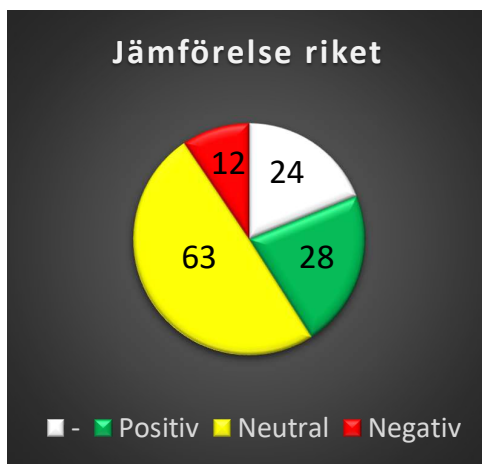

För att bedöma respektive kommunövergripande mål finns det totalt 127 politiska nyckeltal i mål och budget 2022. Syftet med dessa är att ur olika synvinklar visa hur kommunen ligger till i jämförelse med riket, kommungruppen (50 000 – 100 000 invånare) samt om Östersunds trend är på väg åt rätt håll.

Som helhet bedöms nyckeltalen som positiva. Jämförelser med riket visar att Östersunds kommun befinner sig i mittenskiktet bland Sveriges kommuner på ungefär hälften av nyckeltalen och för totalt 28 nyckeltal placeras

Östersunds kommun sig bland de 25% bästa kommunerna i landet. (De vita delen i cirkeldiagrammen är nyckeltal där tillräckligt med data saknas eller nyckeltalet inte går att jämföra mot andra)

Trenden för Östersunds kommun är också positiv. 26 nyckeltal uppvisar en positiv trend under de senaste åren och nio visar en negativ trend. Det bör dock beaktas att det är viss eftersläpning på flera nyckeltal.

För mer information om de olika uppdragen och nyckeltalen hänvisas till kommunens webb:

<https://ostersund.se/kommun-och-politik/kommunens-mal-och-budget.html>

1.7 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Utvärdering av god ekonomisk hushållning

En kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och även i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, det vill säga god ekonomisk hushållning ska prägla hela den kommunala koncernen. Det är fullmäktiges uppgift att besluta om riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. Nedan följer en avstämning och utvärdering av god ekonomisk hushållning i Östersunds kommun samt en avstämning av avkastningskrav enligt ägardirektiv.

Slutsatser avseende god ekonomisk hushållning

Finansiellt perspektiv

Årets resultat 2 %	Soliditet minst 38 %	Nettoinvesteringar 10 %	Underhåll minst 106 kr/kvm
--------------------	----------------------	-------------------------	----------------------------

Det planerade resultatet i budget 2022 nådde inte god ekonomisk hushållning. Kommunens resultat 2022 överträffade budgeten och uppgår till 176,1 mnkr det vill säga motsvarande **3,8 %** av skatteintäkter, utjämning och statsbidrag. Riktvärdet är 2 % av skatteintäkter, utjämning och statsbidrag vilket motsvarar 92,5 mnkr. De senaste fem åren har resultatet i snitt legat på 3,6 % vilket är 1,6 % bättre än riktvärdet. Resultatet har gett utrymme för planerad kostnadsökning i avskrivningar och finansiella kostnader samt bidrar till bufferten i kommande års budgetar.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar beräknas för att kunna exkludera poster som enskilda år kan ha stor inverkan på resultatet men som inte hör till den ordinarie verksamheten som till exempel realisationsvinster och orealiserade vinster/förluster i värdepapper. Årets resultat efter balanskravsjusteringar för 2022 motsvarar 7,6 % av skatter och generella statsbidrag och snittet de senaste fem åren ligger på 4,1 %. Kommunen har bytt förvaltare av pensionsmedelsportföljen. Detta har medfört att samtliga tidigare fonder har bytts ut och därmed har tidigare vinster realiserats vilket får påverkan på balanskravsresultatet.

Soliditeten är **43,0 %**. Trots höga investeringar nås riktvärdet att soliditeten ska vara 38 % eller högre. De kommande årens höga investeringsbehov kan komma att påverka soliditeten negativt om inte resultatnivåerna höjs för att motverka det. Soliditeten har i snitt varit 42,9 % de fem senaste åren.

Under 2022 har investeringarna överskridit satt riktvärde med 14,3 % vilket lett till ökat upplåningsbehov och ökade avskrivningar. Räntor och avskrivningar har ökat jämfört med föregående år men har rymts inom årets resultat.

Kommunen kommer upp i den satta nivån för fastighetsunderhåll, dock är det akuta underhållet allt för dominerande i jämförelse med det planerade underhållet. Ett fokus på långsiktiga underhållsplaner behövs för att minska det akuta underhållet. De stora investeringar som görs i fastigheter för närvarande torde minska det akuta underhållet om några år. Extra medel i investeringsbudgeten har avsatts för ökat underhåll av skolor och förskolor med 5 mnkr för år 2023.

De finansiella riskerna för kommunen är hanterade i enlighet med kommunens riktlinjer i kommunkoncernens finanspolicy.

Verksamhetsperspektiv

Nettokostnadsavvikelse högst +/- 5 %	Högst 10 % av KKIK-måtten röda
--------------------------------------	--------------------------------

Budgetföljsamheten har varit god. Nämnderna redovisar ett resultat på + 63,5 mnkr inklusive centrala buffertar jämfört med budget. Effektiviseringarna för året har till stora delar genomförts trots ett ansträngt läge inom verksamheterna med att hantera pandemin och effekter av kriget Ukraina. Utvecklingen av nettokostnadsavvikelser pekar på att två av sex verksamhetsområden når satta riktvärden, dock har Fritidshem och Gymnasieskola en positiv avvikelse högre än 5 % vilket ändå bör ses som god ekonomisk hushållning. Två förvaltningar redovisar mindre underskott, som i dagsläget varken bedöms som oroväckande eller bestående.

En analys av nettokostnadsavvikelsena inom Förskolan har gjorts och avvikelsen visar sig återfinnas inom intäkterna och en högre inskrivningsgrad av barn jämfört med liknande kommuner. Efter noggrannare analys av intäkterna har Barn- och utbildningsförvaltningen beslutat att ändra rutinerna för fakturering av barnomsorg för barn som bor växelvis att omfatta föräldrarnas respektive inkomst med en egen faktura och inte enbart fakturera utifrån inkomst till den förälder där barnet är skriven.

Behovet av försörjningsstöd har minskat jämfört med 2021 och kan kopplas mot en sjunkande arbetslöshet och de tillfälliga lättnader i arbetslöshetsförsäkringen som varit under året. Nämnden arbetar även med ett långsiktigt handlingsprogram för att på sikt minska nettokostnadsavvikelserna.

KKiK-måtten visar ett betydligt bättre resultat än tidigare och ligger på 9,5 % röda mått och målet på högst 10 % röda KKiK-mått är uppfyllt. Det är en klar förbättring jämfört med tidigare år då siffran legat på ca 19 % röda mått.

Verksamhetsriskerna, som närmast handlar om att kostnaderna behöver anpassas till intäkterna och att nämnderna har att genomföra årliga effektiviseringar bedöms ha hanterats under året. Verksamheten bedöms ha utförts med bibehållen kvalitet inom det redovisade resultatet.

Sammanvägd bedömning

Den sammanvägda bedömningen är att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Bedömningen om att kommunen har en stark finansiell ställning görs utifrån realiserbara tillgångar minus skulder inklusive pensionsförpliktelsen. Vid ett antagande om att 25 % av värdet på immateriella tillgångar, mark och fastigheter är realiserbara ligger värdet på +877,2 mnkr, vilket får ses som bidrag till den framtida bufferten för att finansiera kommande investeringar.

Resultatnivåerna, både redovisat resultat och balanskravsresultat, för året och under en femårsperiod ligger över målvärdet på 2 %. Soliditeten ligger fortfarande över det satta målet och låneskulden ökar måttligt i jämförelse med investeringarna. De finansiella riskerna är hanterade så också verksamhetsriskerna.

Utmaningar

Det finns utmaningar både finansiellt och verksamhetsmässigt i framtiden. Finansiellt är de höga investeringsutgifterna som ligger i budget 2023 och plan 2024-2025 i kombination med lågt budgeterade resultat som kan komma att påverka soliditeten framgent. Om investeringsutgifterna kvarstår behöver kommunen höja resultatkravet.

Kommunen har även en stor utmaning att sänka nettokostnadsavvikelsen inom Individ- och familjeomsorgen samt förskolan. Avvikelsen låg på 29,6 % (73 mnkr) högre år 2021 för individ- och familjeomsorg samt 12,7 % (53 mnkr) för förskola än vad strukturen motiverar. Det behöver också göras ett arbete med att bibehålla och höja kvaliteten inom de tre verksamhetsområden som följs upp inom KKiK.

Avstämning ägardirektiv

Östersunds Rådhus AB ägs av kommunen för att kunna tillämpa gällande lagstiftning kring koncernbidrag. Bolaget har en viktig roll i samordningen av de kommunala bolagen i syfte att uppnå ett optimalt resursutnyttjande, samordning av verksamheterna inom kommunkoncernen samt effektivt och offensivt bidra till att förstärka kommunens strategiska tillväxtområden.

Bolaget har erhållit en aktieutdelning från Jämtkraft AB på 323,5 mnkr. Rådhus har under året genomfört ett arbete för att skatteoptimera vilket för år 2022 minskade koncernens skattekostnad med cirka 11 mnkr. Bolaget har amorterat 200 mnkr på låneskulden.

Koncernenhet	Mål	Utfall	Föregående år
Östersundshem AB	Soliditet lägst 40 % (20 %)	62 %	58,7%
	Överskottsgrad 36 %	37 %	36 %
Jämtkraft AB	Soliditet 25-45 % rullande 48 månader	39,2 %	39,6 %
	Räntabilitet 10 % på EK 48-månaders medeltal	17,5 %	14,7 %
Jämtlands Gymnasieförbund	Budget i balans	0,6 mnkr	0,9 mnkr
Jämtlands Räddningstjänstförbund	Budget i balans	-3,0 mnkr	-0,5 mnkr

Jämtlands Räddningstjänstförbund uppfyller inte målet om en budget i balans enligt ägardirektiven för 2022. Den samlade bedömningen är att uppdragen i bolagens ägardirektiv i hög grad är genomförda.

Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning

Resultatutveckling

Resultat	2022	2021	2020	2019	2018
Koncern	1 294,0	852,6	391,2	396,3	139,6
Koncernens resultat i förhållande till kostnaderna	9,2	7,6	4,2	3,7	1,3
Kommun	176,1	239,5	172,2	125,8	50,5
Kommunens resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag	3,8	5,4	4,1	3,1	1,3

Ovanstående tabell visar att koncernens resultat ökat kraftigt de senaste åren.

2022 redovisar koncernen ett resultat på 1 294 mnkr. Resultatet har främst påverkats av högre skatteintäkter, reavinst vid försäljning av hyresrätter, ökade elpriser, ökad volym såld el i elprisområde tre och fyra.

Kommunens resultat för 2022, 176,1 mnkr, beror främst på högre skatteintäkter (83,7 mnkr), Generella statsbidrag (24,6 mnkr), värdeminskning av pensionsmedelsportföljen (-52,8 mnkr), differentierat PO (+32,7 mnkr) samt att nämnderna inklusive buffertar redovisar överskott (64,2 mnkr).

Det höga resultatet 2021 berodde till största delen av högre skatteintäkter (107 mnkr), värdeökning av pensionsmedelsportföljen (100 mnkr) samt att nämnderna inklusive buffertar redovisar överskott (62,1 mnkr).

Intäkter och kostnader

Koncernen	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetens intäkter (mnkr)	11 348,6	7 270,1	5 496,1	7 159,6	7 463,3
Förändring (%)	56,1	32,3	-30,3	-4,2	28,8
-Varav exploateringsintäkter	9,8	4,7	6,7	5,7	12,2
-Varav riktade bidrag	370,8	345,0	288,9	200,8	233,6
Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar (mnkr)	-14 689,4	-11 169,9	-9 268,1	-10 803,5	-11 129,5
Förändring (%)	31,5	20,5	-23,4	-3,0	22,2
-Varav pensionskostnader	287,3	316,2	285,7	272,2	268,6
-Varav exploateringskostnader	-6,3				
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	-3 340,8	-3 899,8	-3 772,0	-3 643,9	-3 666,2
Förändring (%)	-14,3	3,4	3,5		
Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	4 624,4	4 401,2	4 205,4	4 026,6	3 838,9
Förändring (%)	5,1	4,7	4,4	4,9	3,7
-Varav generella statsbidrag och utjämning	1 275,2	1 236,5	1 196,6	1 032,8	937,5
Finansnetto (mnkr)	10,4	351,1	-42,2	15,6	-33,1
Förändring (%)	-3 376%	932	-371	312	-2,8

Koncernen

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader inklusive finansnetto är god.

Verksamhetens intäkter har ökat med 56,1 % från föregående år. Ökningen beror främst på ökade elpriser, ökad volym såld el i elområde tre och fyra samt en reavinst vid försäljning av hyresrätter.

Verksamhetens kostnader ökade med 31,5 % och beror huvudsakligen på ökade kostnader för energi, varor och material i energilösningar- och värmeproduktionen samt ökade avskrivningskostnader kopplade till koncernens höga investeringsvolym.

Finansnettot har minskat med 3 376 % och beror på ökade räntekostnader, värdenedgång i kommunens pensionsportfölj samt lägre resultat från intresseföretag.

Kommunen

Verksamhetens intäkter har ökat med 8,9 % jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på fler besökare till Storsjöbadet och Campingen även jämfört med innan pandemin. Intäktsökningen uppgick till 15,3 mnkr. Även försäljningen av biogas och försäljning vid de öppna mötesplatserna har ökat. Kommunen har erhållit ersättning för höga sjuklöner på 18,7 mnkr vilket bara är 2,2 mnkr lägre jämfört med 2021 trots att ersättningen upphörde under våren. Bidrag och kostnadsersättningar från staten har ökat med 7,9 % och beror i huvudsak på att statsbidraget som avser "Säkerställa en god vård och omsorg till äldre personer" och som riktar sig till Vård- och omsorg har redovisades som generellt statsbidrag 2021 men som ett riktat statsbidrag 2022. Beslutade taxor och avgifter har ökat med 10,5 miljoner kronor där VA (Vatten och avlopp) har en ökning med 8,4 miljoner kronor, i enlighet med planerade årliga ökning av VA-taxan i samband med byggandet av nytt Vattenverk och intäkter från parkerings- och felparkeringsavgifter har ökat med 3,3 mnkr vilket är kopplat till den högre tillströmningen av turister.

Verksamhetens kostnader har ökat med 3,2 % jämfört med föregående år. Köp av huvudverksamhet har ökat med 21,3 miljoner kronor. Det är ökade kostnader med 26,4 mnkr i ersättning till fristående skolor, varav 4,7 mnkr beroende på platsprisuppräknning och 21,7 mnkr på grund av ökat barnantal i extern verksamhet. Det har varit lägre efterfrågan och köp av vuxenutbildning under året. Kostnaden transporter har ökat med 2,4 mnkr och har en koppling till inflationen och de höga drivmedelspriserna. Kostnaden för resor och hotell har ökat med 5,3 mnkr vilket är starkt kopplat till slojade pandemirestriktioner. Kostnaden för arbetskläder, skyddskläder och skyddsmaterial har minskat med 2,6 mnkr men ligger fortfarande långt över kostnaderna som var innan pandemin. Det är främst inom Vård- och omsorg som påverkats och fortfarande påverkas av behovet av skyddsmaterial. Personalrepresentationen har ökat med 1,9 mnkr och påverkas av de slojade pandemirestriktionerna med mer fysisk närvaro.

Avskrivningarna har ökat med 9,5 % (22,1 miljoner kronor) jämfört med föregående år. Det är en följd av de stora bygginvesteringarna som genomförts.

Finansnettot har minskat med 191,2 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det beror främst på att pensionsmedelsportföljen hade ett resultat som var 153,6 mnkr sämre än föregående år samt att kommunen ej tagit utdelning från Östersunds Rådhus AB 2022 vilket gjordes med 31,4 miljoner kronor 2021.

Ett mått på balans i kommunens ekonomi är nettokostnadsandelen som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till kommunens skatteintäkter. Om kommunen ska leva upp till kravet enligt Riktlinjer för God ekonomisk hushållning krävs en nettokostnadsandel som inte överstiger 98 %. Den justerade budgeten ger en nettokostnadsandel på 99,4 %.

Kommunens nettokostnadsandel uppgår 2022 till 96,2 %.

Kommunen	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhet	89,7	92,6 %	91,9 %	94,9 %	94,8 %
Avskrivningar	5,5	5,3 %	5,2 %	5,0 %	4,7 %
<i>Nettokostnadsandel exklusive finansnetto</i>	<i>95,2</i>	<i>97,9 %</i>	<i>97,0%</i>	<i>99,9 %</i>	<i>99,5 %</i>
Finansnettot	-1,0	-3,3 %	-1,1 %	-3,0 %	-0,4 %
Nettokostnadsandel	96,2	94,6 %	95,9 %	96,9 %	99,1 %

Koncernens investerings- och finansieringsverksamhet

Koncernens nettoinvesteringar i im- och materiella anläggningar uppgick till 2 618 mnkr (1 780). I snitt har den kommunala koncernen investerat 1 479 mnkr per år de senaste fem åren. År 2022 får därför betraktas som ett år med mycket högt investeringsutfall. Samtidigt är det fortsatt stora investeringsvolymerna planerade för de närmaste tre åren.

Koncernen har även gjort investeringar i finansiella anläggningstillgångar under femårsperioden med 295 mnkr.

Den långfristiga skulden uppgick till 6 835 mnkr, en nettoökning med 22,5 procent från föregående år. Skulden de senaste fem åren har ökat med 1 815 mnkr. Starkt bidragande till att skulderna under perioden ökat måttligt trots hög investeringsnivå är den höga självfinansieringsgraden. Koncernens skuld fluktuerar även utifrån minoritetens andel i Jämtkraft.

Investeringar och långfristig skuld	2022	2021	2020	2019	2018
Koncern					
Nettoinvesteringar (mnkr)	2 679	1 878	923	1 031	1 063
<i>Varav investering i im- och materiella tillgångar</i>	<i>2 618</i>	<i>1 780</i>	<i>872</i>	<i>985</i>	<i>1 025</i>
- Förändring (%)	43	103	-12	-3	20
Långfristig skuld (mnkr)	6 835	5 579	5 276	5 118	5 020
- Förändring (%)	22,5	5,7	3,1	2,0	-1,8
Internt tillförda medel	1 824	1 199	1 009	909	843
Självfinansieringsgrad (%)	68,1	63,8	109,9	88,2	79,3
Kommun					
Nettoinvesteringar (mnkr)	1 155	686	499	368	398
<i>Varav investering i im- och materiella tillgångar</i>	<i>1 122</i>	<i>667</i>	<i>467</i>	<i>330</i>	<i>377</i>
<i>Förändring (%)</i>	<i>68</i>	<i>43</i>	<i>42</i>	<i>-12</i>	<i>15</i>
Långfristig skuld (mnkr)	6 562	5 315	4 899	4 892	4 834
- <i>Vara kommunens egen låneskuld</i>	<i>945</i>	<i>470</i>	<i>370</i>	<i>370</i>	<i>265</i>
<i>Förändring (%) (egen låneskuld)</i>	<i>101,6</i>	<i>27,0</i>	<i>0,0</i>	<i>39,6</i>	<i>-10,2</i>
Internt tillförda medel	517	450	423	320	243
Självfinansieringsgrad (%)	44,8	65,6	84,8	87,0	61,1

2022 har kommunen kunnat självfinansiera sina investeringar till 45,8 %. Låneskulden har ökat med 475 mnkr och likviditeten har sjunkit.

Inför år 2022 budgeterade kommunen för 1 330 mnkr i investeringar och utfallet blev 1 122 mnkr inklusive investeringsbidrag på 25 mnkr. För att kunna beräkna genomförandegraden så har utfallet justerats med prisförändringar jämfört med budget. Genomförandegraden för 2022 uppgår till 78 % totalt för hela kommunen.

För mer detaljerad genomgång av budgetavvikelser per nämnd hänvisas till respektive nämnds verksamhetsberättelser.

Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar

Nyckeltalet visar i vad mån koncernen reinvesterar i den takt som anläggningstillgångarna minskar i värde genom årliga avskrivningar. För att inte urholka koncernens anläggningskapital bör

nettoinvesteringarna minst ligga på samma nivå som avskrivningarna. Den senaste femårsperioden har nettoinvesteringarna överstigit avskrivningarna med 4 515 mnkr vilket innebär att koncernens anläggningskapital ökat i samma utsträckning.

	2022	2021	2020	2019	2018
Koncernen					
Nettoinvesteringar (Mnkr)	2 593	1 878	923	1 031	1 063
Avskrivningar (Mnkr)	627	589	516	561	680
Nettoinvesteringar/avskrivningar (%)	414	319	179	184	156
Kommunen					
Nettoinvesteringar (Mnkr)	1 122	686	499	368	398
Avskrivningar (Mnkr)	255	233	217	200	180
Nettoinvesteringar/avskrivningar (%)	440	294	229	185	221

Finansnetto

2022 års finansnetto är mycket lägre än föregående år. Det beror huvudsakligen på lägre resultatandelar från intresseföretag.

2022 års finansnetto i koncernen består av resultatet i resultatandelar från koncern- och intresseföretag 91,3 mnkr, pensionsmedelsportföljen -52,8 mnkr, räntekostnader -76,9 mnkr och ränta pensionssskuld -9,2 mnkr.

Kommunens finansnetto består bland annat av pensionsmedelsportföljen, -52,8 mnkr, positivt räntenetto för internbankverksamheten, 22,6 mnkr och ränta pensionssskuld -8,2 mnkr. 2021 och 2019 års höga finansnetto påverkades av extremt positiv utveckling på aktiemarknaden under åren och en aktieutdelning från Östersunds Rådhus AB.

Mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Koncernen					
Finansnetto	10	351	-42	16	-33
Kommunen					
Finansnetto	-46	145	47	123	31

Soliditet

Soliditeten beskriver den finansiella styrkan på lång sikt. Den anger hur stor del av tillgångarna som är självfinansierade med eget kapital. Högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har koncernen. Den långsiktiga trenden är mer intressant än förändring enstaka år.

Koncernens soliditet uppgår till 39 procent vilket är en procentenhet lägre än föregående år. Under den senaste femårsperioden har soliditeten ökat med 2 procentenheter.

Kommunens soliditet uppgick till 22 procent (totala pensionsförpliktelserna inräknade) vilket är en minskning med 1 procentenhet jämfört med föregående år.

%	2022	2021	2020	2019	2018
Koncernen (%) (inkl. pensionsförpliktelser)	39	40	40	39	37
Kommunen (%) (inkl. pensionsförpliktelser)	22	23	23	22	21
Koncernen (%) (exkl. pensionsförpliktelser)	45	47	48	45	44
Kommunen (%) (exkl. pensionsförpliktelser)	32	35	38	37	31
Finansiella placeringar avsedda för pensioner	929	982	881	844	763

Koncernens och kommunens soliditet ligger på en stabil nivå med en svag nedgång från föregående år avseende soliditet exklusive pensionsförpliktelse.

Internbanksverksamheten i form av upplåning på kapitalmarknaden och vidareutlåning till kommunens bolag, samt koncernens banktillgodohavanden påverkar kommunens soliditetsmätt negativt. Ökad omslutning på balansräkningen medför att det egna kapitalets relativa andel av tillgångarna minskar. Det som ändå gett en någorlunda stabil soliditet under perioden är ökningen av eget kapital samt höga investeringsnivåer med måttligt behov av ökad upplåning. Från 2021 har koncernens likviditet på koncernkontot redovisats i kommunen vilket ger en nedgång i soliditeten mellan 2020 och 2021.

Internbank och långfristiga skulder

För att erhålla bra villkor på upplåningen har kommunen hos ratinginstitutet S&P Global genomgått en kreditbedömningsprocess och erhållit rating AA+ som är den näst högsta som utdelas. Den 14 oktober 2022 bekräftades kommunens rating.

Kommunen har på kapitalmarknaden etablerat två marknadsprogram. Certifikatprogrammet nyttjas till 850 mnkr av ram 2 000 mnkr och obligationsprogrammet (MTN) nyttjas till 5 595 mnkr av ram 7 000 mnkr. Av denna lånesumma vidareutlånas 5 500 mnkr till Jämtkraft AB, Östersundshem AB samt Östersunds Rådhus AB.

	2022	2021	2020	2019	2018
Långfristig låneskuld	6 445	5 225	4 875	4 875	4 820
-Varav utlåning till bolag	5 500	4 755	4 505	4 505	4 555
-Varav kommunens låneskuld	945	470	370	370	265

Resultat för internbank

Resultatet för internbanken 2022, det vill säga skillnaden mellan kostnadsräntor för inlåning inklusive kostnader för rating, administration mm minskat med ränteintäkter från utlåning till bolag uppgår till totalt 22,6 miljoner kronor.

Kreditlöften

Kommunen har per 31 december 2022 kreditlöften på totalt 900 miljoner kronor och 60 miljoner euro.

Skuldsättningsgrad

Den del av tillgångarna som är finansierade med främmande kapital brukar benämnas skuldsättningsgrad. Balansräkningens totala skuldsättningsgrad för 2022 har ökat kraftigt från föregående år i koncernen och i kommunen.

	2022	2021	2020	2019	2018
Total skuldsättningsgrad koncernen	67 %	53 %	52 %	52 %	52 %
- varav avsättningsgrad (pensioner)	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
- varav avsättningsgrad, övrigt	6 %	5 %	5 %	5 %	5 %
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	21 %	15 %	10 %	11 %	11 %
- varav långfristig skuldsättningsgrad	38 %	31 %	35 %	34 %	31 %
Total skuldsättningsgrad kommunen (exkl upplåning för vidareutlåning till bolagen)	45 %	40 %	31 %	32 %	30 %
- varav avsättningsgrad (pensioner)	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
- varav avsättningsgrad, övrigt	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	26 %	26 %	18 %	19 %	19 %
- varav långfristig skuldsättningsgrad	14 %	9 %	8 %	8 %	6 %

Pensionsskuld

I bokslut 2022 uppgår det totala pensionsåtagandet i Östersunds kommun till 1 638 mnkr, vilket är en minskning med 2,2 % jämfört med 2021. Minskningen beror på att utbetalningarna och övrig post,

-96 mnkr överstiger ränte- och basbelopp uppräknarna, +39,8. Pensionsskulden kommer fram till utgången av 2027 att öka med 202 mnkr och ansvarsförbindelsen minska med 128,7 mnkr, enligt aktuell prognos.

Mnkr (inkl löneskatt)	2022	2021	2020	2019	2018*
Avsättning till pensioner (i balansräkningen)	345	326	291	266	692
Ansvarsförbindelse äldre än 1998 (inom linjen)	1 293	1 348	1 375	1 378	972
Totala pensionsåtagande	1 638	1 674	1 666	1 644	1 664
Förändring i %	-2,2	0,5	1,3	-1,2	-2,2
Finansiella placeringar avsedda för pensioner	929	982	881	844	763

*År 2018 redovisas 456 mnkr av pensionsförpliktelsen som en skuld i balansräkningen.

Budgetföljsamhet

Mnkr	Bokslut	Prognos	Avvikelse
	2022	augusti 2022	
Tekniska nämnden	11,2	1,7	9,5
Barn- och utbildningsnämnden	19,9	13,9	6,0
Miljö- och samhällsnämnden	-0,2	1,2	-1,4
Vård- och omsorgsnämnden	-4,8	4,3	-9,1
Kommunstyrelse/Kommunledningsförvaltning	21,4	11,3	10,1
Affärsområde fastighet	4,1	0,0	4,1
Kommunstyrelse/Lönebuffert	4,9	5,8	-0,9
Buffert hyror mm	0,5	0,5	0,0
Politisk reserv	3,1	6,8	-3,7
Revision	0,3	0,2	0,1
Kultur- och fritidsnämnden	1,8	0,1	1,7
Social- och arbetsmarknadsnämnden	3,2	-1,6	4,8
Valnämnden	0,1	0,0	0,1
Gemensam överförmyndarnämnd	3,4	1,6	1,8
Summa verksamhet	68,9	45,8	23,1
Finansiering	107,2	83,4	23,8
SUMMA	176,1	129,2	46,9

* Prognoserna är justerade med de tillskott som beslutades i samband med augustiuppföljningen

Som ovanstående tabell visar finns det variation i nämndernas träffsäkerhet mellan prognosen från augusti jämfört med faktiskt utfall per sista december. De som har störst avvikelse mellan utfall och prognos är Tekniska nämnden, Vård- och omsorgsnämnden och Kommunstyrelsen. Det är av vikt att jobba med prognossäkerheten då det är ett viktigt verktyg för styrningen av den kommunala verksamheten så att rätt insatser sätts in i rätt tid för att ha en ekonomi i balans.

Känslighetsanalys

Effekt på koncernens intäkter	Förändring	Effekt +/- mnkr
Skatteintäkter	1 %	33
Generella statsbidrag och utjämnning	1 %	13
Riktade bidrag	1 %	4
Löpande avgifter, hyror och ersättningar	1 %	107
Effekt på koncernens kostnader	Förändring	Effekt +/- mnkr
Personalkostnader, exkl pensionskostnader	1 %	35
Pensionskostnader	1 %	3
Inköp av varor och tjänster	1 %	98
Bidrag och transfereringar	1 %	2
Räntekostnader	1 %	1

Effekt på koncernens kostnader	Förändring	Effekt +/- mnkr
Förändrad upplåningsränta	1 % enhet	56

Slutsatser avseende resultat och ekonomisk ställning

Sammanfattningsvis kan konstateras att 2022 års höga resultat är starkt kopplat till ökade skatteintäkter, ökad volym såld el i elområde tre och fyra samt en reavinst vid försäljning av hyresrätter.

Koncernens omsättning ökade med 4 078,5 mnkr och beror i huvudsak på att priset på el varit högt under året samt tillkommande elkunder.

Den kommunala verksamhetens huvudsakliga problem finns inom de skattefinansierade verksamheterna individ- och familjeomsorg samt förskola med hög nettokostnadsavvikelse flera år tillbaka. Individ och familjeomsorgen har fortfarande underskott i verksamheten efter de tillskott som erhöles inför 2022. Social- och arbetsmarknadsnämnden arbetar med långsiktiga åtgärder för att sänka kostnaderna. Det finns även utmaningar kopplat till väghållningen, med återkommande underskott, dock ett lite mindre underskott 2022 jämfört med 2021.

1.8 Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation.

Kommunen har i dag en resultatutjämningsreserv (RUR) på 127,2 mnkr. Kommunfullmäktige fattade beslut om reviderade riktlinjer för God ekonomisk hushållning, 2020-12-15 § 238 där förutsättningar för avsättning till och användning av RUR fastställdes. Inför kommande föreslagna förändringar enligt SOU 2021:75 avstår kommunen från avsättning till RUR för 2022.

Östersunds kommun har inte sedan tidigare år något underskott att återställa. Årets balanskravsresultat efter justeringar är positivt och uppgår till 349,4 mnkr (176,8), vilket därmed lever upp till lagens krav. Jämfört med föregående år är årets resultat efter balanskravsjusteringar mycket högre.

Utmärkande för årets balanskravsutredning är att:

- Det finns inte något historiskt underskott att återställa.
- Intäkterna justerades för realisationsvinster på 2,5 mnkr
- Resultatet innehåller inga realisationsförluster att gottgöra resultatet.
- Resultatet innehåller orealiserade förluster i värdepapper på 38,7 mnkr.
- Resultatet innehåller återföring av realiserade vinster i aktier på 137,1 mnkr
- Resultatutjämningsreserven uppgår 2022-12-31 till 127,2 mnkr.

Nedan följer balanskravsutredning i tabellform, med jämförelser fyra år tillbaka.

Mnkr	2022	2021	2020	2019	2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	176,1	239,5	172,2	125,8	34,9
Realisationsvinster	-2,5	-3,0	-0,6	-2,5	-3,8
Orealiserade vinster/förluster aktier	38,7	-77,8	-13,2	-42,3	15,6
Återföring realiserade vinster och förluster aktier	137,1	18,1	10,9	36,6	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	349,4	176,8	169,3	117,6	46,7
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	-127,2	0,0	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsre-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	349,4	176,8	42,1	117,6	46,7

1.9 Väsentliga personalförhållanden

Antal medarbetare och anställningsformer

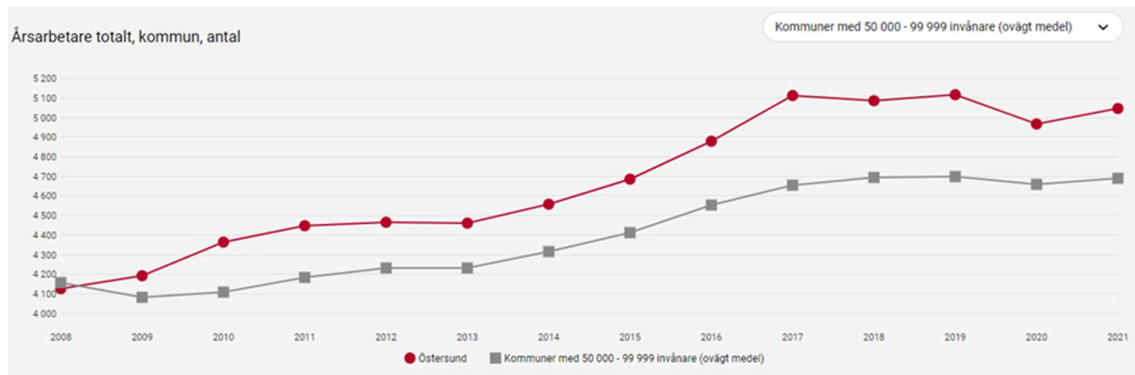
Antal årsarbetare

1 november fanns det 5 455 årsarbetare. Uppgiften avser tillsvidare- och visstidsanställda med månadslön omräknat till heltid. Det är en ökning med 171 årsarbetare jämfört med föregående år.

Alla förvaltningar har ökat antal årsarbetare. Ökningen i Barn- och utbildningsförvaltningen är inom grundskolan och grundsärskolan. Det har genomförts politiska satsningar genom att anställa elevvårdare samt skolmiljarden. Syftet med skolmiljarden är att minska negativa effekter på elevers kunskapsutveckling och hälsa till följd av pandemin. Det har även genomförts extra satsningar på Parkskolan i och med att den blev en 4–9 skola. Kommunledningsförvaltningen har startat ett projektkontor på Näringslivskontoret, en ny ekonomifunktion har införts och det har överanställts personal både hos Överförmyndaren samt Kundcenter. Inom Överförmyndaren är det för att täcka upp kommande pensionsavgångar och på Kundcenter beror det på sjukfrånvaro och föräldraledighet. Förvaltningen har även haft ökad arbetsbelastning i samband med valet. Kultur- och fritidsförvaltningens ökning beror på att de har startat öppen fritidsverksamhet på fyra kommunala fritidsgårdar och fyra föreningsdrivna fritidsgårdar. Samhällsbyggnad har flera projektanställningar och vakanta tjänster har tillsatts. Hos Social- och arbetsmarknadsförvaltningen har Innanförskapsakademien tillkommit och Familjelotsen som är en ny verksamhet inom öppenvården. Teknisk förvaltnings årsarbetare har ökat marginellt. Förvaltningen har minskat antal anställda inom Gata och Fritid på grund av att de har valt att inte återbesätta tjänster för att vissa delar ska flyttas över till Kultur- och fritidsförvaltningen. För Vård- och omsorgsförvaltningen har det skett en ökning av 24 timmarsärenden, palliativ vård och kartläggning för medborgare.

Förvaltning	Ökning/minskning
Barn- och utbildningsförvaltningen	+67,0
Kommunledningsförvaltningen	+5,8
Kultur- och fritidsförvaltningen	+1,6
Samhällsbyggnad	+8,0
Social- och arbetsmarknadsförvaltningen	+22,3
Teknisk förvaltning	+1,1
Vård- och omsorgsförvaltningen	+65,8

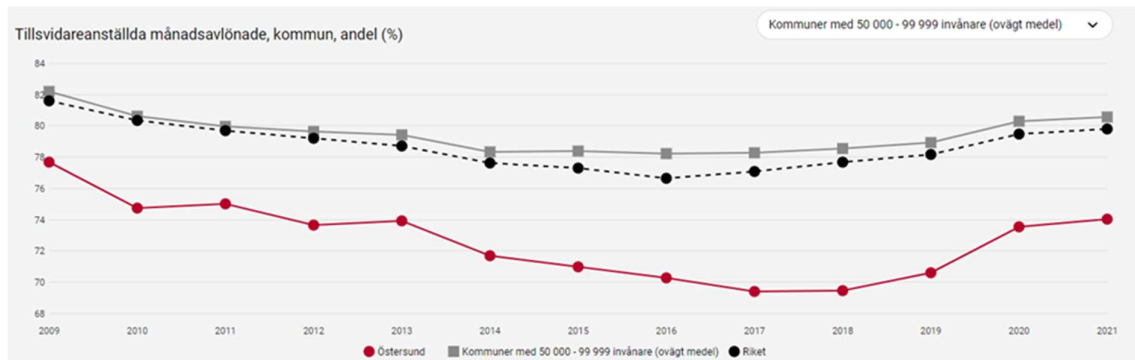
Östersunds kommun har fler antal årsarbetare (månadsavlönade och timavlönade) jämfört med kommuner i liknande storlek. En ökning som startade år 2009. 2021 hade Östersunds kommun 356 fler årsarbetare jämfört med kommuner i liknande storlek. En anledning till att vi har fler antal årsarbetare jämfört med kommuner i liknande storlek är att vi har en hög andel timavlönade.

Av totalt 5 712 månadsavlönade var 5 059 tillsvidare- och 653 visstidsanställningar. Antalet tillsvidareanställningar har ökat med 133 och antalet visstidsanställningar har ökat med 31 jämfört med föregående år.

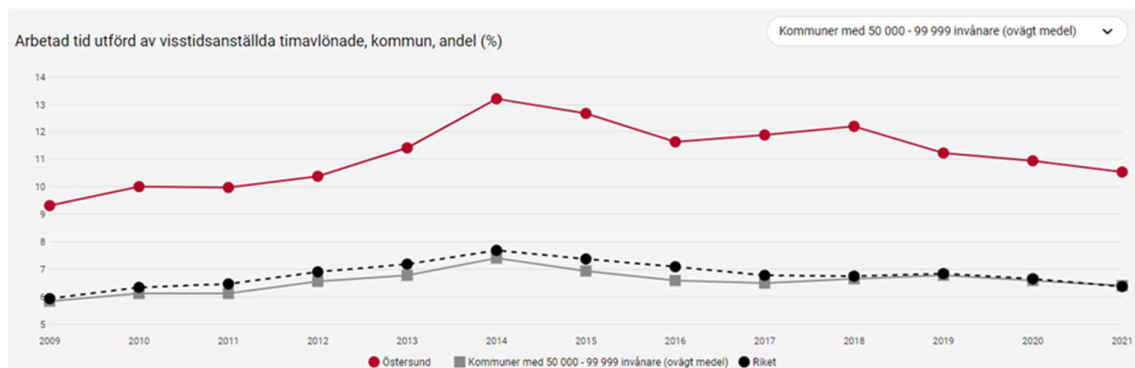
Andelen tillsvidareanställda har ökat i åldersgruppen 30–39 år. I åldersgruppen 60–65 är andelen tillsvidareanställda på samma nivå som 2021. I övriga åldersgrupper har andelen tillsvidareanställda minskat. Högst andel tillsvidareanställda var i åldersgruppen 60 – 65 år (95,9%) och lägst andel var i åldersgruppen 66 år och äldre (53,8%).

Jämfört med kommuner i liknande storlek har Östersunds kommun en lägre andel tillsvidareanställda:

Timavlönade

Östersunds kommun har en högre andel arbetad tid utförd av timavlönade (11%) jämfört med kommuner i liknande storlek (6%). Trenden har sett likadan ut de senaste 13 åren. I redovisningen ingår alla timavlönade. Jämförelsen har gjorts under november respektive år.

Andelen utförd tid av timavlönade (exklusive arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser BEA, feriearbetare, personliga assistenter och anhörigvårdare PAN) under 2022 var 13,1 % vilket är 0,8 procentenheter lägre än 2021. Det motsvarar ca 600 årsarbetare.

År	Andel utförd tid av timavlönade
2022	13,1 %
2021	13,9 %
2020	13,6 %
2019	13,6 %
2018	14,0 %

De förvaltningar som hade högst andel utförd arbetstid av timavlönade (exklusive BEA, PAN och feriearbetare) 2022 var Vård- och omsorgsförvaltningen 21,2% (21,9%), Teknisk förvaltning 8,8% (7,3%) och Barn- och utbildningsförvaltningen 8,4% (10,6%). Siffror inom parentes är andelen utförd arbetstid av timavlönade år 2021.

En analys av antalet anställda åren 2015 - 2021 har genomförts utifrån den utförda arbetstiden. Målsättningen är att kunna följa upp det regelbundet framöver i förvaltningarnas månadsrapporter. Representanter från kommunledningsgruppen har bildat en arbetsgrupp som bland annat ska se över antalet anställda i organisationen samt vilka uppdrag Kommunledningsförvaltningen skickar ut i verksamheterna.

Sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för tillsvidareanställda var 1 november 96,5 % vilket är en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med 1 november 2021.

Sysselsättningsgraden för kvinnor var 95,9 % och för männen 97,9 %. Sysselsättningsgraden har ökat med 0,4 procentenheter för kvinnorna och med 0,2 procentenheter för männen jämfört med 2021.

Av tillsvidareanställda hade 83,9 % en heltidsanställning vilket är en ökning med 1,2 procentenheter jämfört med 2021. Andelen tillsvidareanställda kvinnor som hade heltidsanställning var 81,2 % och andelen män som hade heltidsanställning var 90,5 %. Det är en ökning med 1,2 procentenheter både för kvinnorna och för männen jämfört med 2021.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för tillsvidareanställda på deltid har ökat från 77,7 % år 2021 till 77,9 % år 2022. För kvinnorna har den ökat från 77,3% år 2021 till 78,0% år 2022 och för männen har den minskat från 79,3 % år 2021 till 77,5% år 2022.

Könsfördelning, personalomsättning, åldersfördelning och utbildningsnivå

Könsfördelning

Av kommunens alla tillsvidareanställda var 71,3 % kvinnor och 28,7 % män. Det är en ökning av andelen män med 0,3 procentenheter jämfört med 2021.

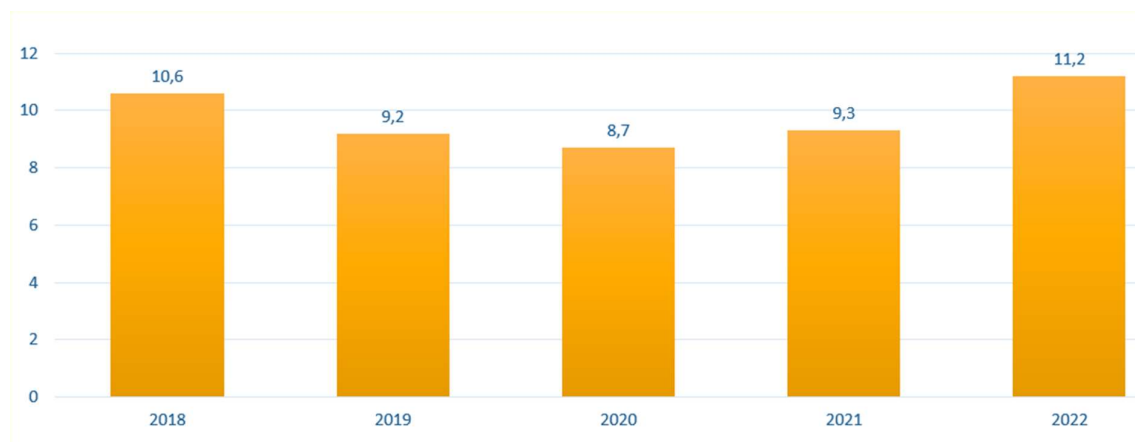
1 november 2022 hade Samhällsbyggnad och Teknisk förvaltning jämn könsfördelning. Övriga förvaltningar var kvinnodominerade. Kultur- och fritidsförvaltningen och Kommunledningsförvaltningen var väldigt nära en jämn könsfördelning. Kommunens största yrkesgrupper stödassistent gruppboende, undersköterska särskilt boende, förskollärare och undersköterska hemtjänst var kvinnodominerade.

Åldersfördelning

Medelåldern för tillsvidareanställda var 46,2 år och är därmed något lägre än 2021 då den var 46,4 år. Medelåldern har minskat något både för kvinnorna och för männen. Högst medelålder hade Teknisk förvaltning med 47,6 år och lägst medelålder hade Samhällsbyggnad med 41,3 år.

Personalomsättning

Personalomsättningen för tillsvidareanställda var under året 11,2 % vilket är högre än de senaste åren. Även åren före 2018 hade vi lägre personalomsättning. En bidragande orsak till den högre personalomsättningen är att arbetsmarknaden har blivit mer flexibel. Medarbetare byter arbete i högre grad än tidigare. Vi har även större konkurrens med andra arbetsgivare i och med möjligheten att kunna arbeta hemifrån. Arbetsgivare som inte finns i Östersund kan rekrytera våra medarbetare och de kan fortfarande bo kvar men arbeta hemifrån.

397 medarbetare valde att säga upp sig och lämna organisationen under 2022 vilket är högre än 2021 då det var 280. I personalomsättningen ingår alla externa avgångar. I ett yrke med kort inskolningstid är det inget problem med hög personalomsättning. Om det däremot är lång inskolningstid bör personalomsättningen vara låg eftersom det tar lång tid för medarbetaren att komma in i arbetet.

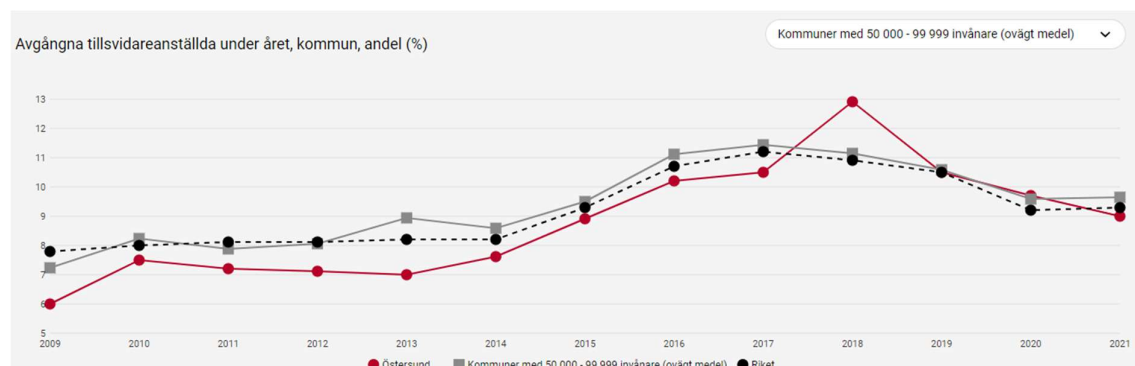
Barn- och utbildningsförvaltningen är den enda förvaltningen som har lägre personalomsättning. Övriga förvaltningar har högre personalomsättning jämfört med 2021. Högst personalomsättning hade Kommunledningsförvaltningen, Social- och arbetsmarknadsförvaltningen och Vård- och omsorgsförvaltningen.

Alla som väljer att avsluta sin anställning i Östersunds kommun får en avgångsenkät via Benify tre veckor innan sista anställningsdag. De främsta anledningarna till att medarbetare säger upp sig är lön, avsaknad av stöd/delaktighet, avsaknad av utvecklingsmöjligheter, arbetsuppgifter och flytt till annan ort.

År 2018 hade vi högre andel avgångna tillsvidareanställda jämfört med kommuner i liknande storlek. Åren innan dess hade vi lägre andel avgångna tillsvidareanställda än kommuner liknande storlek. 2019 och 2020 låg vi på samma nivå som kommuner i liknande storlek. 2021 hade vi lägre andel avgångna tillsvidareanställda jämfört med kommuner i liknande storlek.

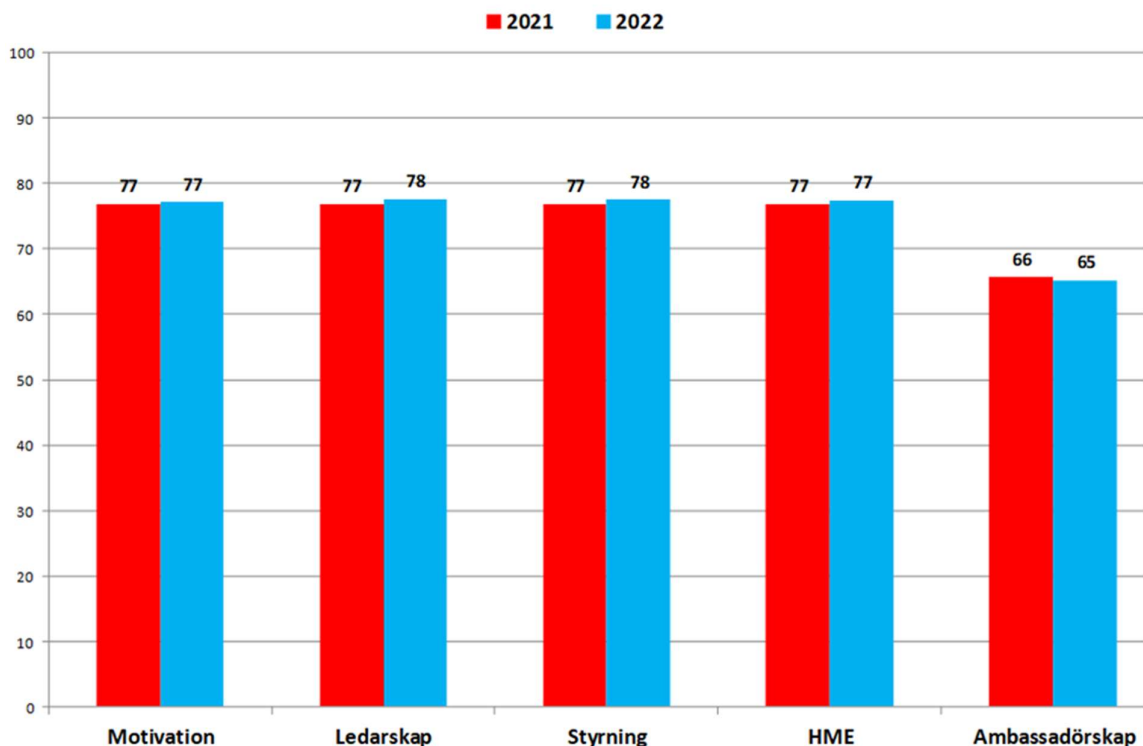
Pensionsavgångar

Antalet pensionsavgångar under 2022 var 118 (133 under 2021). Medelåldern på de som gick i pension var 65 år. När vi under 2021 tog fram uppgift på antal medarbetare som skulle fylla 65 år under 2022 så var det 105 personer. Det kan därmed vara svårt att beräkna hur många som går i pension respektive år. De som gick i pension under 2022 var mellan 60 – 70 år.

27,5 % av våra tillsvidareanställda medarbetare fyller 65 år de kommande 10 åren. De yrkesgrupper som har störst andel som fyller 65 år de kommande 10 åren är administratör ekonomi 63%, administratör skola och förskola 55%, renhållningsarbete 52%, ledning kultur/turism/fritid 50%, kock 47%, handläggare IT 44%, måltidspersonal 43%, specialpedagog 41% och fastighetsskötare 41%. Mindre yrkesgrupper ingår inte i redovisningen.

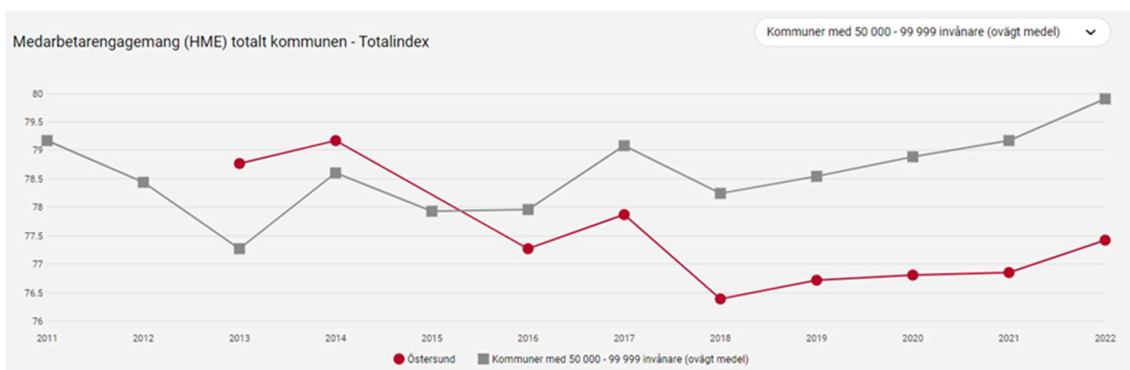
Hållbart medarbetarengagemang

Mätning av hållbart medarbetarengagemang (HME) genomfördes under hösten 2022 och värdet blev 77 vilket är samma som år 2021. Området motivation är på samma nivå som 2021. Ledarskap och styrning har ökat jämfört med 2021. Ambassadörskap är lägre jämfört med 2021. Svarsfrekvensen var 75,1 % vilket är lägre än 2021 då den var 75,8 %.

Sedan i mars 2020 har kommunens verksamheter på olika sätt varit påverkade av Coronapandemin. Pandemin har prövat arbetsgivarens förmåga att hantera såväl en kris, som att leda på distans och utveckla ett självledarskap hos medarbetare. Hur mycket pandemin har påverkat förutsättningar för medarbetarengagemang är svårt att uttala sig om då kommunen har haft samma HME index sedan 2019.

Vi har ett lägre HME (77) jämfört med kommuner i liknande storlek (80).

I jämförelse med kommuner inom Jämtlands län har Östersund, Krokoms och Härjedalen högsta värdet. Berg, Bräcke och Åre kommun ligger lägre. Det som enligt forskning har störst effekt på medarbetarengagemang är ledarskap. I jämförelse med kommuner i riket är kommunens värde för ledarskap precis under medelvärdet. Värdet har ökat under de senaste åren och kan med fortsatt riktade insatser få positiv effekt framåt. Det som är svårast att påverka är medarbetarens motivation. Kommunen har ett betydligt lägre värde för delområdet motivation än kommuner i riket. Faktorer som har stor inverkan på motivation är arbetsgivarens förmåga att skapa attraktiva arbetsplatser där medarbetare vill arbeta och möjlighet till delaktighet och utveckling. Resultatet på delfrågorna visar

ett högt utfall för upplevelsen av att ha ett meningsfullt arbete. Kommunen behöver utveckla områden inom ramen för god arbetsmiljö, delaktighet och utveckling.

Andelen ambassadörer har minskat med två procentenheter jämfört med 2021 och är nu 47%. En ambassadör har svarat högt på frågorna om Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare, om man rekommenderar Östersunds kommuns som arbetsgivare samt om man är stolt över att arbeta i Östersunds kommun. Ambassadorsindex ökade under pandemin. Hur stor effekt pandemin har haft på resultatet går inte att dra några slutsatser kring. Faktorer som känslan av stolthet över att få bidra till samhällsnytta, vara delaktig i krishantering och upplevelsen av att göra ett meningsfullt arbete kan ha bidragit till ökningen under de två första åren av pandemin.

I analysen av resultatet har utvecklingsområden tagits fram som förvaltningarna arbetar med för att förbättra resultaten. Där lyfts även goda exempel där vi har lyckats.

För att utveckla HME så har Område HR tagit fram ett underlag för kartläggning. Syftet med kartläggningen är att ge fördjupad kunskap om medarbetarnas syn på faktorer som påverkar engagemang på arbetsplatsen och ska resultera i riktade insatser för ökade förutsättningar för medarbetarengagemang. På grund av att verksamheterna har varit hårt belastade av covid så kommer kartläggningen att genomföras under 2023.

Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

Område HR har startat ett arbete i samtliga förvaltningar utifrån ett nytt syn- och arbetssätt för att möta kommunens kompetensförsörjningsbehov. Kommunens arbete med kompetensförsörjning utgår från Sveriges kommuners och regioners nio strategier för att välfärden ska kunna möta den kompetensutmaning som vi står inför. Prioriterade områden har tagits fram utifrån förvaltningarnas uppdrag och behov. Kommunens kompetensutmaningar innebär (framför allt inom Vård- och omsorgsförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen) att vi behöver tänka annorlunda för att utveckla våra verksamheter och om vi fortsatt vill leverera goda välfärdstjänster till våra medborgare. Som exempel så har Vård- och omsorgsförvaltningen tagit fram en bakgrundsrapport och identifierat områden som förvaltningen ska fokusera på nästkommande år för att möta förvaltningens kompetensförsörjningsutmaningar. Barn- och utbildningsförvaltningen har tillsammans med fackliga representanter arbetat med förvaltningens kompetensförsörjning.

Område HR har tillsammans med Social- och arbetsmarknadsförvaltningen och Näringslivskontoret erbjudit föreläsningar inom områdena inkludering och mångfald med fokus på kommunens kompetensförsörjningsbehov.

Område HR har påbörjat en fördjupad samverkan med Teknisk förvaltning för att skapa alternativa rekryteringsvägar till framför allt Måltidsservice och Städ. Tanken med det är att skapa så kallade Jobbspår likt det som kommunen redan har inom Vård- och omsorgsförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen. Syftet med Jobbspår är att bredda rekryteringen där individer erbjuds praktik eller arbete hos Östersunds kommun samtidigt som individen kläs på utifrån våra kompetensbehov.

Område HR påbörjat ett arbete för att omvärldsbevaka vad vi som arbetsgivare kan göra för att våra medarbetare ska vilja och ha möjlighet att arbeta längre.

Inom ramen för att utveckla kommunens arbetsgivarvarumärke har ett gemensamt arbete påbörjats mellan Område HR och Område Kommunikation med att ta fram och kommunicera ett kommunvarumärke baserat på Framåt med hjärtat. Arbetet har resulterat i en gemensam kommunikationsplan.

Personalpolitik

Arbetsmiljö, rehabilitering och hälsa

Under året har fem workshops genomförts om systematiskt arbetsmiljöarbete. 457 chefer och skyddsombud har gått grundutbildning i arbetsmiljö och 213 fortsättningsutbildning. 154 skyddsombud är registrerade i kompetensportalen. Målet var att nå ut med kunskap till många och det har vi uppfyllt.

Område HR har genomfört olika insatser för att skapa förutsättningar för distansarbete. I chefshandboken finns en FAQ där vanliga frågor och svar om distansarbete finns tillgängligt. Det finns även ett eget avsnitt i chefshandboken som handlar om arbetssätt i kommunen. På Insidan finns ett avsnitt riktat till medarbetare med information om att arbeta hemifrån. Där finns instruktioner, riktlinjer, medarbetarnas bästa tips samt vanliga frågor och svar om att arbeta hemifrån. Ett avtal har tagits fram för att medarbetare ska kunna arbeta på distans på heltid. Medarbetare och chefer har erbjudits utbildning i digital presentation och mötesteknik. Utbildning i självledarskap har erbjudits både för chefer och medarbetare. En HR-frukost för chefer har genomförts med temat hybrida arbetssätt. Chefsutbildningar i effektiv förändringsledning har genomförts för olika ledningsgrupper inom kommunen.

En riktlinje för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet i kommunen är skapad och det finns en plan för implementering. I Östersunds kommun genomfördes årlig uppföljning i november och december 2022 i första linjen. Uppföljningen följde den gamla rutinen då kommunen valde att inte implementera den nya rutinen inför den årliga uppföljningen. En väl planerad implementering och förberedelse i organisationen från första linjen upp till kommunfullmäktige kommer att göras inför 2023 års årliga uppföljning. Implementering av nya rutinen pågår från oktober 2022 till november 2023 och genomförs sedan på nya sättet i SAM-modulen i Stratsys.

Östersunds kommun ingår i projektet Samverket. Projektets syfte är att utveckla samverkan mellan offentliga aktörer genom att testa ett nytt arbetssätt med coworking. Det är en arena där offentligt anställda kan utbyta erfarenheter, expertkunskap och bygga relationer. Östersunds kommun har åtta medlemmar i Samverket.

Under året har två nya rutiner tagits fram inom området hälsa och rehabilitering. Syftet med rutinerna är att ge både chefer och medarbetare stöd, struktur och vägledning i rehabiliteringsarbetet. De nya rutinerna heter rutin för att uppmärksamma våld i nära relation och rutin för alkohol och droger.

Under hösten genomfördes friskvårdssatsningen "Nu höjer vi pulsen" med We+. Det är en motions-tjänst där medarbetare i grupper online peppar varandra att röra på sig. Det sociala flödet med foton, videos och kommentarer stod i centrum. All typ av motion räknades och alla pass var värda lika mycket. Medarbetarna kunde tävla i grupper mot varandra och efter målgång delades medaljer ut till den grupp som rört på sig mest, den grupp som gjort störst positiv förändring och den grupp som hade peppat varandra mest. Medarbetarna motionerade 3,9 pass/vecka i snitt och deltagarna ökade motionsnivån med 29% i snitt. 84% av de inaktiva hittade en mer aktiv livsstil under aktiviteten. Deltagarna motionerade 236 minuter/vecka i snitt vilket är långt bättre än WHO:s rekommendationer om 150 minuter för ett hälsosamt liv.

Framtidens kommunhus

Projektledaren för arbetssätt och referensgruppen har stöttat verksamheterna som berörs av förändringen i och med ett nytt arbetssätt i vårt framtida kommunhus. Det har inneburit regelbundet

samarbete med resterande projektledare och styrgrupp för att hantera löpande riskhantering och utmaningar. Vård och omsorgsförvaltningen och Teknisk förvaltning arbetar med aktivitetsbaserat arbete i egna projekt. Dessa förvaltningar har därför också fått stöd i arbetet med det nya arbetssättet. Tillsammans med Medborgarservice hjälper delprojektet till med att tydliggöra vad som kommer att bli nya roller och nya arbetsmoment som måste hanteras i det nya kommunhuset.

Under 2022 har en kommunikationsplan för 2023 tagits fram då det är sista året inför flytt. Ansvariga från varje förvaltning har tagits fram för att inventera förvaringsbehov. Delprojekt arbetssätt samordnar förvaringsbehoven med arkitekternas arbete med att planera möblering.

För att klara hanteringen av arbete med sekretessarbete har en ny yta/funktion tagits fram som kallas "funktionsytor". I det arbetet har verksamheter som arbetar 90 % eller mer med sekretess identifierats för att säkerställa att de ytor som tilldelas dem blir utrustade med de funktioner de behöver. De har även fått information om hur det ska fungera med funktionsytan kopplat till de andra funktionerna i huset.

En ny projektledare har anställts för flyttens samordning och flyttens samordnare är utsedda av förvaltningarna.

Chef- och ledarutveckling

Arbetet med att ta fram en ledarplattform påbörjades efter genomförd workshop med kommunledningsgruppen under första kvartalet. Arbetet har sedan utökats och innefattar även en medarbetarplattform. Syftet med att sammanföra ledarskap- och medarbetarskapsperspektiven till en gemensam plattform är att tydliggöra förväntningar och ansvar i båda rollerna samt skapa helhetsförståelse för det gemensamma uppdraget. Plattformen syftar till att kommunicera vår vision, mission och passion samt förväntat ledar- och medarbetarskap utifrån kommunens kärnvärden. Ett samarbete har inletts med reklambyrå Nestorville för grafiskt layoutarbete. Plattformen kommer att beslutas och förankras under 2023.

Område HR har i tidigare omvärldsbevakning identifierat två chefskompetenser som är viktiga för kommunen. Det handlar om hur vi driver effektiv förändringsledning och hur vi arbetar med tillitsbaserat ledarskap. Totalt 118 chefer har genomgått utbildning i effektiv förändringsledning med extern konsult Kelly Odell och 34 chefer har genomgått utbildning i tillitsbaserat ledarskap i praktiken med kursledaren Charlotta Lundgren.

Område HR har även erbjudit andra interna och externa chefsutbildningar i självledarskap för chefer, rekryteringsutbildning, lönesamtal/lönesättande samtal, arbetsgivarfrågor för dig som chef med mera.

I april genomfördes en chefsdag på Storsjöteatern med temat "Starka och trygga team i tider av förändring". Den första fysiska chefsdagen på två år. Externa konsulter från Gaia Leadership AB anlätades för att hålla ihop dagen för kommunens 250 chefer.

Kommunens två olika chefsutvecklingsprogram, Ny som chef och Framtida ledare, har genomförts. Totalt har 18 nya chefer börjat programmet Ny som chef och 18 medarbetare från samtliga förvaltningar börjat Framtida ledarprogrammet. Intresset för Framtida ledarprogrammet är fortsatt högt bland medarbetarna. Under året har 53 medarbetare sökt till programmet.

Ett nytt chefsforum startades under året, HR-frukost med chefer, i syfte att stärka lärandet och nätverkandet bland chefer inom kommunen. Ett forum att dela kunskap, erfarenhet och goda exempel över förvaltningsgränserna. HR har under året genomfört fem HR-frukostar med olika teman: Att leda i den nya hybrida framtiden (Lena Lid Falkman), Omtankessamtal (Team Hälsa och rehab, HR),

Hur skapar vi en engagerad, välmående och högpresterande organisation (Johan Book), Vad kan jag som chef göra när medarbetaren inte gör som jag säger (Tommy Iseskog) och Meningen med livet som chef (Michael Range). Frukostarna har varit väldigt uppskattade och deltagarantalet bland chefer har ökat i takt med att forumet har blivit mer känt i organisationen.

För att stärka HR:s förmåga att stötta chefer i teamutveckling har åtta HR-konsulter genomgått en extern utbildning och fått certifiering i EASI. Det är ett utvecklingstest baserat på en femfaktorsmodell. EASI ger kunskap om olika personligheter, beteenden, styrkor och fallgropar, kommunikationsstilar, motivation och utvecklingsmöjligheter. HR-konsulter har genomfört ett flertal tester och workshops med flera arbetsplatser under året.

Medarbetarskap

Medarbetardagar har genomförts under hösten. Dagarna är ett forum för kommunen som arbetsgivare att kommunicera ut värderingar och ställningstaganden till medarbetare. Det var ca 4 600 medarbetare som deltog under nio halvdagar. I utvärderingen fick arrangemanget gott betyg där exempelvis 68% av de svarande ansåg att dagen bidrog till ökad inspiration och engagemang i arbetet och 53% att dagen bidrog till en ökad stolthet över att arbeta i Östersunds kommun. Det var många av de som svarande som uppgav att de redan var stolta över att arbeta i Östersunds kommun. Under medarbetardagarna fick medarbetarna svara på frågan om de känner till kommunens kärnvärden. 80% svarade rätt kärnvärden och 3% uppgav att de inte kände till dem.

Avtalet med Benify som hanterar vår förmånsportal gick ut i juni. Syftet med förmånsportalen är att medarbetarna på ett enkelt sätt ska kunna se alla förmåner som vi erbjuder som arbetsgivare. Inför beslut om att fortsätta ha en förmånsportal har vi utvärderat hur nyttjandegraden ser ut och utifrån det beslutat att fortsätta ha en förmånsportal. Upphandling har därför genomförts och kommunen har skrivit nytt 3-årigt avtal med Benify.

HR har under året erbjudit utbildning i självledarskap för medarbetare med den externa konsulten Bengt Kallenberg. Syftet med utbildningen var att ge ökad kunskap, verktyg och metoder i hur man leder sig själv. Utbildningen bidrog till att medarbetarna fick ökad förståelse för sig själva och möjlighet för dem att arbeta med sitt eget tanke- och beteendemönster.

Kompetensportalen är Östersunds kommuns samlade kompetens- och utbildningsportal. Den ska göra det lättare att både administrera och presentera Östersunds kommuns utbud av utbildningar. Portalen gör det möjligt att följa upp utbildningar och kompetensstatus på både individ och grupp-nivå. Under året har kompetensportalen vidareutvecklats och användarvänligheten har förenklats. Ett nytt e-learningssystem har implementerats och utbildningsinsatser har genomförts.

Övriga arbetsgivarfrågor

Löner och personalförsäkringar

Enligt Diskrimineringslagen ska vi genomföra lönekartläggning varje år för att säkerställa att vi inte har några löneskillnader som beror på kön. 2022 år lönekartläggning är genomförd och resultatet visar att vi inte har några löneskillnader som beror på kön.

Löneöversyn 2022 flyttades fram för att avlasta verksamheterna under den höga smittspridningen av covid. Ny lön betalades därför ut i juni men retroaktivt från 1 april för samtliga medarbetare.

Område HR har genomfört en genomlysning av lönepolitiken. Resultatet innebär att förvaltningarna kan lämna in förslag på förändrad lönepolitik i samband med den årliga inventeringen av

förvaltningarnas löneökningsbehov. Under 2023 har uppdraget utökats med att omvärldsbevaka andra organisationers lönepolitik.

KPA har genomfört digitala träffar för pensionsinformation. Under mässan på medarbetardagarna hade kommunens pensionshandläggare en monter där hon svarade på frågor om pension. Nytt pensionsavtal AKAP-KR gäller från januari 2023. Information om avtalet finns på Insidan.

Personalåtgärder

Alla månadsavlönade och timavlönade (som har arbetat under året) har fått en julklapp i form av att presentkort på 500 kr i CityPlay-appen. Presentkortet gäller i de flesta butiker i Östersunds kommun och alla butiker som vill kan ansluta till appen kostnadsfritt.

Alla medarbetare har erbjudits gratis influensavaccination.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron redovisas exklusive timavlönade på grund av att personalsystemet räknar fel när det gäller timavlönades sjukfrånvaro. Systemet kan bara räkna timavlönades sjuktimmar, inte deras ordinarie arbetstid.

Sjukfrånvaron för månadsavlönade år 2022 var 8,7 %, vilket är 1,3 procentenheter högre än 2021. Covid har funnits under båda åren och vi hade en hög smittspridning i början av året. Sjukfrånvaron har ökat både för kvinnor och män och i alla åldersgrupper.

Totalt för kommunen	2022	2021
Total sjukfrånvaro	8,7 %	7,4 %
Kvinnor	9,9 %	8,4 %
Män	6,0 %	4,9 %
Upp till 29 år	8,2 %	9,1 %
30 - 49 år	8,2 %	7,2 %
50 år och äldre	9,0 %	7,1 %
Långtidssjuka 60 dagar eller mer av total sjukfrånvaro	44,5 %	41,8 %

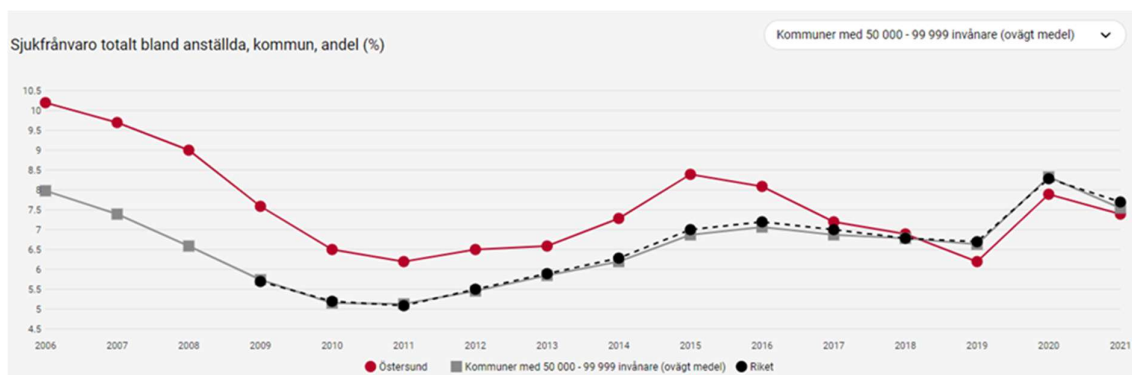
Under 2022 var 44,5 % av all sjukfrånvaro 60 dagar eller mer, vilket är en ökning med 2,7 procentenheter jämfört med 2021. Antal medarbetare som i november hade varit sjukskrivna mer än 60 dagar var 223, 37 fler än i november 2021. En bidragande orsak till den högre långtidssjukfrånvaron är två lagändringar i Socialförsäkringsbalken vilket påverkar Försäkringskassans bedömning av sjukpenning. Den ena förändringen började gälla i mars 2021 och innebär att om bedömning görs att medarbetaren kan återgå i ordinarie arbete inom 365 dagar då beviljas fortsatt sjukpenning även efter dag 180. Den andra förändringen är en tillfällig lag som infördes vid årsskiftet 2022. Den innebär att om en anställd inte kan arbeta på grund av att vård eller rehabilitering har försenats på grund av covid så kan fortsatt sjukpenning beviljas även efter dag 180. Förutsättningen är att personen bedöms kunna återgå till sitt ordinarie arbete efter vårdinsatsen. En annan orsak till den högre långtidssjukfrånvaron är långtidscovid som innebär långvariga problem. Det kan vara andfåddhet, trötthet, bröstsmärtor, förlorat lukt- och smaksinne, förvirring och neurologiska symptom som ofta beskrivs som hjärntrötthet eller hjärndimma. Flera av våra medarbetare som har varit sjuka i covid har långvariga problem med utmattning. Arbetsbelastningen har dessutom varit högre under smittspridningen av covid vilket kan vara en bidragande orsak till högre långtidssjukfrånvaro. Det gäller främst i Vård- och omsorgsförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen.

Korttidssjukfrånvaron (dag 1–14) var 4,0% vilket är högre än 2021 då den var 3,4%. Under januari, februari och juni – augusti var korttidssjukfrånvaron högre än de senaste två åren. Den främsta anledningen till den högre korttidssjukfrånvaron är smittspridningen av covid.

Sjukfrånvaron har ökat i alla förvaltningar.

Diagrammet nedan visar sjukfrånvaron 2006–2021 för Östersunds kommun jämfört med kommuner i liknande storlek. Östersunds kommuns sjukfrånvaro har minskat sedan 2015 och från 2019 har vi lägre sjukfrånvaro än kommuner i liknande storlek. Den högre sjukfrånvaron 2020 beror på att vi började se effekter av Coronapandemin under våren 2020.

När det gäller nyttjandet av företagshälsovård så är det samma fördelning som 2021. 31% är efterhjälpande, 64% förebyggande och 5% främjande insatser. De tjänster som nyttjas mest är förebyggande stödsamtal, efterhjälpande besök företagsläkare, efterhjälpande stödsamtal och grupputveckling.

Inom Område HR arbetar 21 personer varav 5 arbetar specifikt med hälsa, rehabilitering, arbetsmiljö och likabehandling. Att arbeta riktat med specialistkunskap hos arbetsgivare stöds av forskning på området. Att Område HR har organiserat sig så har satt fokus på frågorna och skapat ett riktat arbetsgivarstöd både strategiskt och operativt i dessa frågor. När HR omorganiserades och skapade specialistkunskap i dessa frågor så skedde en sänkning av sjukfrånvaron.

Från att ha arbetat mycket med rehabiliterande insatser för redan sjuka medarbetare har det förebyggande arbetet ökat stadigt ute på arbetsplatserna ända fram till pandemin. I dagsläget ser vi ett resultat av pandemin genom att den totala sjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaron har ökat och genom att konflikter på arbetsplatser har ökat. Allt detta förebyggs av ett gott systematiskt arbetsmiljöarbete och genom att ha förutsättningar i form av tid och resurser att kunna arbeta förebyggande på arbetsplatser. Under 2022 har Område HR fokuserat på att öka kunskaperna kring systematiskt arbetsmiljöarbete och organisatorisk och social arbetsmiljö. Utbildningsinsatserna har höjts och tillgängligheten till kunskaperna har förbättrats likväl som möjligheten till att kunna bedriva ett gott systematiskt arbetsmiljöarbete med förbättrade verktyg för uppföljning.

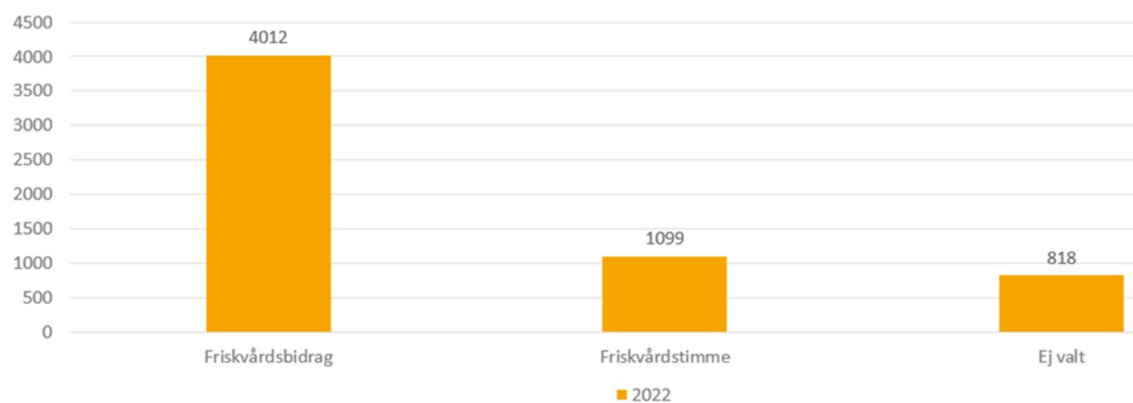

I uppdraget att bedriva strategisk kompetensförsörjning i kommunen har arbetsmiljö en stor betydelse för att skapa hälsosamma arbetsplatser och på så sätt säkra för att behålla och attrahera medarbetare.

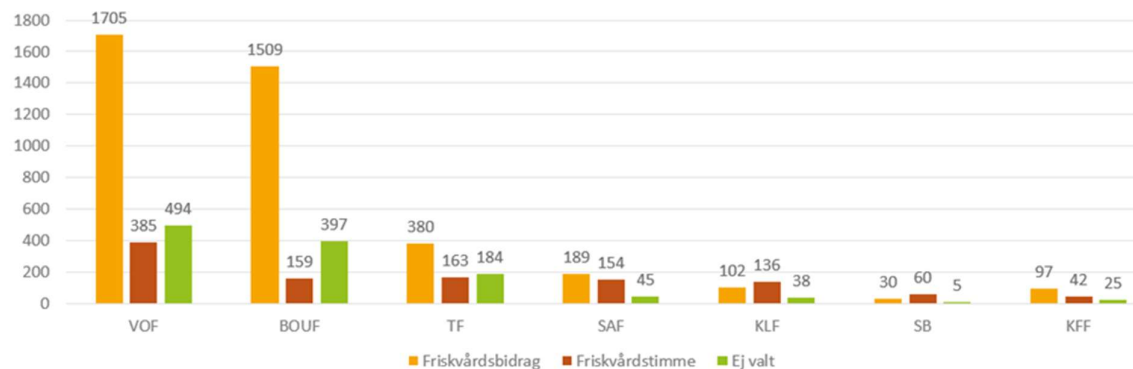
Östersunds kommun har tecknat en överenskommelse om fördjupad samverkan med Försäkringskassan. Syftet med överenskommelsen är att utveckla samverkan mellan kommunen och Försäkringskassan när det gäller sjukskrivningsprocessen. Samverkan ska gälla främst på strategisk nivå med åtgärder som kan förebygga och förkorta sjukskrivningar hos Östersunds kommuns medarbetare.

Friskvårdsbidraget har höjts från 1 200 kr till 2 000 kr. Nytt för 2022 var även att medarbetarna fick välja på antingen en timmes friskvård per vecka eller friskvårdsbidrag.

Friskvårdsvalet genomförs av månadsavlönade medarbetare i förmånsportalen. De flesta medarbetarna har valt friskvårdsbidrag. Det finns även en del som inte har genomfört ett val. En faktor som påverkar det är att en del kan ha börjat sin anställning under december alternativt avslutat sin anställning under januari. De har då under den korta tiden inte genomfört ett val.

Friskvårdsbidrag är det som de flesta av medarbetarna inom Vård- och omsorgsförvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen, Teknisk förvaltning, Social- och arbetsmarknadsförvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen har valt. Friskvårdstimme har flest medarbetare valt inom Kommunledningsförvaltningen och Samhällsbyggnad. Syftet med att införa val av friskvårdstimme eller friskvårdsbidrag var att göra förutsättningarna mer lika för medarbetarna. Tidigare var det inom vissa förvaltningar svårare för medarbetarna att ta ut sin friskvårdstimme. Vi kan nu se att det inom dessa förvaltningar är fler medarbetare som har valt friskvårdsbidrag.

Det är svårt att se samband mellan högre bidrag och lägre sjuktal. Däremot så ger satsningar på friskvård ökade möjligheter för god hälsa.

1.10 Förväntad utveckling

Skatteintäkter och arbetade timmar har ett starkt samband. Medan befolkningstillväxten står i stark relation till byggandet och färdigställande av bostäder.

Den senaste skatterunderlagsprognosen visar en jämn utveckling av skatteunderlaget 2023–2030. Detta är hänförlig till en jämn befolkningsutveckling samt en låg andel arbetslösa.

Det finns en viss osäkerhet kring hur bostadsmarknaden, genom nybyggande, kan underlätta befolkningstillväxten. Enligt befolkningsprognosen ska invånarantalet tillta successivt under de närmaste åren men beräknas öka som kraftigast under åren 2026–2027. Vid utgången av 2027 förväntas invånarantalet i Östersunds kommun uppgå till 66 689 personer, vilket är en ökning med 1 975 från sista december 2022. Under denna period ska det enligt bostadsbyggnadsprognosen årligen färdigställas i snitt cirka 203 bostäder, vilket är mycket lägre än tidigare prognoser. Den lägre bostadsbyggnadsprognosen är främst hänförlig till inflationen och de ökade byggpriserna och kan komma att påverka inflyttningen negativt. De senaste 10 åren har kommunen haft en befolkningsökning på i snitt 523 personer per år. De kommande 10 åren kommer befolkningsökningen i snitt att ligga på 472 personer per år. Ökningen består av ett positivt flyttnetto och ett negativt födelsenetto.

Under 2023 förväntas en befolkningstillväxt på 328 personer, motsvarande 0,5 procent.

Östersund har en åldersstruktur som är lika jämfört med riket. År 2022 var medelåldern 42,2 år jämfört med rikets 41,7 år. Jämfört med riket bor det en lite lägre andel barn och en högre andel personer över 63 år i Östersunds kommun. Den åldrande befolkningen kommer leda till ett ökat behov av äldreomsorgstjänster.

Ovanstående förutsättningar ger en jämn utveckling av skatteunderlagstillväxten vilket medför att kommunen behöver anpassa kostnadsutvecklingen i samma utsträckning för att ha en ekonomi i balans då andelen äldre ökar mer än de i arbetsför ålder. I kommunens budget för 2023 har ett avsteg från resultatmålet på 2 % gjorts.

Kommunkoncernen har höga investeringsutgifter i sina budgetar och flerårsplaner. Det allra största investeringsprojektet i kommunen är ett nytt vattenverk. Det finns också stora påbörjade och planerade investeringar i skola och förskola. Även energibolaget har höga planerade investeringsutgifter i anläggningstillgångar. Koncernens låneskuld förväntas öka med 2 580 miljoner kronor under planperioden (2023-2025).

IT-säkerhet är och kommer att vara en viktig fråga i framtiden. Risken för cyberattacker ökar och kan få förödande konsekvenser för koncernens samhällsviktiga verksamheter. Koncernen jobbar aktivt med att förhindra och förebygga dessa typer av attacker.

Väsentliga händelser efter balansdagens slut

Skatteverket lämnade information till kommunerna den 1 februari 2023 om att det har uppstått fel i beräkningarna av kostnadsutjämnningen för kommuner för såväl utjämningsår 2022 som 2023. Skatteverket har för avsikt att rätta de felaktiga beloppen för båda åren utifrån reviderade uppgifter från SCB. Av underlag till informationen framgår hur stora belopp som ska korrigeras för respektive år. För år 2022 är det tänkt att korrigerings ska ske genom att Skatteverket fattar nya beslut om korrekt utjämningsbidrag för år 2022. Händelser som bekräftar förhållanden som förelåg på balansdagen men som inträffat efter balansdagen och innan den finansiella rapporten avges ska beaktas genom att justera beloppen eller att redovisa inte tidigare medtagna poster. Detta innebär att justeringsbeloppet avseende år 2022 ska hänföras till räkenskapsår 2022 och beaktas i årsredovisningen för denna redovisningsperiod.

2 Drifts- och investeringsredovisning

2.1 Driftsredovisning

(Mnkr)

	Kommun- bidrag 2022	Tilläggsanslag 2022	Intäkter 2022		Kostnader 2022		Resultat 2022
			Budget	Utfall	Budget	Utfall	
Tekniska nämnden	118,8	10,3	30,7	37,1	- 159,8	- 164,0	2,2
Tekniska nämnden, taxe- och intäktsfinansierad	-	-	868,1	1 020,0	- 863,4	- 1 011,0	9,0
Barn- och utbildningsnämnden	1 408,8	8,3	157,8	178,5	- 1 574,9	- 1 575,7	19,9
Miljö- och samhällsnämnden	56,0	1,3	37,2	51,3	- 94,5	- 108,8	0,2
Vård- och omsorgsnämnden	1 648,6	8,3	216,1	268,9	- 1 873,0	- 1 930,6	4,8
Kommunstyrelse/Kommunledningsförvaltning	232,9	23,8	60,9	57,6	- 317,6	- 306,0	8,3
Kommunstyrelse, intäktsfinansierat	-	-	63,9	99,3	- 63,9	- 95,6	3,7
Kommunstyrelse/Lönebuffert	13,9	- 9,0	-	-	- 4,9	-	4,9
Kommunstyrelse/Politisk reserv	12,9	- 9,8	-	-	- 3,1	-	3,1
Kommunstyrelse/Hyresbuffert	11,8	- 11,3	-	-	- 0,5	-	0,5
Kommunstyrelse gymnasieskola	281,4	-	-	-	- 281,4	- 270,0	11,4
Kommunstyrelsen, Räddningstjänstförbund	43,4	-	-	-	- 43,4	- 45,4	2,0
Revision	3,0	-	-	0,1	- 3,0	- 2,8	0,3
Affärsområde Fastighet	-	-	438,2	439,9	- 438,2	- 435,8	4,1
Kultur- och fritidsnämnden	202,4	2,3	22,1	28,6	- 226,8	- 231,5	1,8
Social- och arbetsmarknadsnämnden	423,6	3,3	142,0	182,7	- 568,9	- 606,5	3,1
Valnämnden	2,1	-	1,8	1,8	- 3,9	- 3,7	0,2
Gemensam överförmyndarnämnd	14,8	-	3,0	3,1	- 17,8	- 14,6	3,3
Summa verksamhet	4 474,4	27,5	2 041,8	2 368,9	- 6 539,0	- 6 802,0	68,8
Finansiering	- 4 474,4	- 27,5	5 653,1	5 515,2	- 1 125,9	- 906,0	107,3
SUMMA	-	-	7 694,9	7 884,1	- 7 664,9	- 7 708,0	176,1

Tilläggsanslag KS protokoll §§ 193, 238, 237, 309, delegationsbeslut dnr:00073 samt KF protokoll §§ 148, 167 och 219 år 2022.

(Mnkr)

	Kommun- bidrag 2021	Tilläggsanslag 2021	Intäkter 2021		Kostnader 2021		Resultat 2021
			Budget	Utfall	Budget	Utfall	
Tekniska nämnden	114,0	5,6	16,7	26,4	- 130,7	- 149,3	3,3
Tekniska nämnden, taxe- och intäktsfinansierad	-	-	862,1	745,4	- 857,5	- 742,9	2,5
Barn- och utbildningsnämnden	1 371,4	6,5	60,0	171,8	- 1 431,4	- 1 505,4	44,3
Miljö- och samhällsnämnden	54,3	1,5	36,5	41,5	- 90,8	- 94,8	2,5
Vård- och omsorgsnämnden	1 594,5	6,9	123,5	259,5	- 1 718,0	- 1 840,0	20,9
Kommunstyrelse/Kommunledningsförvaltning	224,4	0,6	15,8	53,6	- 240,2	- 286,7	9,3
Kommunstyrelse, intäktsfinansierat	-	-	62,0	84,7	- 62,0	- 86,6	1,9
Kommunstyrelse/Lönebuffert	22,2	- 12,6	-	-	- 22,2	-	9,6
Kommunstyrelse/Politisk reserv	39,1	- 32,1	-	2,3	- 39,1	- 2,4	6,9
Kommunstyrelse/Hyresbuffert	5,0	- 1,8	-	-	- 5,0	-	3,2
Kommunstyrelse gymnasieskola	262,7	-	-	-	- 262,7	- 259,7	3,0
Kommunstyrelsen, Räddningstjänstförbund	44,6	-	-	-	- 44,6	- 43,7	0,9
Revision	2,9	-	-	0,2	- 2,9	- 2,8	0,3
Affärsområde Fastighet	-	-	362,6	417,8	- 360,4	- 417,5	0,3
Kultur- och fritidsnämnden	196,2	6,1	1,7	28,1	- 197,9	- 228,4	2,0
Social- och arbetsmarknadsnämnden	386,0	0,2	105,6	201,3	- 491,6	- 610,1	22,6
Valnämnden	0,1	-	-	-	- 0,1	-	0,1
Gemensam överförmyndarnämnd	14,5	-	-	3,0	- 14,5	- 14,8	2,7
Summa verksamhet	4 331,9	- 20,3	1 646,5	2 035,6	- 5 971,6	- 6 285,1	62,1
Finansiering	- 4 331,9	20,3	5 303,7	5 302,9	- 961,6	- 813,9	177,4
SUMMA	-	-	6 950,2	7 338,5	- 6 933,2	- 7 099,0	239,5

Tilläggsanslag KS protokoll §§ 210 och 337 samt KF protokoll §§ 127, 128, 129, 162 och 236 år 2021.

2.1 Investeringsredovisning (Mnkr)

	Budget 2022	Tilläggs- budget	Utgifter	Inkomster	Avvikelse
Tekniska nämnden	346,3	-72,4	353,9	26,9	- 53,1
Barn- och utbildningsnämnden	16,5		15,0	-	1,5
Miljö- och samhällsnämnden	1,9		1,5	-	0,4
Vård- och omsorgsnämnden	28,1	-6,6	10,1	-	11,4
Kommunstyrelse/Kommunledningsförvaltning	72,2	16,6	67,2	1,2	22,8
Affärsområde Fastighet	845,6	33,3	709,4	0,3	169,8
Kultur- och fritidsnämnden	18,5		17,7	-	0,8
Social- och arbetsmarknadsnämnden	1,2		0,6	-	0,6
SUMMA	1 330,3	-29,1	1 175,4	28,4	154,2

*Statligt investeringsbidrag på 25,1 mnkr har även erhållits.

Tilläggsanslag och omdisponeringar återfinns i KF's protokoll §§ 7, 9, 11, 23, 44, 45, 93, 113, 118, 139, 148, 150, 151, 160, 166, 331.

Större investeringsprojekt Mnkr	Budget 2022	Utfall 2022	Total budget	Total kostnad
Odensalaskolan	133,0	154,0	292,0	287,3
Lugnviksskolan/Sjöängskolan	158,3	154,1	312,0	251,4
Rådhus renovering	153,5	135,7	220,0	186,6
Fjällängskolan	10,0	-	-	-
Häggenåsskolan	2,7	0,7	96,7	0,8
Förskolan Luktärtan	34,2	27,6	57,2	28,6
Gruppboende LSS och SoL	36,0	16,7	78,0	17,6
Litsbacken	6,0	5,8	20,2	20,0
Anpassning parasport	4,8	6,2	13,1	10,8
Insatser enligt Strategi Utveckling Torvalla	10,5	10,6	10,5	10,6
Östersundslänken	26,5	7,3	103,2	7,3
Centralt ägda datorer	12,0	0,1	-	-
Vattenverk inkl nytt råvattenintag	37,0	98,0	742,0	174,1
Utökning vo Annersia	4,0	2,9	299,0	3,9
Kapacitetsökning ledningsnät	9,4	9,0	107,0	23,6
Sanering ledningsnät	21,0	17,3	21,0	17,3
Fordon-Fordonsenheten	11,5	11,6	11,5	11,6
Gång och cykelbro Stprsjöstrand	51,9	57,2	96,0	89,9

Kommunfullmäktige fattade beslut, 2019-06-20 §104, att tillstyrka att Jämtkraft AB utvecklar vindkraftsparken i Hocksjön med högst 1 350 miljoner kronor (75 % av hela investeringen på 1 800 mnkr). Till och med 2022-12-31 har 1 033,7 miljoner kronor förbrukats av den ram KF beslutade. Investeringen kommer slutföras under 2023 har en prognos på 1 181 (75%).

3 Miljöredovisning

Kommunen är miljöcertifierad enligt ISO 14001 och EMAS-registrerade sedan 2007. Årligen genomgår kommunen revision av ett utomstående oberoende revisionsföretag. Mer information om tillvägagångssättet för vårt miljöarbete finns på: <https://www.ostersund.se/miljoledningssystem>

3.1 Kommunens mål om minskad miljö- och klimatpåverkan

Det övergripande miljöarbetet utgår ifrån kommunfullmäktiges vision och långsiktiga mål om ett ekologiskt hållbart Östersund och kommunens miljöpolicy. I kommunens Mål 7 om att det "I Östersunds kommun bedrivs ett effektivt arbete för minskad miljö- och klimatpåverkan" har politiken beskrivet hur den vill att organisationen ska arbeta med frågan. Det finns också årligen utpekade uppdrag för verksamheterna som följs upp bland annat via olika nyckeltal.

Mer information om Mål 7 finns på: <https://www.ostersund.se/kommun-och-politik/kommunens-mal-och-budget/mal-7.html>

För kommunens prioriterade miljöaspekter finns särskilda målsatta nyckeltal, så kallade indikatorer. Indikatorerna är beslutade av fullmäktige. För några av miljöaspekterna återstår att ta fram indikatorer.

Indikatorer och resultat för 2022:

De fossila koldioxidutsläppen i det geografiska området ska minska med 100 % till 2030

Resultat: De fossila koldioxidutsläppen i Östersunds kommun som geografiskt område har minskat med 54 procent eller cirka 134 000 ton fossil koldioxid mellan 2010 och 2021. En stor del av minskningen härrör från att Jämtkraft levererar 100 procent förnybar el till sina lokalkunder sedan 2011. Utsläppsminskningen beror också på att bensin användningen minskat med nära 50 procent och torv användningen med nära 90 procent under perioden 2010–2021.

Utmaningen för kommande år är framför allt relaterat till sektorn vägtransporter och arbetsmaskiner. Förutom att sektorn utgör merparten av de fossila koldioxidutsläppen så minskade utsläppen under perioden 2010–2021 endast med 30 procent, vilket är relativt lågt i jämförelse med den totala utsläppsminskningen.

Mellan åren 2020 och 2021 har de fossila koldioxidutsläppen minskat med cirka 3 procent, eller 3 600 ton koldioxid. Det ligger inte i nivå med den årliga utsläppsminskning som krävs för att målet ska nås om en fossilbränslefri kommun år 2030. Det krävs i fortsättningen en utsläppsminskning på 10 954 ton per år.

De fossila koldioxidutsläppen i kommunorganisationen ska minska med 100 % till 2025

Resultat: De årliga fossila koldioxidutsläppen i kommunorganisationen har minskat med 74 procent eller cirka 8 000 ton fossil koldioxid under perioden 2010 till 2022. Omräknat per anställd är minskningen 78 procent. Den största anledningen till minskningen beror på att kommunen från och med 2011 köper 100 procent förnybar el. Andra åtgärder som kommunen gjort är en pågående omställning av fordonsflottan till förnybara drivmedel, utfasning av olja för uppvärmning samt att externa transporttjänster upphandlas med viss andel förnybara drivmedel.

För att nå målet om en fossilbränslefri kommunorganisation 2025 krävs en årlig minskning med 530 ton fossil koldioxid. För att nå målet under 2025 krävs en tydligt ökad minskningstakt jämfört med genomsnittet för den senaste femårsperioden.

Energiförbrukningen i det geografiska området ska minska med 30 % till 2030 jämfört 2010

Resultat: Energianvändningen omfattar den energi som används till transporter, el och uppvärmning. Energianvändningen per invånare i kommunen som geografiskt område har sedan 2010 successivt minskat men förblev oförändrad under 2021 jämfört föregående år. 2021 uppgick energianvändningen per invånare till 24,9 MWh/person, medan den totala energianvändningen uppgick till ca 1 600 GWh. Under perioden 2010–2021 har energianvändningen per invånare minskat med 29 procent vilket gör att 2030-målet är nära att nås.

Trenden sedan 2010 är att användningen av fossila energikällor för transporter såsom bensin och diesel minskar även om dessa under 2021 var oförändrade jämfört föregående år. För biobränslena HVO100, RME och etanol är trenden motsatt, det har skett en kraftig ökning sedan 2010 men sedan 2019 har en svag minskning synts.

Energiförbrukningen i kommunorganisationen ska minska med 30 % till 2030 jämfört 2010

Resultat: Energianvändningen per helårsanställd i kommunorganisationen har minskat med 19 procent från 2010 till 2021 och uppgår till 22,7 MWh per anställd.

Mellan 2020 och 2021 ökade energianvändningen per anställd med 13 procent och den faktiska energianvändningen i kommunorganisationen ökade med 16 procent eller cirka 16 200 MWh och var i nivå med energianvändningen 2018 och 2019. Ökningen härrör framför allt från uppvärmning, som står för den största andelen av energianvändningen, där leveransen av fjärrvärme till kommunens fastigheter ökade med 9 procent. Även energianvändningen för transporter ökade där externa transporttjänster såsom snöröjning stod för den största ökningen.

60 % av hushållsavfallet ska lämnas in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling år 2028

Resultat: Andelen hushållsavfall som samlades in för materialåtervinning inklusive biologisk behandling minskade till 43 % vid uppföljningen år 2021. År 2021 samlades 432 kg avfall in per invånare, vilket är en ökning sedan tidigare år. Enligt program för avfall ska mängden kommunalt avfall minska och uppgå till max 379 kg per invånare senast år 2028, vilket innebär en minskning med 25% jämfört med 2016.

Luftföroreningar i staden.

Resultat: Ingen fastställd indikator finns ännu men kommunen har under de senaste två åren arbetat med att klara miljö kvalitetsnormen (MKN) för partiklar, en bindande gränsvärdesnorm (SFS 2010:477) som gäller i hela EU.

I Östersunds kommun överskreds MKN för partiklar kraftigt under 2020 och 2021. Under våren 2022 sattes åtgärder in såsom dammbindning och utökad sopning vilket sannolikt påverkade utfallet för 2022 som hade långt färre dygn med överskridanden än föregående år, samt att extremvärdena var lägre. Ett åtgärdsprogram för luft beslutades i KF 2022, vilket dock inte bedöms klara av att bidra till de minskningar av luftföroreningar som krävs.

Dammbindningen och de utökade sopsningsrutinerna hade sannolikt en stor påverkan på att 2022 hade långt färre dygn med överskridanden än föregående år, samt att extremvärdena var lägre.

Hållbart samhällsbyggande.

Resultat: Under 2022 har kommunen genomfört eller påbörjat arbete inom flera områden med koppling till ställningstaganden i Östersund 2040 som kan begränsa miljöpåverkan av den fysiska planeringen. Däribland ställningstaganden i detaljplaner samt olika åtgärder inom förvaltning, byggande

och anläggningar. En revidering av den kommunövergripande översiktsplanen har också gjorts som bland annat innebär att kommunen ska integrera ekosystemtjänster i planering, byggande och förvaltning samt en integrering av Agenda 2030-modellen för hållbarhet. Nya ställningstagande om luftkvalitet ingår också. Kommunen har också arbetat vidare med projektet hållbar samhällsplanering med syfte att skapa en process som gör att förfrågningar om mark- och vattenanvändning ska bedömas ur ett helhetsperspektiv.

3.2 Miljö- och klimatarbete

Östersunds kommun arbetar på många olika sätt med miljö- och klimatfrågor och nedan följer några exempel på detta.

Analys och kontroll av miljö- och hälsostörande ämnen

Under 2022 har kommunens arbete fortsatt kring de hormonstörande ämnen som går under ämnesgruppen PFAS. Arbetet har bestått av bland annat omfattande undersökningar vid brandövningsplatsen i Furulund, tillsyn på räddningstjänstens nuvarande verksamhet och ytterligare provtagningar. Den mest omfattande spridningen sker från områden där Försvarsmakten tidigare har haft verksamhet, vilket innebär att kommunen har begränsad möjlighet att påverka arbetet. Kommunen har dock möjlighet att yttra sig över exempelvis övergripande åtgärdsåtgärder. Det har också genomförts analyser av andra miljögifter i vatten, sediment och fisk samt planering av vidare arbete utifrån dessa resultat.

Klimatseminariet

Östersunds kommun arrangerade även 2022 det årligen återkommande Klimatseminariet tillsammans med Länsstyrelsen Jämtlands län, Länsförsäkringar Jämtland och Region Jämtland Härjedalen. Klimatseminariet vänder sig till politiker, tjänstemän, näringsliv och privatpersoner. Seminariet bestod bland annat av klimatledarskap och cirkulär ekonomi.

Miljöpris

Östersunds kommun delar varje år ut ett miljöpris till företag, privatpersoner, organisationer eller andra som gjort en insats för hållbar utveckling i Östersunds kommun. Miljöpriset 2022 gick till Region Jämtland Härjedalen, enheten Centraloperation, för deras arbete med insamling och återbruk av anestesigaser. Priset som Årets miljöinspiratör inom kommunkoncernen gick till Arenabyns arbete med att omhänderta och återbruka granulat från konstgräsplaner.

Arbetshubbar

Kommunen invigde under 2022 två arbetshubbar, en i Lit och en i Brunflo. I och med hubbarna erbjuds medarbetare en arbetsplats närmare hemmet och detta möjliggör en minskning av antalet pendlingsresor.

Klimatlådan

Kommunen har sedan hösten 2021 erbjudit ett utbildningspaket om klimatet till låg- och mellanstadi-elever. Klimatlådan, som konceptet kallas, innehåller fysiskt och digitalt material till lektionspass inom olika temaområden med koppling till klimatfrågan. Praktiska övningar varvas med teoretiska moment. Eleverna får bland annat experimentera med solceller, öva på återvinning, lära sig om cirkularitet och framtidsspana för en hållbar framtid.

Klimatlådan fortsätter att erbjudas skolorna och sedan starten har ca 20 skolor använt konceptet.

Färre bilkörningar med hjälp av sensorer

Östersunds kommun har under 2022 planerat för att kommande år minska de interna postturerna genom att använda sensorer i postfacken på arbetsplatserna som möjliggör att via en app följa var

post finns. På så vis kan tomma bilturer undvikas. Det pågår samtidigt ett projekt för att skanna merparten av inkommande post vilket ytterligare ska minska behovet av bilturer.

Resultatet av dessa åtgärder beräknas minska bilkörningen med 900 km per vecka och 47 000 km per år. Genom detta är förhoppningen att en bil kan ställas av och en heltidstjänst frigöras. I tillägg ska även de befintliga turbilarna, i linje med kommunorganisationens mål om fossilbränslefritt 2025, bytas ut mot elbilar.

Elektrisk sopmaskin och lastbilar på flytande biogas

Östersunds kommun fick under 2022 levererat en första helt elektrisk sopsugmaskin som nu sopar kommunens gång och cykelvägar. Den är idealisk för daglig rengöring och sopning i innerstads- och gågator samt industriområden och parkeringshus i flera våningar. Den genererar inga utsläpp till luft, har en låg ljudnivå, arbetar upp till 10 timmar utan laddning och laddar dessutom på endast fyra timmar med laddaren ombord.

Kommunen har nu också två lastbilar som drivs med flytande biogas. Lastbilarna används till flera sorters transporter av olika material samt vid underhåll eller nya anläggningsarbeten. Fördelarna med dessa lastbilar är att de drivs av förnybara drivmedel, har låg ljudnivå och lång räckvidd.

Mer information om miljö- och klimatarbete finns i Miljöredovisningen: <https://www.ostersund.se/miljoredoavisning>

4 Finansiella rapporter

4.1 Resultaträkning

Mnkr	KONCERNEN			KOMMUN			
	Not	2022	2021	Budget	2022	Avvikelse	2021
Verksamhetens intäkter	3	11 348,6	7 270,1	901,1	1 133,4	232,3	1 041,0
Verksamhetens kostnader	4	-14 062,6	-10 580,4	-5 145,9	-5 280,2	-134,3	-5 114,5
Av- och nedskrivningar	5	<u>-626,8</u>	<u>-589,4</u>	<u>-259,3</u>	<u>-255,5</u>	3,8	<u>-233,4</u>
Verksamhetens nettokostnader		-3 340,8	-3 899,7	-4 504,1	-4 402,3	101,8	-4 306,9
Skatteintäkter	6	3 349,2	3 164,7	3 265,4	3 349,2	83,8	3 164,7
Generella statsbidrag och utjämning	7	<u>1 275,2</u>	<u>1 236,5</u>	<u>1 238,9</u>	<u>1 275,2</u>	<u>36,3</u>	<u>1 236,5</u>
Verksamhetens resultat		1 283,6	501,5	0,2	222,1	221,9	94,3
Finansiella intäkter	8	216,2	457,4	62,1	87,5	25,4	168,5
Finansiella kostnader	9	<u>-205,8</u>	<u>-106,3</u>	<u>-32,3</u>	<u>-133,5</u>	<u>-101,2</u>	<u>-23,3</u>
Resultat före extraordinära poster		1 294,0	852,6	30,0	176,1	146,1	239,5
Extraordinära poster		-	-	-	-	-	-
Årets resultat		1 294,0	852,6	30,0	176,1	146,1	239,5

4.2 Kassaflödesrapport

Mnkr	KONCERNEN			KOMMUN			
	Not	2022	2021	Budget	2022	Avvikelse	2021
Den löpande verksamheten							
Årets resultat		1 294,0	852,6	30,0	176,1	146,1	239,5
<i>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</i>							
Av- och nedskrivningar		626,8	747,2	259,3	255,5	-3,8	233,4
Upplösning investeringsbidrag		-1,9	-1,1	0,0	-1,9	0,0	-1,1
Upplösning bidrag till infrastruktur		1,1	1,0	0,0	1,1	0,0	1,0
Förändring av avsättningar		11,0	78,2	0,0	23,8	23,8	39,7
Realisationsvinster/förluster		-216,8	44,1	0,0	-1,7	-1,7	8,9
Orealiserade kursförändringar		60,7	-77,8	0,0	60,7	60,7	-77,8
Kapitalandel intresseföretag		-36,0	-294,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Betald skatt		-118,5	-157,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering minoritetsintresse		-52,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Justering av övr ej rörelsek.påverk poster		2,8	6,5	12,6	3,7	-8,9	6,9
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		1 571,2	1 198,8	301,9	517,3	216,2	450,5
Förändring kortfristiga fordringar		-1 995,8	-704,9	0,0	-205,7	-205,7	-43,3
Förändring exploateringstillgångar		-12,6	2,4	10,0	-12,6	-22,6	2,4
Ökning/minskning av periodiserade anslutningsavgifter		4,1	0,5	0,0	4,1	0,0	0,5
Förändring kortfristiga skulder		1 622,5	1 283,3	0,0	251,1	251,1	227,0
Förändring kortfristiga placeringar		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring förråd och varulager		-9,3	-1,4	0,0	-1,2	-1,2	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 180,1	1 778,7	10,0	553,0	21,6	637,1
Investeringsverksamheten							
Investering i im- och materiella anläggningstillgångar		-2 822,0	-1 806,7	-500,0	-1 153,8	-653,8	-681,5
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		204,0	26,9	0,0	6,6	6,6	15,0
Investering i finansiella tillgångar		-884,0	-101,9	-20,6	-829,7	-809,1	-23,5
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		822,1	4,2	0,0	822,1	822,1	4,1
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 679,9	-1 877,5	-520,6	-1 154,8	-634,2	-685,9
Finansieringsverksamheten							
Nyupptagna lån		1 220,0	350,0	750,0	1 220,0	470,0	350,0
Amortering lån		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av långfristiga skulder		-73,6	116,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av långfristiga fordringar		34,9	225,5	-599,9	-741,7	-141,8	-247,1
Investeringsbidrag		25,1	18,8	0,0	25,1	25,1	18,8
Bidrag till infrastruktur		0,0	-1,7	0,0	0,0	0,0	-1,7
Erhållna aktieägartillskott		327,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utdelning		7,6	-35,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1 541,5	673,7	150,1	503,4	353,3	120,0
Årets kassaflöde		41,7	574,9	-58,6	-98,4	-39,8	71,2
Likvida medel vid årets början		938,2	355,8	63,4	862,8	799,4	791,6
Likvida medel genom förändring av minoritet		-40,0	7,5				
Likvida medel vid årets slut		939,9	938,2	4,8	764,4	759,6	862,8

4.3 Balansräkning

Mnkr	KONCERNEN			KOMMUN		
	Not	2022-12-31	2021-12-31	Budget	2022-12-31	2021-12-31
Tillgångar						
Anläggningstillgångar						
		<u>Immateriella anläggningstillgångar</u>				
	10	66,2	16,8	13,7	2,0	10,0
		<u>Materiella anläggningstillgångar</u>				
	11	13 252,9	11 570,0	3 684,1	4 381,3	3 498,7
	12	339,9	338,9	304,8	264,1	245,3
		<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>				
	13	1 984,5	1 892,0	59,8	66,1	66,1
	13	0,0	0,0	590,2	590,2	590,2
	14	928,7	981,5	986,5	928,7	981,5
	15	288,3	349,6	21,2	1,1	4,4
	15	421,5	110,2	5 355,0	5 500,0	4 755,0
	16	8,7	9,9		8,7	9,9
		Summa anläggningstillgångar	15 268,9	11 015,3	11 742,2	10 161,1
		<u>Omsättningstillgångar</u>				
	17	81,3	68,7	55,6	81,3	68,7
		Förråd	69,2	1,3	2,5	1,3
	18	3 420,9	1 764,3	263,0	512,1	306,6
		Kortfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0
	19	939,9	938,2	4,8	764,4	862,8
		Summa omsättningstillgångar	2 840,4	324,7	1 360,3	1 239,4
		SUMMA TILLGÅNGAR	18 109,3	11 340,0	13 102,5	11 400,5

Mnkr	KONCERNEN			KOMMUN		
	Not	2022-12-31	2021-12-31	Budget	2022-12-31	2021-12-31
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital						
	20	8 532,0	7 596,0	3 864,5	3 969,2	3 737,7
		Bokning mot eget kapital VA/Renhållning	1,8		3,7	5,8
		Bokning mot eget kapital	81,6			-13,8
		Årets resultat	852,6	30,0	176,1	239,5
		Summa eget kapital	8 532,0	3 894,5	4 149,0	3 969,2
Avsättningar						
	21,22	390,4	370,6	334,0	344,7	326,4
	23	987,9	924,3	24,0	33,4	27,9
Skulder						
	24	6 445,0	5 225,0	5 975,0	6 445,0	5 225,0
		- varav kommunens lån	470,0	620,0	945,0	470,0
	24	324,6	312,1		52,0	47,8
	24	64,9	41,8	22,0	64,9	41,8
	25	3 890,2	2 703,5	1 090,5	2 013,5	1 762,4
		Summa Skulder	8 282,4	7 087,5	8 575,4	7 077,0
		SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	18 109,3	11 340,0	13 102,5	11 400,5
Ställda panter och eventalförpliktelser						
<u>Panter och därmed jämförliga säkerheter</u>						
	26	1 293,8	1 349,5		1 293,3	1 349,5
	27	1 511,6	767,9		189,8	194,8
	28	13,1	13,1		12,2	13,1
	29	106,1	104,9		58,9	66,2

4.4 Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Avsteg görs avseende klassificering av finansiella anläggningstillgångar, RKR R7, samt systematisk omprövning av restvärden och nyttjandeperioder avseende materiella anläggningstillgångar, RKR R4.

Kommunkoncern och sammanställda räkenskaper

Kommunkoncernen består av följande kommunala koncernföretag:

Bolag/förbund	2022
Östersunds Rådhus AB	100 %
- Östersundshem AB	100 %
- Jämtkraft AB	98 %
- Biogas i Jämtland-Härjedalen AB	96,5 %
Jämtlands Gymnasieförbund	62 %
Jämtlands Räddningstjänstförbund	26,86 %

Under året har Östersunds Sport- och Eventarena AB fusionerats in i Östersunds Rådhus AB och Innanförskapsakademien Jämtland AB har sålts.

Koncernföretag som inte ingår i den sammanställda redovisningen med motiveringen att de är utan väsentlig betydelse var för sig och tillsammans utifrån kommunens ägarandel är:

Inlandsbanan AB, Peak Region AB/MSSP AB, Inlandskommunernas ekonomiska förening, Naboer AB, Inera AB, Folkets Hus, Stiftelsen Zenit, Aktier kommunaktiebolag (SKR) samt Norrskogs ekonomiska förening.

Värderings- och omräkningsprinciper

Bytet av redovisningsprincip har skett från och med ingången av räkenskapsåret 2021. Vid retroaktiv tillämpning har effekten bokats mot eget kapital och jämförelseuppgifter omräknats med tillämpning av de nya redovisningsprinciperna.

Justering av aktiverat OH på eget arbete har justerats mot tillgångarna för åren 2015-2020. Den nya redovisningsprincipen har tillämpats på 2021 års redovisning.

Resultatutjämnning Vatten, resultatutjämnning Renhållning och Investeringsfond för Vatten har omklassificerats från kortfristiga skulder till eget kapital från 2021.

Säkringsredovisning

Finansverksamheten inom kommunkoncernen grundar sig på Finanspolicy antagen av kommunfullmäktige. Koncernen tillämpar säkringsredovisning i syfte att minska fluktuationer i resultat som en följd av säkring av ränte-, el-, elcertifikat och valutarisker. Omvärdering sker ej av den säkrade posten om det finns motsatt värdeförändring på säkringsinstrumentet.

Vid säkringsredovisningens upphörande redovisas resultatet i resultaträkningen.

Säkringsredovisningen avbryts om säkringsinstrumentet förfaller, säljs, avvecklas eller löses in. Den avbryts också om säkringsrelationen inte längre uppfyller villkoren för säkringsredovisning. Eventuellt resultat från en säkringsrelation som avbryts i förtid redovisas omedelbart i resultaträkningen, utom i de fall säkringsrelationen fortlever i enlighet med dokumenterad strategi för riskhantering.

Leasing

Samtliga leasingavtal har klassificerats som så kallade operationella leasingavtal, då kommunen anser att befintliga leasingavtal inte i all väsentlighet överför de risker och fördelar som är förknippade med att äga tillgången till leasingtagaren.

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med nyttjandeperiod som överstiger tre år samt ett anskaffningsvärde exklusive mervärdeskatt som uppgår till minst ett halvt basbelopp klassificeras som anläggningstillgång.

Anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planliga avskrivningar. Immateriella och materiella anläggningstillgångar skrivs av planenligt i förhållande till uppskattad nyttjandeperiod. Avskrivningstiderna har fastställts med utgångspunkt från Rådet för kommunal redovisnings skrift "Avskrivningar", men med en egen bedömning av tillgångarnas beräknade nyttoperiod. Ett halvt basbelopp bedöms som gräns för inventarier av mindre värde och aktiveras därför inte. Alla immateriella anläggningstillgångar är externt förvärvade.

Kommunen tillämpar komponentavskrivning för investeringar över 2,5 mnkr vad gäller gator/vägar och 5 mnkr vad gäller fastigheter med ianspråkstagandedatum från 2014.

Undantag från RKR R4 materiella anläggningstillgångar

Rekommendationen följs i sin helhet bortsett från ett undantag.

Enligt rekommendationen ska restvärden och nyttjandeperioder för anläggningar omprövas systematiskt. Rutinbeskrivningar för omprövning behöver arbetas fram för att uppfylla rekommendationen.

Undantag från RKR R7 Finansiella tillgångar och finansiella skulder

Kommunens pensionsmedelsportfölj klassificeras i sin helhet som finansiell anläggningstillgång i enlighet med av fullmäktige antaget reglemente KF § 104/2010. Redovisningen är ett avsteg från rekommendation RKR R7. Motivet till fullmäktiges beslut var att pensionsmedelsförvaltningen är långsiktig och att tillgångarna inte utan vidare ska kunna omdisponeras för andra ändamål.

Bidrag till infrastruktur

Kommunen har beslutat 2015 och 2018 om att lämna bidrag till statlig infrastruktur till Trafikverket avseende projektet Litsbron med 5,0 miljoner kronor samt till Swedavia för projektet Start och landning vid dimma på Åre/Östersunds Airport med 6,5 miljoner kronor. Båda bidragen upplöses på 10 år.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas enligt lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen. Samtliga kundfordringar äldre än 6 månader har bedömts som osäkra fordringar och reserverats. Osäkra fordringar utöver detta har avskrivits efter individuell bedömning av varje fordran.

Kommunens exploateringsstillgångar klassificeras som omsättningstillgångar och resultat från exploateringsverksamheten intäktsförs löpande.

Skulder och avsättningar

Pensionsförmåner som årligen intjänats som från och med 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och avsättning i balansräkningen. Förpliktelse och pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS17-modellen. Pensionsåtagande för anställda i kommunalförbund följer samma princip.

Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som

ansvarsförbindelse. Pensionsåtaganden för anställda i företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2012:1).

Anslutningsavgifter periodiseras över respektive anläggningstillgångs nyttjandeperiod. I detalj innebär principen att 7/8 delar av inbetalda anslutningsavgifter periodiseras över en nyttjandeperiod om 25 år och ligger under tiden som en förutbetalad intäkt.

Skuld avseende investeringsbidrag redovisas och intäktsförs på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning.

Redovisningsprinciper i driftsredovisningen

Löner har belastats med ett personalomkostnadspålägg på 40,20 % som inkluderar sociala avgifter och pensionskostnader.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar har belastats med verklig avskrivningskostnad samt kalkylränta 1,25 % för genomsnittlig kapitalbindning.

Internhyror för lokaler debiteras respektive verksamhet med självkostnad samt budgeterat kostnad för värme, vatten, el och vaktmästeri.

Gemensam central administration så som exempelvis ekonomi, personal, löner, juridik och arkiv fördelas inte ut på de olika förvaltningarna.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Kommunen redovisar avsättningar för återställande av deponier. Kring avsättningar råder osäkerhet kring värdering och det utflöde av resurser som förpliktelsen leder till. När det gäller avsättning för återställande av deponier har värdering skett enligt praxis i branschen, en bedömd kostnad/m³. Då utflödet av resurser till tid och belopp är osäkra blir även värderingen osäker, lagstiftningens tillämpning och metoder för återställande är två aspekter som skapar osäkerhet i värdering.

Inga övriga uppskattningar har gjorts.

Not 3 Verksamhetens intäkter

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Försäljningsintäkter	9 559,7	5 772,0	79,8	55,7
Taxor och avgifter	291,0	290,8	327,8	317,3
Hyror och arrenden	428,3	434,5	199,1	195,0
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	370,8	345,0	346,2	320,8
EU-bidrag	9,7	8,1	8,5	7,5
Övriga bidrag	166,6	159,2	15,7	13,1
Försäljning av verksamheter och konsulttjänster	193,3	172,0	142,9	123,8
Exploatering	9,9	4,7	9,9	4,7
Realisationsvinster	2,5	4,3	2,5	3,1
Övriga intäkter	<u>316,8</u>	<u>79,5</u>	<u>1,0</u>	<u>0,0</u>
Summa verksamhetens intäkter	<u>11 348,6</u>	<u>7 270,1</u>	<u>1 133,4</u>	<u>1 041,0</u>
- varav jämförelsestörande intäkter				
Realisationsvinster	2,5	4,3	2,5	3,1

Not 4 Verksamhetens kostnader

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Kostnader för arbetskraft*	3 526,3	3 424,2	2 936,6	2 849,9
Pensionskostnader	287,2	316,2	245,3	268,9
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	7 380,9	4 321,5	25,7	40,7
Bränsle, energi och vatten	57,5	45,4	97,7	95,8
Köp av huvudverksamhet	864,8	850,3	1 008,0	986,7
Lokal- och markhyror	153,7	145,5	154,4	150,8
Övriga tjänster	138,0	212,7	99,4	174,6
Lämnade bidrag	164,0	174,1	158,7	181,9
Realisationsförlust och utrangeringar	4,6	48,4	0,7	11,9
Bolagsskatt	291,3	141,2	0,0	0,0
Exploatering	6,3		6,3	
Övriga kostnader**	<u>1 187,7</u>	<u>900,9</u>	<u>547,4</u>	<u>353,3</u>
Summa verksamhetens kostnader	<u>14 062,3</u>	<u>10 580,4</u>	<u>5 280,2</u>	<u>5 114,5</u>
- varav jämförelsestörande kostnader				
Realisationsförlust/Utrangering	4,6	48,4	0,7	11,9

*Med arbetskraft menas i detta sammanhang förtroendevalda, anställd och uppdragstagare som enligt lagstiftningen om sociala avgifter kan likställas med anställda.

** Leasing är redovisat i not 29.

Not 5 Av- och nedskrivningar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Avskrivning immateriella tillgångar	6,9	5,0	1,0	2,8
Avskrivningar byggnader och anläggningar	541,7	487,3	192,4	171,8
Avskrivningar maskiner och inventarier	85,2	81,0	62,1	58,8
Nedskrivningar	0,0	16,6	0,0	0,0
Återföring nedskrivning	<u>-7,0</u>	<u>-0,5</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>
Summa	<u>626,8</u>	<u>589,4</u>	<u>255,5</u>	<u>233,4</u>

Från 2016 tillämpar kommunen komponentavskrivning på investeringar i byggnader och gator/vägar med ianspråkstagandedatum år 2014 och framåt.

Investeringar med ianspråkstagandedatum tidigare än 2014-01-01 skrivs av planenligt med avskrivningstider som fastställts med utgångspunkt i RKR's skrift "Avskrivningar".

Komponent	År	Komponent	År
Fastigheter		El	15-50
Stomme och grund	80	Ventilation	30
Markanläggningar, Markkulvert	30	Passer/säkerhet	20-50
Asfalt	20	Badrum/storköksytor	10-30
Markinventarier	10-30	Köksinredning	25
Tak	20-30	Garage/carport/miljöstation	30
Fasad	30-50	Innerväggar, Förråd invändiga	50
Balkonger	30	Vitvaror	10
Fönster	35	Storköksutrustning	25
Dörrar och portar	25	Kylsystem	20
Värmeledningssystem	15-40	Tvättstuga med utrustning och ytskikt	25
Vatten och avloppsstammar	30	Solcellsanläggning	10-25
Hiss, Styr och övervakning	20	Inre ytskikt	10
Villa- lokalgata, gång och cykelvägar		Bärlager	45
Förstärkning	55	Slitlager	35
Huvudgata och industrigata		Bärlager	25
Förstärkning	35	Slitlager	15

Not 6 Skatteintäkter	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Preliminära skatteintäkter	3 253,5	3 081,1	3 253,5	3 081,1
Slutavräkning föregående år	20,4	10,5	20,4	10,5
Preliminär slutavräkning innevarande år	75,3	73,1	75,3	73,1
Summa	3 349,2	3 164,7	3 349,2	3 164,7

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Inkomstutjämning	692,3	644,9	692,3	644,9
Kostnadsutjämning	-124,2	-129,3	-124,2	-129,3
Regleringsbidrag/avgift	177,5	190,2	177,5	190,2
Strukturbidrag	21,9	21,8	21,9	21,8
Införandebidrag	0,0	2,2	0,0	2,2
Bidrag för LSS-utjämning	367,1	352,5	367,1	352,5
Fastighetsavgift	127,6	122,8	127,6	122,8
Konjunkturstöd*	1,3	0,0	1,3	0,0
Övriga bidrag**	11,7	31,4	11,7	31,4
Summa	1 275,2	1 236,5	1 275,2	1 236,5

*2022: Tillfälligt stöd för ökade kostnader för finansiering 1,3 mnkr.

**2022: Skolmiljarden 6,4 mnkr, Val till riksdag, region och kommunfullmäktige: 1,8 mnkr, Tillfälligt stöd med anledning av kriget i Ukraina 3,5 mnkr

**2021: Skolmiljarden 4,9 mnkr, Säkerställa en god vård och omsorg till äldre personer 26,5 mnkr

Not 8 Finansiella intäkter	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Utdelning, Östersunds Rådhus AB	0,0	0,6	0,0	31,4
Övriga utdelningar	0,0	9,3	0,0	0,0
Utdelningar på aktier och andelar	91,2	299,1	7,9	9,3
Realiserad vinst på försäljning av finansiella instrument	0,0	13,7	0,0	13,7
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	0,0	79,6	0,0	79,5
Räntor Internbank	2,8	1,4	66,5	33,9
Räntor	32,7	9,9	12,7	0,4
Övriga finansiella intäkter	89,5	43,8	0,4	0,3
Summa	216,2	457,4	87,5	168,5
-Varav jämförelsestörande intäkt	0,0	0,0	0,0	0,0

Not 9 Finansiella kostnader	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Räntekostnader, övrigt	28,8	42,3	1,8	1,5
Räntekostnader Internbank	46,2	12,3	46,2	12,3
Ränta kreditlöften	1,9	1,6	1,9	1,7
Realiserad förlust på försäljning av finansiella instrument	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserad värdeminskning på finansiella instrument	61,4	1,8	61,4	1,8
Ränta på pensionsskuld	9,2	5,4	8,2	4,9
Övriga finansiella kostnader	58,3	42,9	14,0	1,1
Summa	205,8	106,3	133,5	23,3
-Varav jämförelsestörande kostnad	0,0	0,0	0,0	0,0
Genomsnittlig ränta %	1,21%	1,03%	0,82%	0,24%
Genomsnittlig ränta % exklusive derivat	0,84%	0,11%	0,84%	0,11%
Räntesäkring har påverkat kostnaden med	20,9	46,5	-1,2	6,8

Not 10 Immateriella anläggningstillgångar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärden	129,9	124,6	21,5	15,0
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	-7,4	0,9	0,0	0,0
- Genom omklassificering	46,8	-1,2	-20,0	-1,2
- Försäljning/Utrangering		-2,1	0,0	0,0
- Årets aktiverade utgifter, inköp	<u>2,6</u>	<u>7,7</u>	<u>1,5</u>	<u>7,7</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	171,9	129,9	3,0	21,5
- Genom omklassificering				
Ingående avskrivningar	-113,1	-109,4	-11,5	-8,7
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	7,0	-0,8	0,0	0,0
- Genom omklassificering	6,7		11,5	
- Försäljning/Utrangering		2,1	0,0	0,0
- Årets avskrivningar	<u>-6,3</u>	<u>-5,0</u>	<u>-1,0</u>	<u>-2,8</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-105,7	-113,1	-1,0	-11,5
Utgående bokfört värde	<u>66,2</u>	<u>16,8</u>	<u>2,0</u>	<u>10,0</u>
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			2,2	6,6

Not 11 Mark, byggnader och tekniska anläggningstillgångar	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärden	18 888,6	17 217,0	5 144,9	4 594,7
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	-681,5	69,2	0,0	0,0
- Genom förvärv av dotterföretag	20,0			
- Genom försäljning av dotterföretag	0,0	-1,2	0,0	0,0
- Årets aktiverade utgifter, inköp	2 490,2	1 657,9	1 088,6	611,1
- Årets statliga stöd	-21,5	-0,1	-21,5	-0,1
- Omklassificering	377,0	41,6	20,0	-17,0
- Justeringar		-20,6	0,0	0,0
- Försäljningar och utrangeringar	<u>-344,3</u>	<u>-75,2</u>	<u>-2,3</u>	<u>-43,8</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	20 728,5	18 888,6	6 229,7	5 144,9
Ingående avskrivningar	-6 981,5	-6 495,6	-1 630,0	-1 476,5
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	292,0	-31,2	0,0	0,0
- Genom förvärv av dotterföretag	-6,1	0,0	0,0	0,0
- Årets avskrivningar	-527,1	-483,8	-192,3	-171,8
- Omklassificering	-22,2	0,0	-11,4	0,0
- Försäljningar och utrangeringar	<u>63,8</u>	<u>29,1</u>	<u>1,5</u>	<u>18,3</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-7 181,1	-6 981,5	-1 832,2	-1 630,0
Ingående nedskrivningar	-337,1	-333,6	-16,2	-16,2
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsintresse	13,9	-1,5	0,0	0,0
- Försäljning	21,7	9,2	0,0	0,0
- Återförda nedskrivningar	7,0	0,5	0,0	0,0
- Årets nedskrivningar	<u>0,0</u>	<u>-11,7</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>
Utgående nedskrivningar	-294,5	-337,1	-16,2	-16,2
Utgående bokfört värde	<u>13 252,9</u>	<u>11 570,0</u>	<u>4 381,3</u>	<u>3 498,7</u>
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			29,6	28,5
Specifikation av mark, byggnader och tekniska				
Markreserv	134,6	134,7	134,6	134,7
Verksamhetsfastigheter	2 613,2	2 009,2	2 613,2	2 009,2
Fastigheter för affärsverksamhet	6 878,4	5 858,1	373,2	229,1
Publika fastigheter	1 021,8	873,3	1 021,8	873,3
Hysesfastigheter	2 366,4	2 442,3	0,0	0,0
Fastigheter för annan verksamhet	<u>238,5</u>	<u>252,4</u>	<u>238,5</u>	<u>252,4</u>
Utgående bokfört värde	13 252,9	11 570,0	4 381,3	3 498,7

Not 12 Maskiner och inventarier

Maskiner och inventarier

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärden	1 048,2	1 043,8	717,9	732,2
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	-9,8	1,1	0,0	0,0
- Årets aktiverade utgifter, Inköp	91,2	83,8	85,2	62,7
- Försäljningar och uttrangeringar	-64,2	-83,1	-32,5	-79,2
- Omklassificering	0,0	2,6	0,0	2,2
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 065,4	1 048,2	770,6	717,9
Ingående av- och nedskrivningar	-702,1	-702,7	-470,4	-490,7
Årets förändringar				
- Genom förändring av minoritetsandel	6,6	-0,7	0,0	0,0
- Avskrivningar	-83,6	-81,2	-62,1	-58,8
- Försäljningar och uttrangeringar	60,8	82,9	28,2	79,1
- Omklassificering	0,0	-0,4	0,0	0,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-718,3	-702,1	-504,3	-470,4
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-7,2	-2,2	-2,2	-2,2
- Genom förvärv av dotterföretag	0,0	0,0	0,0	0,0
- Årets nedskrivning	0,0	-5,0	0,0	0,0
- Försäljning	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-7,2	-7,2	-2,2	-2,2
Utgående bokfört värde	339,9	338,9	264,1	245,3
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			12,0	12,3

Not 13 Aktier, andelar och bostadsrätter

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärde	1 892,0	1 647,0	656,3	650,5
Årets förändringar				
- Genomförändring av minoritetsandel	-123,9	12,3	0,0	0,0
- Genom försäljning av dotterföretag/intresseföretag	0,0	0,0	0,0	0,0
- Genom omklassificering	0,0	-8,1	0,0	7,5
- Investering värdepapper	112,7	0,0	0,0	0,0
- Nettoinvestering, bostadsrätter	0,0	-1,6	0,0	-1,6
- Nedskrivning aktier	0,0	-172,3	0,0	0,0
- Återförda nedskrivningar	0,0	15,7	0,0	0,0
- Lämnade aktieägartillskott	49,8	77,9	0,0	0,0
- Resultatandelar intresseföretag	4,3	236,1	0,0	0,0
- Återbetalda insatser	-0,5	-0,3	0,0	0,0
- Omräkningsdifferens	50,1	85,4	0,0	0,0
- Årets försäljningar	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Utgående bokfört värde	1 984,5	1 892,0	656,3	656,3
<u>Specifikation</u>				
Östersunds Rådhus AB	0,0	0,0	590,2	590,2
Övriga aktier	8,1	8,1	8,1	8,1
Bostadsrätter	55,5	55,5	55,5	55,5
Grundfondskapital, Stiftelsen Zenit	2,5	2,5	2,5	2,5
Andelar i intresseföretag	1 796,0	1 815,5	0,0	0,0
Värdepappersinnehav	122,4	10,4	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	1 984,5	1 892,0	656,3	656,3

Not 14 Pensionsmedelsförvaltning

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ingående värden	981,5	880,8	981,5	880,8
Utdelning aktier	0,0	4,9	0,0	4,9
Utdelning räntor	7,9	4,2	7,9	4,2
Förändring marknadsvärde aktier	-60,7	93,3	-60,7	93,3
Förändring marknadsvärde alternativa placeringar	0,0	-1,7	0,0	-1,7
Utgående värden	928,7	981,5	928,7	981,5
Specifikation				
Svenska aktier/aktiefonder	124,8	158,2	124,8	158,2
Utländska aktier/aktiefonder	138,0	163,4	138,0	163,4
Alternativa investeringar	52,4	52,2	52,4	52,2
Räntebärande värdepapper/räntefonder	610,9	605,7	610,9	605,7
Notariekonto	2,6	2,0	2,6	2,0
Summa	928,7	981,5	928,7	981,5

Pensionsmedelsförvaltningen sker i enlighet med av kommunfullmäktige antaget Placeringsreglemente för pensionsmedelsförvaltning, KF § 104/2010. Värdering av tillgångar har skett i enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R7, Finansiella tillgångar och finansiella skulder.

Not 15 Långfristiga fordringar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Utlåning Internbank	421,5	110,2	5 500,0	4 755,0
Östersunds Sport och Eventarena AB	0,0	0,0	0,0	0,2
Östersunds Rådhus AB	0,0	0,0	0,1	0,0
Innanförskapsakademien Jämtland AB	0,0	0,0	0,0	3,2
Brunflo Ishall	1,0	1,0	1,0	1,0
Uppskjuten skattefordran	0,3	0,0	0,0	0,0
Övriga fordringar	228,6	283,9	0,0	0,0
Fordringar intressföretag	58,4	64,7	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	709,8	459,8	5 501,1	4 759,4

Not 16 Bidrag till Infrastruktur

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ingående anskaffningsvärde	9,9	9,2	9,9	9,2
Årets utbetalda bidrag till infrastruktur	0,0	1,7	0,0	1,7
Årets upplösning	-1,2	-1,0	-1,2	-1,0
Utgående anskaffningsvärden	8,7	9,9	8,7	9,9

Not 17 Exploateringsstillgångar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ingående bokfört värde	68,7	71,1	68,7	71,1
Utgifter för exploateringsverksamhet	31,3	38,0	31,3	38,0
Inkomster för exploateringsverksamhet	-22,3	-45,1	-22,3	-45,1
Resultatförda exploateringsprojekt	3,6	4,7	3,6	4,7
Utgående bokfört värde	81,3	68,7	81,3	68,7

Not 18 Kortfristiga fordringar

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Kundfordringar	1 931,3	856,5	57,5	40,1
Förutbetalda kostnader	104,5	94,5	61,2	70,8
Förutbetalda räntekostnader	3,7	2,3	3,6	2,3
Upplupna fastighetsavgifter	85,6	76,9	85,6	76,8
Upplupna ränteintäkter	42,7	0,0	13,6	2,2
Upplupna intäkter, övrigt	660,7	539,1	18,5	24,2
Skattekonto	4,4	4,4	3,5	3,8
Mervärdeskattefordringar	119,8	75,7	98,6	47,3
Statsbidragsfordringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Upplupna skatteintäkter	168,9	38,1	168,9	38,1
Övriga kortfristiga fordringar	<u>299,3</u>	<u>76,8</u>	<u>1,1</u>	<u>1,0</u>
Summa	<u>3 420,9</u>	<u>1 764,3</u>	<u>512,1</u>	<u>306,6</u>

Not 19 Kassa och bank

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Saldo Nordea	571,5	723,5	661,1	786,8
Saldo Swedbank	14,5	11,1	14,4	11,0
Specialinlåning	50,1	50,8	50,1	50,8
Övriga likvida poster	<u>303,8</u>	<u>153,2</u>	<u>38,8</u>	<u>14,2</u>
Summa	<u>939,9</u>	<u>938,6</u>	<u>764,4</u>	<u>862,8</u>
På gemensamt koncernkonto outnyttjad kredit	1 100	700	1 100	700

Not 20 Eget kapital

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ingående eget kapital, enligt fastställd balansräkning	8 532,0	7 596,0	3 969,2	3 737,7
Bokning mot eget kapital VA/Renhållning	3,7	5,8	3,7	5,8
Byte av redovisningsprincip anläggningstillgångar	0,0	-13,8	0,0	-13,8
Genom förändring av minoritetsintresse	-268,0	21,2	0,0	0,0
Bokföring mot eget kapital	331,0	77,2	0,0	0,0
Ingående eget kapital justerat i enlighet med ny princip	<u>8 598,7</u>	<u>7 686,4</u>	<u>3 972,9</u>	<u>3 729,7</u>
Årets resultat enligt fastställd RR	1 294,0	845,6	176,1	239,5
Utgående eget kapital	<u>9 892,7</u>	<u>8 532,0</u>	<u>4 149,0</u>	<u>3 969,2</u>
Öronmärkt Digitalisering	35,1	40,9	35,1	40,9
Öronmärkt Resultatutjämningsreserv	127,2	127,2	127,2	127,2
Öronmärkt resultatutjämnning Vatten	48,9	44,8	48,9	44,8

Not 21 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ingående avsättning	364,9	323,0	320,7	285,2
Genom förändring av minoritetsintresse	-0,1	0,2		
Pensionsutbetalningar	-12,3	-11,2	-10,7	-10,0
Nyintjänad pension	21,1	27,6	19,1	22,3
Ränte- och basbeloppsuppräknings	7,5	4,7	6,4	3,9
Förändring av löneskatt	4,0	8,2	3,6	6,9
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	12,6	0,0	12,4
Övrigt	-0,5	-0,2	-0,2	0,0
Summa	384,6	364,9	338,9	320,7
Utöver ordinarie avsättning har kommunen även pensionsförpliktelser övertagna från Vestibulum AB	0,1	0,5	0,1	0,5
OPF-KL	5,4	4,4	5,4	4,4
Avgångsersättning	0,3	0,8	0,3	0,8
Utgående avsättning	390,4	370,6	344,7	326,4
Aktualiseringsgrad för pensioner intjänade före 1998 (den andel av personakterna för anställd personal som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställning), %	95,0	95,0	95,0	95,0
Antal anställda med rätt till visstidspension			0	0
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF			4	4
Antal förtroendevalda med avgångsersättning enligt PBF			1	1
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL			9	10
Pensioner tryggats i pensionsförsäkring, avser pensionsansvar övertaget från Vestibulum AB			5,5	5,2

Not 22 Pensionsförmåner

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Förmånsbestämd ålderspension	241,8	228,8	241,8	228,8
Särskild avtalspension enligt KAP-KL	0,5	0,4	0,5	0,4
Pension till efterlevande	3,7	4,4	3,7	4,4
PA-KL och äldre avtal	26,7	24,5	26,7	24,5
Särskilda beslut	0,0	0,0	0,0	0,0
Visstidspensioner	0,0	0,0	0,0	0,0
Omställningsersättning	0,3	0,8	0,3	0,8
Pensioner, övertagna från Vestibulum AB	0,1	0,5	0,1	0,5
Pensioner, OPF-KL	4,4	3,6	4,4	3,6
Löneskatt	63,4	63,4	67,2	63,4
Övriga pensioner	49,5	44,2	0,0	0,0
Summa	390,4	370,6	344,7	326,4

Not 23 Andra avsättningar	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Avsättning vid periodens ingång	924,3	836,8	27,9	24,0
Genom förändring av minoritetsandel	-53,4	5,4	0,0	0,0
Periodens avsättningar	138,1	92,6	10,4	11,3
Justering för fel 2011	0,0	-3,8	0,0	-3,8
Ianspråktaget under perioden	-21,1	-6,7	-4,9	-3,6
Summa andra avsättningar vid periodens utgång	987,9	924,3	33,4	27,9
Avsättning, återställande av gammal deponi	30,0	24,9	30,0	24,9
Avsättning, återställande av ny deponi	3,4	3,0	3,4	3,0
Avsättning uppskjuten skatt	936,2	860,8	0,0	0,0
Avsättning nätagifter	14,8	31,9	0,0	0,0
Avsättning återställande av mark	3,5	3,7	0,0	0,0
Not 24 Långfristiga skulder	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Långfristig upplåning	6 445,0	5 225,0	6 445,0	5 225,0
Övriga långfristiga skulder	272,6	264,3		
Förutbetalda anläggnings-/anslutningsavgifter	52,0	47,8	52,0	47,8
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag	64,9	41,8	64,9	41,8
Summa långfristiga skulder	6 834,5	5 578,9	6 561,9	5 314,6
Utlånat till kommunägda bolag			5 500,0	4 755,0
Kommunens egna låneskuld			945,0	470,0
Anläggnings-/anslutningsavgifter återstående antal år (vägt snitt)			13,5	15,2
Offentliga investeringsbidrag återstående antal år (vägt snitt)			17,6	19,9
Uppgifter om låneskuld				
Genomsnittlig ränta %	1,69%	1,41%	0,82%	0,24%
Genomsnittlig ränta % exklusive derivat	12,90%	0,56%	0,84%	0,11%
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	3,1	2,2	3,1	2,2
<i>Kapitalförfall</i>				
- 1 år	1 200,0	1 800,0	1 200,0	2 100,0
1-2 år	925,0	350,0	925,0	350,0
2-3 år	900,0	525,0	900,0	925,0
3-4 år	950,0	800,0	950,0	900,0
4-5 år	1 570,0	950,0	1 570,0	950,0
> 5 år	900,0	800,0	900,0	0,0
Genomsnittlig räntebindningstid, inklusive derivat	3,8	4,2	1,2	1,4
Genomsnittlig räntebindningstid, exklusive derivat	0,2	0,2	0,2	0,2
Räntesäkrad låneskuld	4 400,0	4 500,0	1 200,0	1 000,0
Marknadsvärde derivat	489,9	-17,1	151,2	23,2

Not 25 Kortfristiga skulder

Kortfristiga skulder

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
- Personalens källskatt	53,5	52,3	49,7	49,1
- Friköpsmedel P-platser	16,0	16,0	16,0	16,0
- Skuld Jämtlands Räddningstjänstförbund	10,9	10,6	15,0	14,5
- Övriga kortfristiga skulder	2 229,1	905,2	115,0	6,0
Leverantörsskulder	607,3	690,8	261,1	298,3
Upplupna kostnader				
- Sociala avgifter	91,9	58,4	56,0	54,2
- Semesterlöneskuld	153,0	149,2	138,0	134,5
- Pensionskostnad individuell del	128,9	125,4	119,7	116,3
- Timlöner	41,7	43,3	41,7	43,3
- Skatteskulder	46,4	16,6	1,4	5,5
- Statsbidragsskulder	23,0	30,0	23,0	30,0
- Övriga upplupna kostnader	359,9	450,7	162,3	215,2
Förutbetalda intäkter				
- Skatteintäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
- Hyresintäkter	39,2	21,4	18,3	5,5
- Bidrag	6,8	1,5	6,7	1,6
- Övriga förutbetalda intäkter	82,5	83,3	32,6	35,3
- Skuld koncernföretag	0,0	0,0	957,0	737,1
Summa	<u>3 890,1</u>	<u>2 654,7</u>	<u>2 013,5</u>	<u>1 762,4</u>

Not 26 Ansvarförbindelser**Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna**

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ingående ansvarförbindelse enligt underlag KPA	1 349,5	1 374,7	1 349,5	1 374,7
Pensionsutbetalningar	-67,1	-67,1	-67,6	-67,1
Ränte-och basbeloppsuppräknings	32,0	19,5	32,0	19,5
Förändring löneskatt	-11,0	-4,9	-11,0	-4,9
Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	34,3	0,0	34,3
Övrigt	-9,6	-7,0	-9,6	-7,0
Utgående ansvarförbindelse pensioner	<u>1 293,8</u>	<u>1 349,5</u>	<u>1 293,3</u>	<u>1 349,5</u>

Aktualiseringsgrad (den andel av personakterna för anställd personal som är uppdaterad med avseende på tidigare pensionsgrundande anställning)

	95,0	95,0	95,0	95,0
--	------	------	------	------

Not 27 Ställda säkerheter och Eventualförpliktelser

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Ställda säkerheter				
Bostadsrättsföreningar och boendekooperativ	186,9	191,6	186,9	191,6
Samlingslokaler mm	0,0	0,0	0,0	0,0
Idrottsföreningar	2,9	3,2	2,9	3,2
Kommunalt förlustansvar för egna hem	0,0	0,0	0,0	0,0
Kraftstation	0,0	0,0	0,0	0,0
Fastighetsinteckningar	1,0	1,0	0,0	0,0
Spärrade medel avseende skatt på energi, avtal om balansansvar och efterbehandlings-/återställningsarbeten	4,0	100,2	0,0	0,0
Lämnade depositioner	997,4	271,1	0,0	0,0
Eventualförpliktelser			0,0	
Jämtkrafts miljöfond	4,5	4,8	0,0	0,0
Vattenkraftens miljöfond	134,0	143,9	0,0	0,0
Offentliga bidrag	49,8	51,6	0,0	0,0
Borgensåtaganden	2,9	3,1		
Fastigo	0,5	0,5	0,0	0,0
Summa	1 383,9	771,0	189,8	194,8

Not 28 Visstidspensioner

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Beräknat belopp för avtal om visstidsförordnande för 4 arvoderade förtroendevalda (Visstidspension enligt PBF) och omställningsstöd för 10 förtroendevalda (Omställningsstöd enligt OPF-KL)	12,2	13,1	12,2	13,1

Not 29 Leasing

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Framtida förfallobelopp				
Under året betalda leasingavgifter	60,4	39,8	47,1	28,1
Framtida förfallobelopp (minimileaseavgifter)	160,1	104,9	58,8	66,2
- varav förfall inom 1 år	71,1	30,4	28,1	20,4
- varav förfall inom 2 till 5 år	51,6	65,6	30,7	45,8
- varav förfall efter 5 år	13,5	148,0	0,0	0,0
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal uthyrning				
Med förfall inom 1 år	63,2	67,1	2,6	1,3
Med förfall inom 1-5 år	17,4	7,1	8,9	5,6
Med förfall senare än 5 år	20,6	0,1	17,8	4,4

Framtida leasingavgifter avser främst tomträttsavgifter vad gäller kommunen och bostäder, lokaler, garage och p-platser vad avser koncernen.

Not 30 Särredovisning

Särredovisning har upprättats enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Särredovisningen finns tillgänglig hos Östersunds Vatten, telefon 063-143000 Knappval 3 och ligger även på kommunens hemsida:

<https://www.ostersund.se/bygga-bo-och-miljo/vatten-och-avlopp/kommunalt-vatten-och-avlopp/sa-har-jobbar-vi-med-vatten-och-avlopp.html>

**Not 31 Uppllysning om kostnader för revision
(Tkr)**

	KONCERNEN		KOMMUN	
	2022	2021	2022	2021
Kostnader för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	1 540,4	1 231,0	240,3	163,9
Förtroendevalda revisorer	<u>142,2</u>	<u>132,0</u>	<u>14,0</u>	<u>16,0</u>
Total kostnad för räkenskapsrevision	1 682,6	1 363,0	254,3	179,9
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	1 278,1	1 888,4	1 071,2	1 330,8
Förtroende valda revisorer	<u>1 378,6</u>	<u>1 057,0</u>	<u>1 378,6</u>	<u>1 057,0</u>
Total kostnad för övrig revision	2 656,7	2 945,4	2 449,8	2 387,8
Total kostnad revision	<u>4 339,3</u>	<u>4 308,4</u>	<u>2 704,1</u>	<u>2 567,7</u>